

Izvoz že marsikoga rešuje

Kupčije s tujino so se na Dolenjskem povečale za 23 odstotkov

NOVO MESTO — Če se že dolenjskemu gospodarstvu slabo piše glede donosnosti in zadolženosti, pa vendar kaže svojo vitalnost ob izvoznih rezultatih, ki so nad slovenskim povprečjem. Tričetrletni periodični obračun je to potrdil.

V devetih mesecih letošnjega leta je izvoz dal Dolenjski za 27,5 milijarde dinarjev izkupička in je bil za 23 odst. večji kot v tem času lani, uvoz pa je do tričetrletja porasel le za 16 odst. Porast dolenjskega izvoza in uvoza sta nad doseženim republiškim povprečjem, ugodnejše pa je letos tudi pokritje izvoza z uvozom, saj znaša 119,59 odst.

V primerjavi z lanskimi tričetrletnimi rezultati je letos izvoz najbolj narasel v občini Novo mesto, in sicer za 27 odst., izvoz na konvertibilno tržišče pa je pri Novomeščanih porasel celo za 30 odst.

RAZSTAVA BO V DVEH DELIH

RIBNICA — Razstavo del, nastalih na letošnji ribniški likovni koloniji, bodo odprli 6. decembra v avli tukajšnjega Doma JLA. Ker avla ne bo mogla sprejeti vseh del, bo več slik na ogled tudi v Petkovi galeriji v ribniškem gradu.

Cela vrsta delovnih organizacij pa je lep kupček deviz zaslužila tudi s storitvami, kjer so razen tekstilcev zastopani še Trimo Trebnje, Tovarna obutev Novo mesto, IMV, Krka, Novoles, Pionir in prevozno podjetje Gorjanci.

Pri uvozu, ki je bil na Dolenjskem tudi nad slovenskim povprečjem, je

V Ameriko milijon kosov pohištva

V 16 letih je Novoles prodal tja 800.000 gugalnikov

OTOČEC — 29. oktobra je bila v gradu slovesnost, ki jo je za svojega poslovnega partnerja, podpredsednika ameriške firme Chanat Country Furniture Industries Boba Friedmanna, pripravil lesni kombinat Novoles iz Straže. Priložnostna slovesnost je veljala milijontemu kosu pohištva, ki jih je Novoles s pomočjo ljubljanske Lesnine v 16 letih izvozil na to ameriško tržišče.

V teh letih je Novoles za ameriškega sodelavca izdelal nad 800.000 gugalnikov 50.000 stolov in drugih pohištvenih enot v vrednosti 30 milijonov dolarjev, ki so bili v ZDA odpredani v 600 kontejnerjih. CCFI je tako postala drugi največji kupec Novolesovih izdelkov v ZDA. Novoles pa tudi največji izvoznik na ameriško tržišče med lesnopredelovalnimi podjetji v Jugoslaviji.

Po besedah Boba Friedmanna, ki je bil v teh letih zaradi poslovnih stikov že več kot stokrat v Jugoslaviji, bo dobro sodelovanje s to ameriško firmo tudi v bodoče. Tako načrtujejo, da bo ameriška firma v naslednjem letu od Novolesa kupila za 4,5 milijona dolarjev izdelkov, vrednost celotnega Novolesovega letošnjega izvoza pa bo znašala preko 16 milijonov dolarjev, kar predstavlja desetino pohištvenega izvoza Jugoslavije. J. P.

DELEGACIJA BREŽICE V GEVGELIJI

BREŽICE — V pobrateno makedonsko občino Gevgelijo je včeraj odpotovala delegacija občinske skupščine, izvršnega sveta in družbeno političnih organizacij. Danes prisostvuje svečani seji v počastitev tamkajšnjega občinskega praznika. Pridružili so se ji tudi predstavniki Agrarje, ki imajo z Makedonci dolgoletne gospodarske vezi pri vzgoji cvetja.

Križ čez rudnik na Blanci

Sevniški delegati brez razprave sprejeli odločbo o likvidaciji

SEVNICA — Delegati vseh treh zborov sevniške občinske skupščine so konec oktobra brez pripombe izglasovali odločbo o likvidaciji Rudnika nekovin Blanca. Nadaljnje postopke bo opravilo sodišče.

Poročali smo že, da so se v Sevnici še nadejali rešitve ob skupni akciji

nekaterih kolektivov, vse skupaj pa se je podrl kot hišica iz kart, ko je mariborski Projekt zahteval svoj delež nazaj. Krška Sava je ob tem

Do konca junija je znašala vsa izguba blanskega rudnika 52.843.020 dinarjev. Največ izgube je nastalo v letu 1983, okrog 30 milijonov dinarjev, predani so prišteli nekaj nad 17 milijonov, lani in letos pa manjše zneske, okrog 2 milijona vsako leto. Vrednost rudniških naprav je nad 200 milijonov dinarjev.

ugotovila tudi pomanjkljivost v registraciji, in potemtakem ta kolektiv sploh ni bil pravno veljaven soustanovitelj.

Sanacijski odbor je večkrat razpravljal o izgubi v letu 1983 in ocenil, da je nastala iz objektivnih razlogov, zato je ni našel odgovornosti zanj pri zaposlenih v rudniku. Prizadevali so si, da izgubo pokrijejo celo do konca letošnjega leta z

Praznik sevniške občine

Planinskemu društvu grb občine — Slovesnosti in otvoritve na Studencu

SEVNICA — STUDENEC — V tem tednu se odvijajo slovesnosti ob prazniku sevniške občine. Včeraj je Narodni muzej na sevniškem gradu odprl razstavo »Kelti v Sloveniji«. Nekaj težav je bilo (v času, ko to napovedujemo) še s predvideno otvoritvijo novega razdelka zbirke »Sevnica skozi čas« s prikazom šolstva v občini. Planinsko društvo Lisca slavi 80-letnico. Društvo bo prejelo najvišje občinsko priznanje — grb občine in visoko državno odlikovanje — red zasluga za narod z zlato žarko. Včeraj so v galeriji na gradu odprli razstavo »Planinska krajina in literatura ob 90-letnici Planinskega vestnika«. Jutri bosta ob 19. uri na Studencu pela domači lovski oktet in oktet Božanjski fantje. V soboto bo ob 18. uri v Lisci II. revija posavskih pihalnih orkestror.

Slavnostno zasedanje občinske skupščine bo na Studencu v soboto ob 10. uri, nakar bo otvoritev vodovoda in igrišča v tem kraju. V tem času se bo zvrstilo tudi mnogo športnih tekmovanj. V ponedeljek bodo v sindikalni dvorani odprli zanimivo sadjarsko razstavo. Planinsko društvo Lisca Sevnica — Krško ima ob visokem jubileju vrsto prireditvev v Sevnici in na Lisci. Jutri ob 18. uri bo v sevniškem gasilskem domu slavnostni zbor članov društva s podelitvijo priznanj in kulturnim spredom.

INDEKSI ŽE ČETRTI GENERACIJI — Dekan prof. dr. Polde Leskovar je 33 novim študentom fakultete za strojništvo v Novem mestu podelil indekse. (Foto: J. P.)

»Dolenjska industrija lačna inženirjev«

Na oddelku fakultete za strojništvo četrti rod

NOVO MESTO — Na oddelku fakultete za strojništvo v Centru Boris Kidrič je bila v četrtek dopoldan slovesnost, na kateri je dekan prof. dr. Polde Leskovar podelil indekse 33 novim študentom, ki bodo obiskovali to fakulteto v Novem mestu.

Ob tej priložnosti je o pomenu višješolskega študija za dolenjsko združeno delo govoril inž. Božo Hočevar. »Dolenjska industrija je lačna inženirjev strojništva. Do sedaj so tri generacije dale že sto inženirjev, ki so se dobro znašli,« je na začetku povedal vodja oddelka. S fakulteto v Novem mestu so pričeli pred devetimi leti kot izobraževanje ob delu, od 1981. leta naprej pa je mogoč redni višješolski študij. Vsako leto se zanj odloča 30 do 40 študentov, kar pa ne zadošča, zato bodo že naslednje leto ponovno odprli tudi oddelke študija ob delu. Prav zaradi velikih potreb velja kot edini primer v Sloveniji samoupravni sporazum, sklenjen med fakulteto in združenim delom, ki redno financira razliko stroškov, ki nastanejo med Ljubljano in Novim mestom. Na koncu je študentom spregovoril dekan fakultete ing. dr. Polde Leskovar: »Vaša diploma mora biti vredna toliko kot tista v Ljubljani, zato v kvaliteti ne bo nobenega popuščanja.« J. P.

BOŽIDAR JAKAC ČASTNI METLIŠKI OBČAN

METLIKA — Zbori metliške občinske skupščine so na zadnji seji sprejeli sklep, da podelijo naziv častnega občana metliške občine akademskemu slikarju Božidarju Jakcu, ki bo sprejel listino častnega občana v petek, 8. novembra. Slovesnost bo ob 17. uri v metliški poročni dvorani, sledila pa bo razstava Jakcevih del o Beli krajini, ki bo odprta v bližnjem Ganglovem razstavišču.

LAŠČANI GOSTUJEJO

RIBNICA — Tu bo jutri gostovala gledališka skupina kulturnega društva iz Velikih Lašč z igro »Zmaj«.

Preklic z lepoto napako

V soboto so javna občila začela bombardirati jugoslovansko javnost z obvestilom, da so govorice o novem položju za prestop meje neutemeljene, hkrati pa je bilo rečeno tudi to, da ne bo nobenih sprememb pri deviznem varčevanju občanov. Novica je bila po svoje demanti govorice, ki naj bi se k nam razširile iz do nas odiralno razpoloženih Avstrije in Italije, v obtožbo je spravil Tanjug, naša uradna tiskovna agencija. Iz sporočila je bilo razvidno, da se je Tanjug pri svoji vesti oprl na vir v zveznem sekretariatu za finance. Ob vsem tem se samo po sebi zastavlja nekaj vprašanj, novica ima namreč lepoto napako.

Na prvi pogled je očito, da postavlja trditve o neosnovanosti govorice Tanjug in ne zvezni sekretariat za finance. Nihče ne dvomi o resnicoljubnosti našega uradnega tiskovnega urada, toda ali ne bi bila zadeva v teh nemirnih in negotovih časih veliko bolj prepričljiva, če bi govorice demantiralo kar samo zvezno finančno ministrstvo oziroma kakšen njegov uglednejši član, če že ne kar zvezni sekretar? Ker to iz neznanih razlogov, žal, ni bilo storjeno, je demanti sprožil nove govorice. Velika razlika je namreč, če zastavi svojo besedo tiskovna ustanova ali pa to stori zvezni minister, ki ima ime, priimek in najbrž tudi čut za odgovornost. M. BAUER

KONCERTI FESTIVALA »REVOLUCIJA IN GLASBA« BODO TUDI PRI NAS

DOLENJSKA, POSAVJE — 40-letnici osvoboditve je posvečen tradicionalni, 13. festival »Revolucija in glasba«, ki bo ta mesec potekal v trinajstih slovenskih krajih. Letošnji festival obsega štirinajst koncertov. Kot izvajalci bodo nastopili naši najvidnejši poklicni in ljubiteljski glasbeni kolektivi. Prvi koncert bo že v ponedeljek, 11. novembra, v Slovenj Gradcu.

Na našem območju bodo tri take prireditve. V petek, 22. novembra, bo koncert v Ribnici, nastopil pa bo Moški pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovšine pod vodstvom Klavdija Koloinija. V soboto, 23. novembra, bo na Senovem nastopil Učiteljski pevski zbor Ernil Adamič pod vodstvom Mirka Slosarja. V ponedeljek, 25. novembra, bo koncert tudi v Novem mestu. V Domu kulture bo pel Slovenski oktet pod vodstvom umetniškega vodje Antona Nanuta.

Spet blago na kredit

V novomeških trgovinah so že začeli dajati potrošnikom blago na trimesečno obročno plačilo

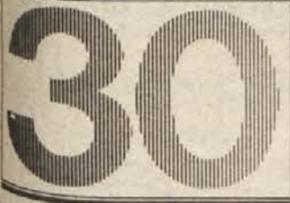
NOVO MESTO — Odkar so žepi potrošnikov vse bolj prazni, trgovska skladišča pa vse bolj polna, so za obe strani poiskali začasno rešitev. Prodajali bodo blago na obročno plačilo, in to brez obresti, vendar ne v neomejenih količinah.

katerih trgovinah zahtevali plačilo prvega obroka ob prevzemu blaga, ponekod pa niti tega ne, ampak bo kupec prvi obrok poravnal šele ob prvi plačilu. Potrebno pa bo izpolniti pogodbe, jih dati v potrditev delovni organizaciji in zavarovati kredit. R. B.

BERITE DANES!

- na 2. strani:
  - Mariborsko pismo
- na 3. strani:
  - Plačilo davka na dediščino
- na 5. strani:
  - Na vrata že trka malodušje
- na 7. strani:
  - Metropola likovnih doganj
  - Socialna pomoč za metliške obrtnike
  - Riko: pameti se ne da stehitati
- na 13. strani:
  - Zeleni junak finančnih ringov
- na 14. strani:
  - Pohlep po gradu krv uboja
- na 16. strani:
  - Metlika ni tako zaspala

ljubljska banka
Temeljna dolenjska banka
Novo mesto
1955-1985

MOST ČEZ KRKO — Ta dan si bodo zapomnili ljudje z obeh bregov Krke pri Drami. Gre za 29. oktober, ko je bil odprt novi betonski most čez Krko. Je edini med Novim mestom in Brezicami, ki zmore težji promet. Ima nosilnost 60 ton, dolg je 90 metrov, širok 7 metrov, gradil pa ga je novomeški Pionir. Posnetek je z otvoritvene slovesnosti. (Foto: R. Bačar)

Ob koncu tedna novo poslabšanje s padavinami.

Neizpolnjena ena sama naloga

In sicer: družbenoekonomski položaj učiteljev se še ni izenačil s položajem uporabnikov ali strokovnjakov iz gospodarstva z enako izobrazbo

TREBNJE — Na seji skupščine trebanjske izobraževalne skupnosti, ki je bila 30. oktobra, so delegati med drugim obravnavali analizo razvoja šolstva v minulih petih letih ter sprejeli usmeritve za naslednje srednjeročno obdobje. Sprejeli pa so tudi rebalans plana, kajti z denarjem, ki je bil na voljo po sedanji prispevni stopnji, pač ne bi mogli uresničiti programa.

Delegati so dvignili roko za povečano prispevno stopnjo, saj je ta glavni vir za trebanjski izobraževalni sistem. Seveda poleg prispevkov iz bruto osebnega dohodka dobijo Trebanjci še sredstva solidarnosti. Povečani prispevni stopnji se seveda ni moč odreči, saj stroški za šolstvo iz leta v leto naraščajo. Medtem ko so v prvih dveh letih iztekajočega se

srednjeročnega obdobja naraščali vsako leto za četrtno, so začeli v zadnjem času naraščati že za 50 odst. Ob tem pa je treba poudariti, da je delež za investicije v zadnjih dveh letih padel za cela 2 odstotka. Zdej znaša komaj petino odstotka, pred dvema letoma pa je znašal domala 2,5 odstotka.

Sicer pa so v analizi dosežkov v preteklih petih letih v strokovni službi trebanjske izobraževalne skupnosti zapisali, da vsi cilji le niso bili doseženi. Med te neuresničljive naloge štejejo tudi t. d. učiteljem niso bili zagotovljeni enaki družbenoekonomski pog-

oži, kakor pa na primer uporabnikom storitev. S precej boljimi rezultati se v Trebnjem lahko pohvalijo gl. d. e. izpolnjevanja programov. Število učencev na oddelek se je zmanjšalo, izobrazbena struktura učiteljev se iz leta v leto izboljšuje, tako da sedaj ni več učiteljev z nezadostno izobrazbo, o naravnost odličnih prostorskih razmerah pa se tudi ni treba posebej in na dolgo prepričevati.

In kaj čaka trebanjske šole v prihodnjem srednjeročnem obdobju? Če je bil dosedanj razvoj ekstenziven, usmerjen predvsem v gradnjo šolskih objektov, potem bo poslej intenziven. V šolah bodo uvajali, lahko bi rekli, sodobno tehnologijo, sodobnejše oblike poučevanja itd. Če pa, da se bo ustavil tudi trend zadnjih let in se bo število učenecv spet povečalo.

J. S.

PROGRAM ZA VAREN ŽELEZNIŠKI PROMET

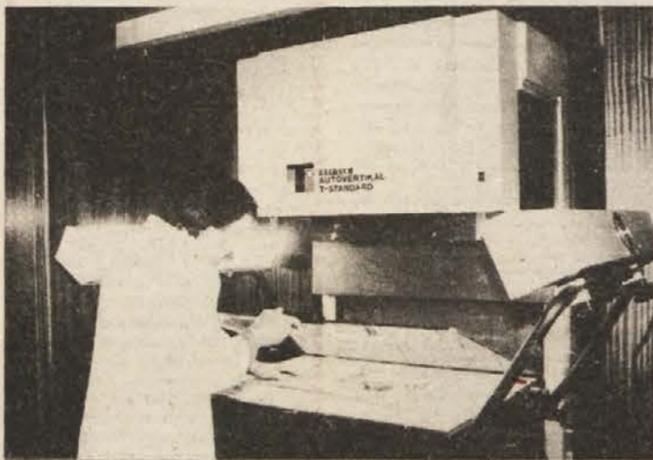
LJUBLJANA — Delavski svet Železniškega gospodarstva Ljubljana je v začetku preteklega meseca sprejel program za varen in urejen železniški promet. S tem programom, ki je nastal skladno s sklepi republiške skupščine in na osnovi predloga ukrepov komisije izvršnega sveta SR Slovenije, ki je pripravila poročilo o stanju varnosti v železniškem prometu, so opredeljene osnovne in ukrepi za razreševanje vprašanj s področja varnosti železniškega prometa. Program prinaša analizo stanja in tudi predloge za ureditev železniškega prometa.

RIBNICA: PREMALO PLINA

RIBNICA — V Ribnici plina pogosto zmanjka, posebno zdaj v mrzlih dneh, ko je njegova poraba večja, so opozorili delegati na zadnji seji zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica. Občani so še posebno nezadovoljni zato, ker pomanjkanje plina ni splošen slovenski pojav, ampak je značilen le za Ribnico. Menijo, da je vzrok pomanjkanju le dejstvo, da Ribnica dobiva na teden še vedno isto število plinskih bomb kot pred leti, čeprav je v zadnjih letih hitro napredovala in z njo tudi potreba po plinu.

ČRN KRUH JE IN NI

RIBNICA — Črna kruha v Ribnici ni, je trdil del delegatov zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ribnica, drugi del delegatov pa je trdil nasprotno, da je takega kruha dovolj. Končno se je izkazalo, da ne govore o istem črnem kruhu in da je boljše črna kruha dovolj, slabšega pa sploh ni. Izkazalo se je tudi, da je boljše črna kruha dovolj zato, ker je le za 2 din cenejši od belega, slabšega pa ni zato, ker je cenejši kar za 31 din in imajo peki z njegovo peko manj dohodka, če ne celo izgubo.

NOVA KAMERA — Ob preselitvi v nove prostore tozda Grafika so postavili tudi novo elektronsko reprovokamo, ki poleg črno-belih reprodukcij zmora barvne izvlečke za zahtevnejše tiske. (Foto: J. Pavlin)

Grafika v novih prostorih

Grafični oddelek Dolenjskega lista odslej v bivših prostorih zavarovalnice Triglav na Glavnem trgu

NOVO MESTO — V tozdu Grafika pri Dolenjskem listu so imeli minuli četrtek majhno slovesnost, ko so svojim naročnikom in kooperantom predstavili delo v novih proizvodnih prostorih (bivša zavarovalnica Triglav) na Glavnem trgu.

Preselitev je bila tudi priložnost za majhen jubilej Grafike, ki je z delom na IMB stavnih strojih pričel pred trinajstimi leti na takratnem tehničnem oddelku Dolenjskega lista. Takrat je bil prvič v celoti »postavljen« tudi Dolenjski list, natisnili pa so ga v Ljubljani, kot to delajo še danes.

Danes je v tozdu zaposlenih 24 delavcev, ki lahko na sodobnem fotostavku ponudijo že postavitev 400.000 znakov na dan v vseh evropskih jezikih in pisavah, naredijo pa lahko tudi po sto črno-belih reprodukcij. V novih

prostorih so postavili tudi najsodobnejšo reprovokamo, ki zmora narediti tudi barvne izvlečke za zahtevnejše tiske. Izurjenost delavcev in tehnologija že danes omogočata, da bi lahko prav vsak dan na 30 časopisnih straneh postavili po eno številko Dolenjskega lista.

Novo okolje bo omogočilo še večjo storilnost, prav gotovo pa bo marsikje tudi boljše kvaliteto opravljenega dela. Sedaj ima Grafika na voljo kar 14 prostorov s 300 kvadratnimi metri skupe površine. Adaptacijska dela so opravili delavci obrtne zadruge Hrast, vse ostalo pa grafiki sami, ne da bi s tem izgubili en sam delovni dan.

J. P.

V Kočevju pripravljajo zbornik o NOB

Ugotovljajo, da je pisanje zgodovine po 40 letih nekoliko pozno

KOČEVJE — Na nedavni redni seji komisije za spomeniško varstvo in obujanje tradicij NOB, ki deluje pri občinskem odboru ZZZ NOV Kočevje, so izvolili za predsednika Jožeta Žagarja. Za tajnika pa prof. Ivana Kordiša, kustosa kočevskega muzeja.

V razpravi o nalogah komisije so najprej ugotovili, da je potrebno izdati pravilnik o vzdrževanju spomenikov in spominskih obeležij na Kočevskem in v njem določiti tudi, kdo jih je dolžan vzdrževati. Kritično so ocenili počasnost pri pisanju zgodovine NOB na Kočevskem. Krajevno organizacijo ZZZ NOV Livod so zadolžili za postavitev spominske plošče v Mozju, kjer je bil izvoljen prvi Narodnoosvobodilni odbor. KO ZZZ NOV Banjaloka pa za postavitev spominske plošče prvega sekretarju OO KP Jožetu Klariču.

Za vzdrževanje spomenikov NOB je bilo v občini Kočevje porabljenih lani 200.000 din, letos pa jih bo 250.000 din. Največ denarja bodo dobile KO ZZZ NOV Kočevje, Livod in Banjaloka, kjer je največ spomenikov in imajo tudi največ novih nalog. Za vzdrževanje spomenikov v Kočevskem rogu bodo letos namenili 13.000 din.

V vseh 11 KO ZZZ NOV so določili borce in aktiviste, ki bodo sodelovali pri zbiranju gradiva za zbornik o NOB na Kočevskem.

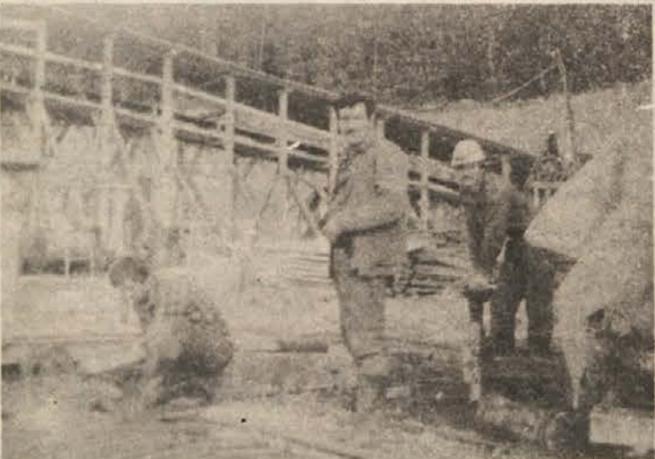
J. P.

MONOGRAFIJA O DELAVSKEM GIBANJU

TREBNJE — V trebanjski občini, kjer je bila tradicija delavskega gibanja pred vojno izredno močna, so se odločili, da bodo v sodelovanju z Dolenjskim muzejem iz Novega mesta izdali o tem monografijo. Zbiranje gradiva za monografijo bo trajalo tri leta, hkrati pa bodo začeli tudi s pisanjem kronik o sodobnem dogajanju v osnovnih organizacijah sindikata. Organizator projekta je občinski svet Zveze sindikatov Trebnje.

ENEGA POTRDLI DVA ODKLONILI

TREBNJE — Trebanjski izvršni svet je na seji 27. oktobra potrdil dosedanjega v ršilca dolžnosti Štefana Nemca tudi kot direktorja Laboda — tozde Temenica iz Trebnjega. Zavrnili pa je kandidaturi Mandlja in Horvata za direktorja tozda Gradnje v Gradbeno komunalnem podjetju Trebnje. Kakor kaže stališče izvršnega sveta, dosedanji in sedaj veljavna samoupravna organiziranost v tej delovni organizaciji ne ustreza razmeram in potrebam občine.

V DVEH LETIH 210 MILIJONOV DINARJEV ZA NAHAJALIŠČE LIGNITA V GLOBOKEM — Raziskovalna vrtnanja so v polnem teku. Trenutno nadaljujejo z izkopom izvazalnega vpadnika, vendar jim dotok vode in vdiranje mulja povzročata precejšnje težave. Zračni jašek je do 185 metrov globine presekal tri krovne sloje lignita, debeline 25 do 80 cm. Na območju rudnika je deset milijonov ton premogovnih zalog. Lignit je podoben velenskemu, vendar vsebuje manj žvepla. Rudnik bodo odprli 1987. Na leto bodo izkopal od 250 tisoč do 500 tisoč ton premoga. (Foto: Jožica Teppey)

Kremen spet trdno stoji

Družbena skrb za Kremen na srečo odveč, ker so poslovni rezultati boljši od poprečnih v občini

NOVO MESTO — Novomeška industrija in rudnik nekovin Kremen je lani naenkrat poslovno začel usihati, zato so iz komiteja za družbeni razvoj dobili poziv, naj razložijo, zakaj tako stanje in kako bodo našli izhod. Medtem pa so v letošnjem prvem polletju povsem splavili iz težav.

V petih mesecih letos so v Kremenu povečali proizvodnjo za blizu 40 odst. v primerjavi s istim obdobjem lani. Lepe uspehe na tujem in domačem trgu imajo letos s prodajo, podatki službe družbenega knjigovodstva kažejo tudi na izboljšanje gospodarjenja, saj je pri Kremenu celo boljše kot znaša poprečje gospodarstva občine.

Dohodek je bil ob koncu prvega polletja celo nad pričakovanim, saj

so plan dohodka preseglji za dobrih 17 odst. Razveseljivo je, da so se tudi razmerja v delitvi dohodka bistveno izboljšala, kar se pozna zlasti pri akumulaciji.

Občinska zaskrbljenost nad Kremenom je imela vzrok tudi v dejstvu, da delitev dohodka in osebnih dohodkov lani ni bila uskladena z resolucijo. Ob slabih rezultatih so izplačali več, kot bi jim šlo, vendar je bila letos skladnost dosežena.

V zadnjih mesecih se je Kremen precej popravil tudi kot plačnik obveznosti komunalni skupnosti, ni pa v celoti poravnal dolga za urejanje stavbnih zemljišč. Ta prispevek nakazujejo mesečno, morali pa bi ga nakazati v enkratnem znesku.

R. B.

NAŠA ANKETA

Knjiga — statusni simbol?

Izteka se še en mesec knjige. Verjetno je povsem zastoj upanje, da je prinesel kakšne pomembnejše spremembe v položaj knjige v naši družbi, še manj pa v našo bralno kulturo, ki ni ravno zavidanja vredna. Oguļjena je že ugotovitev, da je knjiga pri nas v zelo nezadovoljivem položaju. Tiskana v zelo majhnih nakladah, celo le po 500 izvodov (kar kljub temu, da res nismo velik narod, ni pravi razlog, saj npr. pri štirimilijonskih Finci knjige v več deset tisoč izvodih niso nobena redkost), je tako draga, da povprečnemu žepu sploh ni več dosegljiva. Taka knjiga ne more pridobiti množičnega bralca. Povrh tega tudi knjižnice praviloma nimajo dovolj denarja za nakup novitet, da bi bralec vsaj tako prišel do knjige, ki ga zanima. V takem položaju se knjiga in bralec, žal, prepogosto zgrešita, knjiga ne doseže svojega namena, bralec položaj se le še poslabšuje, kot tudi narodova kultura nasploš.

ŠTAFAN KAMIN, ravnatelj trebanjske osnovne šole Jožeta Slaka — Silva: «Knjiga je tista kulturna dobrina, ki bi morala biti dostopna povsod in vsakomur. Žal pa je vedno dražja, tako da si je ne morejo privoščiti niti knjižnice. Prav tega ne bi smeli dopustiti, sicer bo knjiga postala neke vrste statusni simbol, saj jih kupujejo samo še premožnejši, ki pa jih ne berejo. Trdim, da bi morali knjižnice ohranjati vsaj na sedanji stopnji, še več pa narediti na področju vzgoje in otrokom ter vsem bralcem privzgojiti navado, da bodo knjigo, ki si je ne morejo kupiti, poskali v knjižnici.»

MIJA ŠEBEK, vodja občinske matične knjižnice v Brežicah: «Nemogoče je, da bi sproti ustreli željam bralcev po novih knjigah, še posebej ne po takih, za katere je več reklame. Knjige niso drage le za posameznika, ampak tudi za knjižnico. Romani so po tri tisočake, poljudnostnanstvene knjige po pet, zato za 1,28 milijona dinarjev, ki jih dobimo od občinske kulturne skupnosti, kupimo lahko le omejeno število knjig. Več izvodov si privoščimo le ob izjemnem povpraševanju, kar velja predvsem za šolsko branje.»

DRAGICA BRODARIČ, prodajalka v črnomaljski knjigarni: «22 let že delam v knjigarni in lahko rečem, da smo včasih prodali veliko več knjig kot danes. Glavni razlog so previsoke cene. Letos smo v glavnem prodajali slovarje, zadnje čase je veliko povpraševanje po knjigi Pesem ptic trnov, ker je nadaljevanje na TV. Sicer ljudje v glavnem kupujejo leposlovje za darila. Če želijo sami prebrati kakšno knjigo, se raje odpravijo v knjižnico.»

JANEZ BRULC, vodja knjigarne Mladinske knjige v Novem mestu: «V več kot 20 letih, kar prodajam knjige, se je marsikaj spremenilo. Danes ljudje kupujejo le priročnike, obvezno literaturo nove knjige, leposlovne knjige pa le za darila. Mislim, da je našo vlogo v veliki meri prevzela knjižnica. Ljudje so si poiskali cenejšo pot do knjig. Velikokrat nam pri prodaji pomaga delovna organizacija, ki delavcem omogoči cenejšo nabavo knjig. Veliko prodamo tudi na naših sejnih.»

ŽIVKO ŠEBEK, sekretar skupščine občine Krško: «Knjig ne kupujem, razen monografij, enciklopedij in leksikonov, za otroke pa razne zbirke. V domači knjižnici imam tudi našo klasiko. Posegam po literaturi, ki mi pomaga širiti splošno razgledanost in posredno torej tudi v službi. Za resno branje moram imeti čas. Prebiram bolj biografsko, memoarsko, potopisno literaturo, vojne romane. Valvasorjeva knjižnica v Krškem je kar dobro založena. Knjiga je za plitek žep predraga.»

ZVONKO RADKOVIČ, skladiščnik v občinskem štabu TO Metlika: «Dan danes je knjiga draga, pod sto jurjev nove knjige sploh ne dobiš, tako da je nakup že velik izdatek, pravi luksuz. Jaz sem sicer član Sveta knjige, a moram tudi tam desetkrat premisliti, preden se odločim. Sicer pa imamo pri nas doma veliko knjig. Že prej sem imel naročene razne zbirke, žena je učiteljica, v svetu knjige pa sedaj izbira predvsem hčerka.»

EMICA ŠTRUMBELJ, vodja Knjižnice Kočevje: «Še pred tremi leti je naša knjižnica kupila na leto preko 2.300 knjig, zdaj jih lahko le še 1.700 do 1.800. Vzrokov je več: cena je visoka, doma izide manj knjig, uvoz tujih pa je zaradi pomanjkanja deviz ukinjen, oz. omejen na nekaj strokovnih. Zaradi dragih knjig je porasel obisk naše knjižnice, saj jih posamezniki ne morejo več toliko kupovati.»

STANE KLJUN, tajnik kulturne skupnosti Ribnica: «Zaradi dragine ljudje gotovo kupujejo manj knjig. V Ribnici pa še nimamo prodajalne knjig. Prizadevam si, da bi jo dobili. Prav zdaj se dogovarjamo, da bomo primerno strokovno uredili ribniško knjižnico, ki jo nameravamo čimbolj izpopolniti, da bo privabljala čimveč bralcev. Tudi tako bomo bralcem približali drago knjigo.»

ZINKA FENOS, vodja občinske knjižnice v Sevnici: «Zaenkrat knjižnici še uspe kupovati vse knjižne novosti. Imamo nekaj popusta pri zalozbah, izkoriščamo ugodnosti prednaročil. Med bralci se pozna, da knjig ne morejo kupovati, in obiskujejo knjižnico. Željam skušamo ustreči, tudi pri nabavi strokovnih knjig. Žal smo prostorsko utesjeni.»

V Hočah osem obrtnikov gradi tovarno

Izkoriščene so naše zakonite možnosti

MARIBOR — V Mariboru, točneje v sedem kilometrov oddaljenih Hočah, gradi osem obrtnikov tovarno. Še ne tako dolgo nazaj bi dušebrižniki samoupravnega socializma ob tej novici najbrž staknili glave, da bi ugotovili, ali ni kapitalistična pošast dokončno prodrla v naše kraje. Toda časi se očito spreminjajo, tako da prisotnost nekaterih mariborskih funkcionarjev na nedavni slovesnosti, ko so položili temeljni kamen za prvo tovrstno tovarno v Jugoslaviji, ni bila nobeno presenečenje, s tem so želeli poudariti, da ima gradnja podporo političnih in oblastnih organov mesta. «Oče» tovarne, zasebni proizvajalec lesnih strojev dipl. inž. Pavel Ledinek, je navsezadnje eden od najuglednejših in najspešnejših mariborskih in slovenskih obrtnikov, ki svoje stroje — prodaja na vse celine; od nedavnega se naprave z oznako »Ledinek« vrtijo tudi na Kitajskem.

Ta obrtnik je že dlje časa razmišljal, kako bi bil kos vse večjemu obsegu naročil. Zdej v njegovi delavnici v Mariboru dela 25 ljudi, od tega so trije diplomirani inženirji, dva inženirja in 20 visoko kvalificiranih delavcev, združuje pa jih šest obrtnikov.

Pred časom je za svoj načrt, da bi skupaj zgradili novo tovarno v Hočah, pridobil še dva zasebnika, združili so denar in znanje, najeli bančne kredite, se dogovorili za finančno pomoč s Slovenijalesom in Lesnino (ki prodajata Ledinekove stroje) in se lotili 380 milijonov dinarjev vredne naložbe. Tovarna bo imela površino 4000 kvadratnih metrov, vsak obrtnik bo v njej imel svojo delavnico, večino opreme pa bodo prinesli iz zdajšnjega obrata. Če bodo gradbeniški roki držali, bo proizvodnja v novih prostorih stekla sredi junija prihodnjega leta.

Zanimivo je, da so se obrtniki pod Ledinekovim vodstvom združili v proizvodno obrtno zadrugo in začeli graditi tovarno dober teden prej, preden je republiška skupščina (konec oktobra) uradno, s sprejemom »prejemab obrtnega zakona, »prežegnala« tak projekt. Dotlej je namreč lahko takšno zadrugo ustanovilo najmanj 15 obrtnikov, po novem zadostujejo trije.

In še nekaj: v tovarni Obrtne zadruge Ledinek bo delalo skupno kar 80 delavcev (vsak od osmerice obrtnikov bo pač izkoristil zakonsko možnost, da zaposli deset ljudi), kar bi kajpak spet lahko nekemu dišalo po kapitalizmu. Podjetni mariborski obrtniki imajo tudi za te očitke odgovor: vsa amortizacija se bo vračala nazaj v proizvodnjo, torej se ne bo nihče obogatil z delom drugih.

MILAN PREDAN

Suša zaustavila tudi stroje

V Dani in Kolinski so zaradi suše zmanjšali proizvodnjo

MIRNA — Zaradi suše so v obeh živilskopredelovalnih tovarnah na Mirni začasno ustavili del proizvodnje. V Dani in Kolinski so se odločili za to, da bi imeli prebivalci, ki so odvisni od Daninega v odvodu, dovolj vode, hkrati pa niso hoteli z odplaki ogroziti okolje.

V Kolinski tozdu Tovarna za predelavo krompirja so zatrdili, da na ta način ne bodo bistveno spremenili svojih načrtov. Doslej so namreč že predelali okoli 1.000 ton krompirja, v skladiščih pa ga imajo še 4000 ton na zalogi. S tem so domala v celoti izpolnili plan odkupa krompirja, ostalo tretjino pa ga

bodo odkupili spomladi. Čeprav ga je bilo iz trebanjske občine in nasploh z Dolenske veliko manj kot lani, pa v Kolinski zaradi tega niso

● V Dani so povedali, da so za 15 dni prenehali z destilacijo. Kakšne večje škode zaradi tega ni bilo, razen da trg ni bil dovolj založen z Daninimi proizvodi. Srečo so imeli tudi, da sadije, pripravljeno za destilacijo, ni preveč gnilo. Veseli pa so bili nemara tudi prebivalci, saj so vodo dobivali tudi v najbolj sušnih dneh. Dana se je namreč kot lastnica vodovoda odločila, da bo dala prednost zasebnim odjemalcem vode. Kjer pa je vode primanjkovalo, so jo vozile Danine cisterne. Zdaj je vode že dovolj in Dana normalno proizvaja.

bili plat zvona. Ponudba krompirja iz Murske Sobote in Ormoža je dosegla 1.200 ton, okoli 2.000 ton pa so ga kupili v Vojvodini. Ker so skladišča napolnila, trenutno povpraševanje pa ni klove kako veliko, jim je suša prišla nekako prav.

Lažkega srca so namreč pred tremi tedni ustavili proizvodnjo v predelavi krompirja, z njo pa bodo začeli bržkone šele prihodnji mesec. Kakor so dejali v vodstvu tozda, bodo v tem času proizvajali otroško hrano in izpolnili tista naročila, ki so morala doslej čakati. Med drugim bodo izpolnjevali tudi izvozne naloge.

Mimogrede je treba omeniti, da se v Kolinski pripravljajo na novo naložbo, s katero bodo povečali svoje zmogljivosti. Od regijske komisije za oceno investicij so že dobili dovoljenje, da začno s pripravami na gradnjo.

J. SIMČIČ

OLAJŠAVE ZARADI POZEBE IN TOČE

ČRNOMELJ — Vsi tisti prebivalci črnomaljske občine, ki imajo zaradi pozebe in toče za več kot 20 odst. manjši katastrski dohodek, naj se oglasijo na komiteju za družbeni razvoj, kjer jim bodo vpisali parcele in odstotek škode na teh zemljiščih. Na podlagi tega pa bodo imeli olajšave pri davkih.

KMETIJSKI PREDAVANJE V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ — V nedeljo, 10. novembra, bo ob 9. uri v osnovni šoli Šentjernej dr. Jože Colnarič predaval o negi od pozebe poškodovanih vinogradov. Sledilo bo še predavanje dr. Dolfeta Cizeja o prehrani goveda in o nekaterih vidikih preusmerjanja kmetij. Vabljeni!

PRIHODNJE LETO ZOPET ŽIVINA IN OVCE

ČRNOMELJ — Zaradi hladne pomladi, neprestanega poletnega deževja, premajhnega spoštovanja tehnologije, pomanjkanja rudniških snovi je bil prirast telic in juncev, ki so se lani pasli na Blatniku, le 30 dakagramov na dan, kar je občutno premalo. Zato v letošnjem letu med kmeti ni bilo več zanimanja za pašo v okviru pašne skupnosti Blatnik. Pašniki so bili pokošeni, na delu pa se je paslo 180 ovac, prav toliko pa tudi na hribovskem pašniku na Toplem vrhu. Črnomaljska kmetijska zadruga razmišlja, da bi se prihodnje leto na Blatniku znova pasla živina, a ne več pitovno govedo, ker se ne splača, ampak telice iz A kontrole, ki so last kooperantov, na Gačah in Toplem vrhu pa znova ovce.

OFENZIVA NA KOSTANJ

SV. GREGOR — Območje Sv. Gregorja je daleč naokoli znano po kostanjih. Nabiraleci prihajajo sem od vsepovsod, celo iz Ljubljane. Tako se dogaja tudi letos. Splošno je znano, da kostanj na tem območju redno dobro obrodi, letos pa je letina zaradi slabih vremenskih razmer (hud mraz in dolgotrajna suša) slabša, predvsem so plodovi manjši in še manj jih je. Že nekaj let pa napada gregorjske kostanje rak.

M. G-č

LEDENI KRUH

Pekom svetujemo, da novi vrsti kruha, ki so ga v ponedeljek popoldne prodajali v Dolenjskem Marketu na Cesti herojev v Novem mestu, nadenejo ime Ledeneček. Nove mu artiklu naj v posebni vrčki prilože še dleto za razbijanje ledu, dodatno zohovje, kot prvo pomoč pa rezervni železce.

KDAJ IN KJE BO NOVA HLADILNICA MLEKA

ČRNOMELJ — Delegati zbora krajevnih skupnosti črnomaljske občinske skupščine so na zadnji seji ponovili vprašanje, ki so ga postavili že letos spomladi. Gre za hladilnico mleka, ki je za celo Belo krajino v Metliki, kar pa je za nekatere kraje v črnomaljski občini predaleč. Zato so predlagali, naj bi hladilnico zgradili v Črnomlju, saj v črnomaljski občini namolže dve tretjini belokranjskega mleka. Direktor črnomaljske kmetijske zadruge Danilo Rus je pojasnil, da je hladilnica mleka v Metliki osnovno sredstvo ljubljanskih mlekar, ki pravijo, da ne morejo začeti gradnje nove hladilnice, dokler ne dobijo odškodnine za staro — hladilnica stoji na dvo-rišču tovarne Beti — ker nimajo denarja. Za gradnjo so ljubljanske mlekarne predlagale nevtralno lokacijo v Gradcu, s čimer pa se Črnomaljeci zopet ne strinjajo.

Hrano zase in za prodajo

Nekaj misli o tem, kako nameravajo kmetovati v ribniški občini v naslednjih petih letih

RIBNICA — Kmetijstvo v ribniški občini bo v naslednjem srednjeročnem obdobju, do leta 1990, dejavno še posebej skrbi zato, da bi dosegli čim večjo samopreskrbo občanov in hkrati ohranjali dosedanja naseljenost podeželja. V tem obdobju načrtujejo najmanj 3-odstotno povprečno letno stopnjo rasti kmetijske proizvodnje, mleka naj bi bilo za 3 do 4 odstotke, mesa za 5 odstotkov in plemenske živine za 3 do 5 odstotke več na leto. To je zapisano v osnutku dogovora o temeljnih plana občine, ki je zdaj v javni razpravi.

Za uresničitev te zamisli bodo sredstva sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane usmerili v dajanje premij za povečanje stalca za osnovne črede krav, pitanje telet, reje klavnih privesnic in proizvodnjo mleka ter nadalje v obziračevanje kmetov, kmetijske pospeševalo službo, naravno in umetno osemenjevanje, nabavo kakovostnega reprodukcijskega materiala.

J. PRIMC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Teden cvička bo, vendar skromnejši

Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenske je 12. oktobra razpravljalo o bodočnosti te, v zadnjih 13 letih tako priljubljene prireditve. Zaradi manjšega vinskega pridelka prihodnje leto ne bo imela takega obsega kot doslej.

Prireditve bo bolj skromna

Srednja kmetijska šola Grm praznuje v letu 1986 100-letnico svojega plodnega delovanja. Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenske je v zvezi s tem sklenil, da to praznovanje popestri s svojo udeležbo. Kmetijska šola Grm je bila namreč v času svojega delovanja nosilec naprednega vinogradništva in kletarstva na Dolenskem in širšem območju. Spomnimo se delovanja naprednih učiteljev te šole, kot so bili: Rihard Dolenc, Bohušlav Skalicky, Anton Flego, inž. Ivo Zupančič, dr. Alojz Hrček in drugi. Ker Kmetijska šola Grm, kljub temu da ima sedaj svoj sedež pod vinorodno Trško goro, na ozemlju nekdanje graščine Vinica (tako imenuje Ivan Hribar v svojih Spominih Bajnof), nima lastnega vinskega pridelka (vino trde na Trški gori so dali v najem tovarni zdravil Krka), je prav, da na taki slovesnosti šole številnim gostom nudimo pridelke iz dojenjskih vinogradov. Zato bodo podružnice Društva vinogradnikov Dolenske s svojimi člani poskrbele, da bo na tej prireditvi na voljo dovolj pridelka iz dojenjskih vinogradov. Seznan vinogradnikov bodo podružnice društva napisale po pretoku vina do srede decembra. Tako bomo v letu 1986 imeli Teden dolenskega cvička v prostorih Srednje kmetijske šole Grm v novi dvorani »Vinica« pod Trško goro, čeprav v skromnejšem obsegu. Postopek ocenjevanja

vin bo enak kot do sedaj. O drugih podrobnostih pa se bodo dogovorili prireditveni odbori za proslavo 100-letnice delovanja Kmetijske šole Grm in prireditvenega odbora Tedna dolenskega cvička, ki ga bo imenoval upravni odbor Društva vinogradnikov. Ker je šola delovala tudi na območju Bele krajine, dolenski vinogradniki želimo, da se v proslavo vključijo tudi belokranjski vinogradniki. Tako bi pod Trško goro v letu 1986 lahko so delovali z izbranimi vini dolenski in belokranjski vinogradniki.

Vinogradniki odklanjamo površne ocene Tedna dolenskega cvička

Na omenjeni seji so člani upravnega odbora Društva vinogradnikov obsodili površno oceno letošnje prireditve Teden dolenskega cvička, ki jo je novinar Milovan Dimitrić objavil v Delu 21. maja 1985. Novinar je o prireditvi enostransko spraševal ljudi, ki z vinogradništvom in prireditvijo nimajo nobene zveze, pri tem pa je vpeljal v razgovor predsednika prireditvenega odbora Milana Jakopina, da se je izjavil, da se z novinarjem o tem ni pogovarjal. Zakaj se anketiranci ne spitokajo ob vpitje raznih orkestrrov, ki celo poletje motijo spanje prebivalcem Kandije in osrednjega dela mesta? Zakaj novinar ni vprašal za mnenje ljudi, ki z vinogradništvom živijo? Te prireditve so širšo javnost ponovno seznanile z dobrotami dolenskih vin in s tem mnogo storile za uveljavljanje turizma na Dolenskem. Zaradi tega je izvršni svet občinske skupščine prireditve tudi podprl, ker želi pokrajini napredek in dohodek od turizma. Zato je prav, da se ta prireditve ohrani, potezbno je pomagati, da bo kvalitetnejša in dobro obiskana.

TIT DOBERŠEK, tajnik Društva vinogradnikov Dolenske

Plačilo davka na dediščino

Podrobnejša razlaga obdavčenja podedovanega premoženja in daril

Kar vsi naši predpisi se tudi davčni predpisi pogostoma spreminjajo. Pri tem se občani zanimajo, kakšen davek je na podedovano premoženje. Kar bomo tu pojasnjevali o davku na dediščino, velja prav tako za davek na darila, kolikor ne bomo razlike posebej omenili.

Pri davku na promet nepremičnin (kupne pogodbe) je davčni zavezanec prodajalec, pri davku na dediščino pa dedič.

Za podedovano premoženje se štejejo nepremičnine in pravice na njih ter premično premoženje (hranilna knjižica, avto itd.), čes kupna vrednost premičnega premoženja presega višino povprečnega letnega čistega osebnega dohodka v Sloveniji v preteklem letu. Pri tem upošteva uprava za družbene prihodke tudi vrednost vseh

daril od istega darovalca-zapustnika v razdobju enega leta. Davčna obveznost nastopi s pravomočnostjo sklepa o dedovanju, sklep pa pošlje sodišče pristojni upravi za družbene prihodke. Osnova za odmero davka je prometna vrednost podedovanega premoženja, od česar se odbijajo vsi zapustnikovi dolгови, pogrebni stroški in drugo, kar je v zvezi s smrtjo (tudi nagrobniki).

Davek je progresiven, to pomeni, da je pri večji čistosti vrednosti višji odstotek. Odstotek je odvisen od sorodstvene stopnje dediča proti zapustniku. Pri tem navaja zakon o davku na dediščino tri dedne red, kar je povzeto iz zakona o dedovanju.

V prvi dedni red štejejo zakonca, zapustnikove otroke, njegovega zeta, snaha in pastorko, pa tudi tistega, ki je z zapustnikom živel v daljši trajajoči izvenzakonski skupnosti. V drugi dedni red štejejo zapustnikove starše, brate, sestre in njihove potomce, v tretji dedni red pa zapustnikove dede in babice. Dediči, ki z zapustnikom ne spadajo v noben od naštetih dednih redov, plačajo ob dedovanju davek, kakor da bi nepremičnino kupili. Glede daril takim dedičem je danes le teoretično možno, da bi kdo človeku, ki ni njegov sorodnik, podaril dragoceno zemljišče. Taka darila so po navadi krila le prikrite prodajne pogodbe, kar se je dogajalo, kadar je imel

kdo predkupno pravico.

Vendar tega davka ne plačujejo vsi dediči. Kdor se po zakonu o kmetijskih zemljiščih šteje za kmeta in podeduje (ali dobi v dar) kmetijsko zemljišče, ne plača nobenega davka, vendar mora dokazati, da je kmet. V tem primeru se gozdna zemljišča izenajajo s kmetijsko obdelovano zemljo. Tak kmet-dedič ne sme pred potekom 5 let odtujiti (prodati ali podariti), sicer plača davek, katerega je bil oproščen, po stopnji, ki velja v času odtujitve. Prav tako tak dedič plača davek, če bi pred potekom petih let opustil kmetovanje.

Posebej poudarjamo, da davka na dedovanje ne plača dedič iz prvega dednega reda ter noben dedič iz kateregakoli od treh dednih redov, če podeduje stanovanje in še nima drugega stanovanja in je ob smrti zapustnika živel z njim v skupnem gospodinjstvu (torej ne v življenjski skupnosti). Če tak oproščen obdarjenec dedovano premoženje odtuji pred tremi leti od dedovanja, plača davek, katerega je bil oproščen.

Če dedič podedujejo zapuščino po določenih idealnih delih in se takoj ali kasneje dogovorijo o fizični delitvi, plača davek na dediščino tisti, ki pri razdelitvi dobi večjo vrednost, kakor je vreden njegov dedni delež po sklepu o dedovanju. Zaradi morebitnih kasnejših sporov pripravljamo, da se dediči že pred zapuščinsko obravnavo dogovorijo, kako si razdelijo podedovano premoženje.

In kolik je davek na dediščino in darila?

Višino prikazuje tabela:

I. red	II. red	III. red	ostali
do 300.000 2,0%	do 200.000 5%	8%	11%
do 600.000 2,5%	do 400.000 6%	9%	13%
do 900.000 3,0%	do 600.000 7%	10%	15%
do 1.200.000 3,5%	do 900.000 8%	11%	17%
do 1.500.000 4,0%	do 1.200.000 9%	12%	19%
do 1.800.000 4,5%	do 1.500.000 10%	13%	21%
do 2.400.000 5,0%	do 1.800.000 11%	14%	23%
do 3.000.000 5,5%	do 2.400.000 12%	15%	25%
nad 3.000.000 6,0%	do 3.000.000 13%	16%	27%
—	nad 3.000.000 14%	17%	30%

Iz tega torej vidimo, da je najnižja stopnja za dediče iz prvega dednega reda, ti pa tudi največkrat dedujejo.

Mag. LOJZE CAFUTA

Kmetijstvo

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Tako malo, kot je bilo prodajalk v ponedeljek, 4. novembra, na novomeški tržnici, že dolgo ni bilo. Jajc ni bilo na prodaj, bilo pa je precej kranjca po 150 din liter, fižola v zrnu po 400 din liter, jušne zelenjave in solate. Tudi cvetje je izginilo s stojnic. Solata je tkrat veljala 200 din kilogram, jabolka pa so prodajali po 100 do 160 din kilogram. Slabše kot po navadi je bil založen tudi obrtniški del tržnice.

IZBOLJŠANA ZEMLJIŠČA

PRIGORICA — Pri Prigorici urejajo tako imenovani suhi zadrževalnik visokih voda. Z njegovo graditvijo bo hidromelioriranih okoli 600 ha zemljišč ob potokih Bistrica, Sajevec in Tržiščica. Hkrati z melioracijami bodo na teh zemljiščih opravili tudi komasacijo in medsebojno zamenjavo zemljišč.

NOVI GOZDNI CESTI

ČRMOŠNICE — Prejšnjo sredo je bil tehnični prevzem dveh gozdnih cest na območju tozda Gozdarstvo Črmošnice. Gre za cesti Srednja vas — Globoke Gače v dolžini 2,4 km in za 1,6 km tako imenovane golobinske ceste. Cesti je zgradil tozda novomeškega GG Transport in gradnje, gradnja pa je stala okoli 15,3 milijona dinarjev. Ti cesti bosta za izkoriščanje in gojenje odprli doslej zaprte gozdne predele Gač.

Sejmišča

NOVO MESTO — V ponedeljek je bil spet sejem v Novem mestu. Naprodaj je bilo 110 pujskov, starih 7 do 10 tednov in 191 pujskov, starih 10 do 12 tednov. Lastnika jih je skupaj zamenjalo 248. Mlajši so stali od 8.000 do 10.000 din, starejši od 10.000 do 13.000 din. Kmetije so ponujali tudi 21 glav goveje živine in jih prodali 17. Za kilogram žive teže vola je bilo treba odšteti 290 do 300 din, krave pa 250 do 280 din.

BREŽICE — Sobotni sejem ni bil posebno živahen. Naprodaj je bilo vsega 208 pujskov, starih do 3 mesece. Prodanih je bilo 134 po 450 do 500 din kilogram žive teže.

Vas ne umira več

Na Sinjem vrhu brez trdega ročnega kmečkoga dela ne gre

SINJI VRH — Ko v črnomaljski občini, viniški krajevni skupnosti naštevajo nerazvita področja, ne pozabijo omeniti Sinjega vrha, vasi, ki se je z okrog 30 hišami zajedav strmo pobočje v dolini Kolpe. A četudi je boj za kruh v tem kraju trd in neizprosen, ljudje ne pustijo neobdelanega niti koščka zemlje. Zato v vasi ni hiše, kjer se ne bi ukvarjali s kmetijstvom, četudi so si ponekod poiskali dodatni kruh še v tovarnah.

Tudi pri Žalčevih je bilo tako, da s samo kmetijo ne bi šlo, kajti

Vlada Žalac

od 28 hektarov zemlje je lahko obdelalo le hektar. Zato se je gospodar odločil za popoldansko obrt — žagarstvo. Sicer pa pri nas pridelujemo vse, torej koruzo, pšenico, krompir, zato pa nič nimamo,» pove zagovorna gospodinja Vlada.

Vlada pohvali, da njihova vas nekaj časa ne umira več, čeprav je kakšnih 10 hiš nenaseljenih. A v glavnem so te hiše nove, zgrajili pa so jih domačini, ki delajo v Nemčiji in se nameravajo vrniti. Tudi eden od Žalčevih dveh sinov, kista odšla v Ljubljano, se je že vrnil in se vozi v službo v črnomaljsko Gorenje. »Rada bi, da bi vsaj eden od treh otrok ostal doma, kajti prav zato, ker je veliko ročnega dela, je dobrodošel vsak par rok. Zavedam pa se, da mladi ne bodo hoteli več toliko ročno delati, kot smo mi, vem tudi, da nihče ne bo živel več samo od kmetije, zato tudi ne vidim možnosti, da bi se naša kmetija razširila. Nasprotno! Vesela bom, če bo vsaj to, kar imamo sedaj, tudi vnaprej obdelano,« meni Vlada Žalac.

B. M.

Kmetijski nasveti

»Izsiljevanje« vitaminov

Jesen rumena — dobra žena se počasi poslavlja in pohajati bo začelo zelenjavno obilje, ki se tako razkošno ponuja na tržnicah in v dobro oskrbljenih trgovinah. Ceno bo dobila pravilno shranjena, zlasti pa sproti pridelana zelenjava, kakršna je toliko cenjeni radič, s katerim se je mogoče oskrbovati skorajda vso zimo. Če to znajo Italijani in naši Primorci, ne bi tudi mi?

Sveda brez nekaj osnovnega znanja nikjer ne gre. Za nepoznavalca je radič radič, temu neznanju primeren pa je potem tudi (ne)uspeh pri vzgoji. Radičev je več vrst, zlasti pa sort, iz katerih je treba najprimernejšo. Ločiti je treba tri osnovne skupine: radič za rezanje, glavni radič in radič za siljenje. Ime samo pove, za kaj je primerna posamezna vrsta. V zimskih mesecih pridejo v poštev sorte za siljenje, prav ta postopek pa je pot do najbolj iskane in najbolj cenjene zimske solate: siljenega radiča.

V primorskih krajih gojijo tradicijo siljenja rdečelistnih sort, kakršne so verona, goriški, treviški in znani pisani castel franco. Seme teh radičev je treba sejati ob koncu maja ali v začetku junija v globoko humusno zemljo ter z redčenjem posevka poskrbeti, da se bodo razvili lepi koren. Le-ti so pozno jeseni in pozimi primerni za siljenje.

Postopek siljenja je sorazmerno preprost, le primerno tople rastlinjak, gredo, hlev ali klet je treba imeti na voljo. Korene radiča, ki jih najprej namenimo siljenju, vlagamo pokončno v zaboje z zemljo ali soto, tako da glave ostajajo zunaj; temeljito jih zalijemo, prekrijemo s časopisnim papirjem in čakamo. Če je dovolj toplo (15 do 20 stopinj), se bodo v približno štirih tednih razvile na vrhu korenov rozete ali glavice. V tem primeru govorimo o drobniakarskem, vrčičarskem pridelovanju siljenega radiča, možna pa je tudi mnogo bolj širokopotezna vrtnarska »industrija«, ki predvsem v Italiji izvzrno cveti.

Morda bi se tudi pri nas našli podjetnejši pridelovalci? Radič ima in bo imel dobro ceno, saj je zelo iskana vrtnina, okusna, zaradi in-ty-bina, ki ga vsebuje, ter vitamina C in provitamina A, pa zdravstveno zelo priporočena, saj pripomore k dobri prebavi in povečanju prožnosti žil.

Inž. M. L.

V letu 1986 standard vsaj na letošnji ravni

Varstvo okolja in zaposlovanje poudarjena v občinski resoluciji

NOVO MESTO — Glede na naglo spremembo gospodarskih razmer nihče zgotovo ne ve, kaj bo prineslo leto 1986, ob zdajšnjih kazalcih pa osnutek občinske resolucije napoveduje zadržanje splošnega družbenega standarda na sedanji ravni, pri osebnih dohodkih pa celo 2-odstotno stvarno povišanje.

Novomeški izvršni svet je zadnji dan v oktobru obravnaval osnutek občinske resolucije za prihodnje leto, ki ga bodo dobili delegati občinske skupščine na novembrski seji, potem pa gre v javno razpravo. V tem dokumentu je predvideno, da bo obseg industrijske proizvodnje narasel za 3 odst., izvoz bo z 4,5 odst. večji, število zaposlenih se bo povečalo za 300, pri čemer je zapisana še skrb za mlade. Piše: »Povečanje števila zaposlenih bo šlo na račun visokokvalificiranih mladih kadrov, zato je vsaj dve tretjini novih in nadomestnih potreb po delavcih potrebno nadomestiti s pripravniki.«

• Doslej še nobeno leto v občinski resoluciji ni bilo tako vidno poudarjena varovanje okolja, kar tudi kaže, da se zavedamo dosedanjih brezbrzičnosti. V letu 1986 naj bi dosledno varovali okolje, učinkoviteje odpravljali posledice škodljivih vplivov na okolje in preprečevali nastajanje novih škodljivih vplivov. Konkretno je to vključeno v razna poglavja. Krka bo začela graditi lastno čistilno napravo v Ločni. Komunala pa bo nadaljevala izgradnjo kanala in dograjena bo čistilna naprava na Otočcu. Komunalna skupnost in Komunala bosta tudi pripravljali projekte za gradnjo kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav. Piše pa tudi, naj bi sanitarno deponijo v Leskovcu razširili in jo usposobili za shranjevanje posebnih odpadkov.

V družbenih dejavnostih in interesnih skupnostih materialne proizvodnje bo vladala splošna suša, zato je predvidena le ohranitev zdajšnjega standarda, napredek pa le tistim programom, ki neposredno in kar največ prispevajo k rasti proizvodnje in splošni kulturni ravni. Pomemben pa je v tem poglavju odstavek, ki napoveduje izvajalcom toliko sredstev za osebne dohodke, da se bo za polovico zmanjšalo sedanje zaostajanje za zaslužki delavcev enakih strok, zaposlenih v gospodarstvu.

R. B.

DERATIZACIJA SPET POTREBNA

NOVO MESTO — Delavci Zavoda za socialno medicino in higieno dela so zadnje dni oktobra začeli izvajati obvezno deratizacijo (nastavljanje zastrupljenih vah) na območju naselij Otočec, Dol, Toplice, Mirna peč, Vavta vas, Staraža, Šentjernej, Šmarjeta, Škocjan in Žužemberk. V teh krajih so svoje delo že opravili, v Novem mestu in bližnjih naseljih pa bo deratizacija potekala od 7. novembra do 4. decembra. Točna navodila in opozorila občanom so v navedenih krajih razobešena na vidnih mestih.

Zelo trd oreh

Vsi potrebujejo več, toda združeno delo ne zmore

Če poslušamo razprave v posameznih interesnih skupnostih, se žele zavemo, kaj bi vse nujno potrebovali, a nimamo. Obe roki bi dvignil občan pri odločanju za investicije na primer v zdravstvu, šolstvu, otroškem varstvu, kulturi, športu in tako naprej, da o komunalnih sploh ne govorimo. Vsa bi rad zdravo pitno vodo, na cesti asfalt, v vasi telefon.

Po drugi strani pa bi v lučjo iskali zaposlenega, ki bi bil zadovoljen s svojim zaslužkom glede na naraščajočo draginjo. Da o tistih, ki se menda s čarovnijo prebijajo skozi življenje s 30 tisočaki, tudi tokrat ne razpravljamo.

Tretja plat, najresnejša in najbolj odločujoča, pa je: združeno delo, predvsem industrija, potrebuje pomoč, ne pa novih bremen. Če bo proizvodnja še nazadovala, kot je letos že, potem ne bo ne višjih osebnih dohodkov ne sredstev za nobeno interesno skupnost. Zastarela industrija — tehnološko in ponekod programsko, v opremljenosti — ne daje nikakršnega upanja, da bi bili njeni izdelki konkurenčni.

V industriji trdijo, da ne prenesajo nikakršnih novih obremenitev. Kako tako zahtevo uskladiti s sicer nujnimi predlaganimi programi interesnih dejavnosti za leto 1986, ki skoro brez izjem terjajo višjo prispevno stopnjo? Odločitve bodo potrebne in to v najkrajšem času. Ne smejo pa biti sprejete brez delavcev, ki so v zakompljenih javnih razpravah največkrat težji prepeljani čez vodo.

RIA BAČER

Ob željah je potreben denar

Šola v Žužemberku že urejena, nova na Otočcu bo vseljiva čez tri mesece, gradnja v Vavti vasi pa se bo verjetno začela v prihodnjem letu

NOVO MESTO — Prvič v zgodovini novomeških samoprispevkov za šolski program potekajo gradnje po načrtih in brez zastojev. V krajih, kjer želijo večje telovadnice, kot jih določajo za šolo normativi, bodo morali dodatna sredstva zbrati še pred pripravo projektov. To je bilo rečeno na skupnem zasedanju delegatov občinske izobraževalne skupnosti in dveh občinskih zborov na oktobrski seji.

Referendumski program za izgradnjo šol v novomeški občini, sprejet lani — zanj občani od 1. junija 1984 do leta 1990 namenijo 1-odstoten samoprispevek od svojih zaslužkov — poteka brez zastojev. S samoprispevkom bo zbranih 290 milijonov dinarjev, k tej osnovi pa je zagotovljenih še 1 milijon dinarjev od združenih amortizacijskih sredstev šol in ostanek sredstev od prejšnjega programa.

Ze lani izvedena modernizacija osnovne šole v Žužemberku je bila celo cenejša, kot so računali. Zahtevala je 22,8 milijonov dinarjev, okrog 5 milijonov dinarjev pa je bilo stroškov manj, kot je znašal predračun.

Do konca januarja 1985 bo zgrajena tudi nova osnovna šola na Otočcu, vseljiva pa bo februarja

1985. Pri tej gradnji so nastale nepredvidene podražitve, delno zaradi zahtevnejših izkopov, kot so kazale geološke raziskave, dražja pa je bila tudi komunalna oprema zemljišča. Kljub temu bo za dokončanje te šole dovolj sredstev in tudi ostale predvidene gradnje ne bodo prikražene.

Do konca leta 1990 pa bodo dograjene še šole v Vavti vasi, Mirni peči, Škocjanu in Šmarjeti, vendar v vseh teh krajih želijo večje telovadnice, kot bi jih sicer potrebovale šole za svojo telesno vzgojo. Vsi ti kraji želijo telovadnice tudi za širše potrebe krajanov, vendar morajo

dodatna sredstva zagotoviti sami s pomočjo delovnih organizacij na svojem območju.

Pri dodatnem zbiranju sredstev za večje telovadnice pa ni več dovolj obljuba sponzorov, ampak morajo še pred pripravo dokončnih projektov ta sredstva zagotoviti črno na belem. Prva je na vrsti za gradnjo Vavta vas. Možnost je že v prihodnjem letu, če bodo krajski dovolj aktivni in bodo pravočasno uredili, kar zahteva od njih združeni investicijski program. Za vavtoško šolo se bo nabralo od 1. maja 1986 do 31. 10. 1987 dobrih 89 milijonov dinarjev samoprispevka, združena amortizacijska sredstva šol bodo navrgla še 21 milijonov dinarjev, s tem pa je investicija po predračunu iz leta 1984 povsem pokrita.

R. BAČER

Malo kljub proračunom

Osebnih dohodkov krepko navzgor, kljub vsemu Novomeščani v poprečju hudo zaostajajo za Slovenijo

NOVO MESTO — Po občinski statistiki je konec avgusta poprečni zaslužek v Novomeški občini znašal 41.613 dinarjev, kar je za 11 odstotkov manj od slovenskega poprečja.

Stanovanjsko-komunalna dejavnost je bila po teh podatkih na najslabšem, dosegla je poprečni osebni dohodek 37.316 din, kar je celo za dobrih 17 odst. pod doseženim poprečjem Slovenije. Nadpoprečno zaostajajo še v več

drugih panogah, gotovo pa je največ občanov prizadetih v industriji. Tu so za avgust znašali poprečni prejemki 38.752 din ali 13,3 odst. manj, kot je znašalo slovensko poprečje.

V negospodarstvu so zaposleni v novomeški občini zaslužili poprečno 48.889 din, zaostajanje za republiškim poprečjem pa znaša manj kot 5 odst. Vendar je to poprečje, če pa pogledamo zgolj izobraževanje in kulturo, so bili novomeški zaslužki v tej panogi za 7 odstotkov slabši kot znaša poprečje Slovenije.

V novomeški občini so bili osebni dohodki nadpoprečno republiško ravnijo le v vodnem gospodarstvu, kjer znaša novomeško poprečje za 12,3 odst. več, za malenkost pa tudi v gozdarstvu ter zdravstvu in socialnem varstvu.

R. B.

OB DNEVU OZN

24. oktobra je 42 učencev naše šole na Partizanskem trgu v Metliki risalo na asfaltu v počastitev 40-letnice OZN. Vse risbe so predstavljale mir in prijateljstvo v svetu. Najbolj nam je ugajala risba učencev nižjih razredov. OZN so predstavili kot lokomotivo z vagoni, polnimi veselih in srečnih ljudi z vsega sveta. Lepa je tudi risba Vodnjak miru. Iz vodnjaka nosijo vodo ljudje vseh barv in se ni ne pripravajo med sabo.

MIRJANA NEMANIČ, MOJCA KOSTELIČ, 3 r OŠ Metlika

V Kometu večja storilnost

Dobro pokritje uvoza z izvozom

METLIKA — Glede na razmere so v 440-članskem kolektivu Komet s poslovanjem v devetih mesecih letošnjega leta dokaj zadovoljni, saj ga ocenjujejo kot uspešno. Kazalci uspešnosti poslovanja so v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu v resnici večji za toliko, kot se je povečala produktivnost, to je za 9 odstotkov, čeprav so indeksi pri taki strahljivi inflaciji seveda velikanski.

Tako je celotni dohodek v primerjavi z lanskim devetmesečjem večji za skoraj 90 odst. Zaradi hitre rasti obresti za kredite in cen materialnih je rast materialnih stroškov večja od rasti celotnega prihodka, zato je tudi rast dohodka nekoliko manjša; dohodek se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za 71 odst., čisti dohodek za 75 odst., v tem razmerju pa so rasli tudi osebni dohodki. Za to obdobje znaša povprečni osebni dohodek v Kometu 34.841 dinarjev, kar je za 74 odst. več kot v lanskem devetmesečju.

V tem obdobju se je izvoz na Zahod povečal za 68 odst. in njegova vrednost znaša 170 milijonov dinarjev, vrednost kliškega izvoza pa znaša 31 milijonov in je manjša kot v lanskem obdobju, vendar se bo do konca leta povečala. V tem obdobju je Komet uvozil za 50 milijonov dinarjev potrebnega materiala, tako da znaša pokritje uvoza z izvozom kar 340 odstotkov. Nasploš vsa zadnja leta za Komet velja, da ima izredno dobro pokritje uvoza z izvozom. Izvoz še sedaj prinaša skoraj tretjino celotnega prihodka Kometu.

A. B.

KAJ BO S PODRUŽNIČNIMI ŠOLAMI?

NOVO MESTO — Na območju novomeške občine je več podružničnih šolskih stavb, kjer pouka že nekaj let ni več, stavbe pa propadajo. Krajevne skupnosti nimajo denarja za redno vzdrževanje in obnavljanje, čeprav bi take stavbe potrebovali, matične šole bi se jih rade otresele. Delegati iz Laz, Prečne, Globodola, Zameškega že od leta 1983 opozarjajo na ta problem, toda ustreznega odgovora na skupščinskih občinskih izobraževalne skupnosti še niso dobili. Morda bi se Novomeščani lahko zglasili v občini Krško, kjer so take šolske stavbe dali posameznim delovnim organizacijam, te pa zanje lepo skrbijo.

ODSLEI Z AVTOBUSI GORJANCEV — S podpisom pogodbe med delovnimi organizacijama IMV in Gorjanci je bil storjen še en korak k uspešnejšemu reševanju sanacijskega programa v IMV. Po pogodbi sta v imenu delovnih organizacij podpisala Anton Kuhar, član KPO IMV (v sredini), in ing. Igor Gruden, direktor Gorjancev. (Foto: J. Pavlin)

Prilagajanje zahtevam trga

Rentabilnost poslovanja se je v Beti poslabšala — Novi proizvodi in iskanje novih trgov — Z računalnikom do krajših rokov in boljše kakovosti

METLIKA — V Beti se trudijo, da svoje poslovanje kar se da prilagajajo razmeram na trgu. V devetih mesecih letošnjega leta pa kljub precejšnji prilagodljivosti proizvodnega programa ne morejo v korak z visoko inflacijo, tako da se je v tem obdobju v primerjavi z enakim lanskim rentabilnost poslovanja poslabšala.

Proizvodnja Beti je razdeljena v tri enakovredne programe: proizvodnja preje, metraža in konfekcija, in na teh treh področjih so se letos pojavile različne konjunkturalne značilnosti. Tako se je zmanjšalo povpraševanje po konfekcijskih izdelkih, medtem ko pri preji in metraži, ki sta začetna člena v reprodukciji keramičnih izdelkov, ki verigi, teh težav niso tako močno občutili in je proizvodnja tekla po planu. Seveda pa se bo usihanje končne proizvodnje slej ko prej poznalo tudi pri proizvodnji reprodukcijskega materiala. Zato je Beti prisiljena iskati nova tržišča, v prvi vrsti gre tu za Vzhod in zunanjeevropska tržišča. Seveda pa razmišljajo tudi o opuščanju tistih sklopov izdelkov, po katerih se zmanjšuje povpraševanje, ter jih nadomeščati s tistimi, za katere na domačem trgu in tujih trgih vlada večje zanimanje.

V devetih mesecih letošnjega leta se je celotni prihodek v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečal za 87 odst., dohodek za 84, čisti

dohodek za 82 in ostanek čistega dohodka za 67 odst. Kljub težkim časom se Beti ni odpovedala novim naložbam. Tako je letos začel obratovati industrijski vodovod z zajetjem v Kolpi, kar je za Beti dvojnako korist: gotova preskrba z zadostnimi količinami za proizvodni proces neobhodne vode ter možnost povečanja proizvodnje s sedanjimi napravami; hkrati pa je sedaj na voljo veliko več pitne vode za prebivalstvo. Druga pomembna letošnja naložba so novi stroji za program preje, s čimer bo do lahko za tretjino povečali proizvodnjo. K malu bo zaključena naložba za razširitev in posodobitev črnomaljskega konfekcijskega tozda, s čimer se bo proizvodnja v tem tozdu povečala. Prenovili pa so tudi proizvodne preostore v metliškem konfekcijskem tozdu.

Ob koncu leta pričakujejo procesni računalnik za konfekcijsko proizvodnjo, s pomočjo katerega bo Beti lahko hitro in natančno reagi-

rala na povpraševanje vedno bolj zahtevnega trga. Prav s pomočjo tega računalnika bojo v Beti skrajšali pripravljalni čas za proizvodnjo in izboljšali kakovost dela.

A. B.

NOVA REGIJSKA HLADILNICA na Cikavi pri Novem mestu, odprta za novomeški občinski praznik 29. oktober, je prvi in najpomembnejši objekt, ki celotnemu agroživilstvu Dolenjske daje znatne razvojne možnosti. Ob otvoritvi je bil objekt odprt za ogled, to priložnost pa so izkoristili poleg gostov tudi številni kmetje in predstavniki zadrug ter trgovin. Žive delovne sile bo malo, pač pa bo delo avtomatsko vodeno. (Foto: R. Bačer)

SNAGA — V starodavni trgovini Pri Picu so uvedli nov način potrebe. Stranki, ki si je zaželela bonbonov, so jih nasuli kar v vrečko, ki sicer služi za kovance. Pomote ne more biti, ženska, ki se je nameravala postadkati, je namreč v službi na SDK in ima teh vrečk vsak dan čez glavo. Vrečka, bonboni in bacili so končali v košu za smeti, trgovina pa ima še enega kupca manj.

KRUH — V četrtek popoldne so v večini novomeških prehrabnih trgovin prodajali en dan star kruh. Zlobneči pripovedujejo, da so peki in trgovci s tem po svojih močeh prispevali k vzdušju dneva mrtvih. Kupec, ki je ugriznil in trdo skorjo, je tako rekoč moral pomisliti na vse mogoče minljivosti tega sveta.

REPORTER — Slovesnosti ob milijontem kosu Novolesovega pohištva na ameriškem tržišču se je udeležil tudi reporter manj razširjenega slovenskega dnevnika. Misel na pogovor z Bobom Friedmannom je moža peresa obšla ravno v trenutku, ko se je omenjeni poslovnež tuteval z rečka, ki so ga njemu v Ameriki čast namazali z marmelado. Američan se je dal mirno odgnati od skled (Publicity s publicity!), s sabo je vzlet tudi prevajalca, nakar so kakšne četrte ure vneto žuboreli v reporterjev magnetofonček. Ko so udeleženci slovesnosti naslednjega dne z velikimi pričakovanji razgrinjali časopis, so se morali sprizniti z dejstvom, da je prekinitev slastnega kosila vredna novice, ne kako 20 vrticami. (M. B.)

Ena gospa se sprašuje, zakaj kuharica menze »Gorjancev« v Straži navadnim delavcem pri malici ne servira nožev, delavcem iz pisarn pa vedno.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 24. do 30. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Kata Starešnik iz Žuničev — Andrejo, Biserka Baumgartner iz Črnomlja — Vanjo, Kristina Nučič iz Strelca — Benjamina, Dragica Zapičič iz Lovčice Gorjancev — Marina, Nada Šterk iz Regerčev vasi — Leona, Ljubica Maričič iz Metlike — Tomislava, Franciška Škedelj iz Javorovce — Gregorja, Dušana Maksimovič iz Rožnega dola — Tanjo, Jadranka Zafran iz Krškega — Matica, Marija Starina iz Dragomlje vasi — Martina, Janja Anžič iz Krškega — Miha, Zlata Kolenec iz Metlike — Marka, Zdenka Klobučar iz Uršnih sel — Klemenca, Tatjana Zupan iz Šentjanža — Roka, Antonija Dimec iz Močvirja — Tomaža, Kristina Kotar iz Velike Sevnice — Tjašo, Marija Doberdovc iz Kuzarjevca kala — An drejo, Danica Brežina iz Podturna — Želimir, Milena Kogelc iz Podturna — Katjo, Marija Ivančič s Krpu — Simono, Nada Kozan iz Črnomlja — Tejo, Ana Banovec iz Blatnika — dečka, Francka Juršič iz Velikega Cerovca dečka, Marijeta Znidaršič iz Šmalčje vasi — dečka in Marija Žibert z Vrha nad Mokronogom — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Irena Šega z Drejetove poti 3 — Matija, Melita Kulović s Poti na Gorjance 31 — Dejana, Bojana Fabjan s Ceste herojev 33 a — Špelo in Branka Popovič z Drške 27 a — Danico, Čestitamo!

Sprehod po Metliki

DANES, 7. NOVEMBRA, BO V Kulturnem domu Edvarda Kardelja v Metliki ob 16.30 dobrodelna prireditve za pomoč duševno prizadetim Bele krajine. Bralstvo Dolenjskega lista že ve, da bodo nastopili Mateja Koležnik, Andrej Plevnik, Toni Gasperič, ansambel Kork, hčerka in oče Sajovic, mojstra moderne magije, živeča v Avstriji, ter dekleta z model delovne organizacije Beti. Vsi nastopajoči so se odrekli honorarjem, gledalcev pa najbrž tudi ne bo manjkalo. Izrečali bodo tudi deset vstopnic.

METLIKA JE SPET ČISTA po za slugi ospanoškole mladeži in učitelje ter učiteljev. Zapodili so se po metliških cestah, ulicah in trgih ter pobrali vse, kar smo v trenutkih nepremišljenosti odvrgli od sebe. Takšne akcije zaslužijo priznanje, vendar niso rešitev toliko časa, dokler bodo oni skrbeli za red in čistočo, drugim, in ti so v večini, pa se bo vse skupaj fučkalo.

CESTA, KI SE ODCEPI OD ceste bratstva in enotnosti proti Beti, je dobila nov asfalt. Stari je bil poln luknjic, cesta je bila ozka in ob konicah nevarna. Zdaj bodo uredili še pločnike in pešce, ne bo treba pred avtomobilisti skakati v jarke.

VESTIČKA, DA VINOGRADI NA VESELIČI niso dobro rodili, da da bo vina kljub temu dovolj, je vzbudila med lastniki vikendov nemalo negotovnosti. »Naredila nam je škoda,« trdijo, »kajti vina zdaj ne bomo mogli prodati.« Milo rečeno: smešna pripomba. Kako prodajati reči, ki jih ni

BREZ SPAKEDRANK NE GRE? — Gradivo, ki ga zadnje čase pripravljajo za seje zborov črnomaljske občinske skupščine, je krajše, lažje, v njem se lahko delegati hitro znajdejo, saj je pregledno in s te plati zasluži vsi pohvalo. Žal pa je vse drugače, ko začnejo delegati podrobneje prebrati, saj je posuto s tujkami, vmes pa so tudi nesmisli, kakršne je bilo moč zaslediti v zadnjem gradivu za sejo. Tako so Črnomaljski zapisali, da bodo »trajno varovali varstvo okolja« ter da bodo »širili vodooskrbo (vodovod) z razvijanjem ekologije.«

NEUREJENOST — Črnomaljski lahko le nepočno opazujejo, kaj se dogaja z njihovim mestom po vsaki novi gradnji, adaptaciji. Ko gradbeniki odidejo, se nihče ne potruži, da bi uredil zelenico, odpeljal kupe zemlje, popravil poškodovan pločnik. Ko so popravili glavno cesto skozi kraj, so urejali pozabljeno, da bi pri kulturnem domu ali kje drugje naredili parkirne prostore, če so že na prejšnjih postavili avtobusno postajo. Ker ni kje parkirati, postavljajo vozniški svoja vozila kar na pločnike in s tem pločnike poškodujejo. Nihče jih zaradi tega ne kaznuje, krajevna skupnost pa tudi nima denarja, da bi pločnike popravljala.

Ribniški zobotrebci

ZAKAJ NE PRODAJAJO KURJAVO? — Zakaj v Ribnici ni urejena prodaja kurjave, se sprašujejo občani že vse leto, posebno v teh mrzlih dneh. Drugi pa dodajajo, da je kljub temu veliko drv okoli stanovanjskih blokov, kjer imajo napeljana centralna kurjavo, in da jih imajo celo ljudje, ki nimajo gozda in je tudi dvomljivo, če so drva sploh kupili. Med drvni je namreč razreza celokakovosten les, ki je bil gotovo namenjen industrijski predelavi.

ČISTO LE SREDIŠČE — Ribničanje negodujejo, ker komunalni delavec čisti predvsem središče, ostale stranske in tudi pomembnejše ulice pa so nasmetene kot cigansko naselje. Pravijo, da bi bilo več reda, če bi bil izdelan za komunalnega delavca unikalen del in če bi nekdo delo tudi kontroliral. Vse to je bilo nekaj že urejeno.

ZAKAJ NE RUŠIJO? — Nekatero stavbo ogrožajo prometno in drugo varnost, zato je bilo zanje izdano dovoljenje za nadomestno gradnjo. Neve zgradbe že stojijo, stare pa tudi, ker nihče ne poskrbi, da bi jih podrli.

Drobne iz Kočevja

LUNA JE MRKNILA — Lunin mrk smo lepo videli v Kočevju, saj ni bilo tisto noč ne oblačno ne megleno. Nekateri so ga opazovali z unaj, večina pa kar iz stanovanj, skozi okna.

DRAGO JE BITI POKOJNIK — Drago je biti živ občan, drag je pogreb, ko umreš, drag pa postajata tudi dan mrtvih. Vsi izkoriščajo naš čut do pokojnih svojcev ter dražijo svoje izdelke in storitve v nedogled. Drage so sveče, cvetje, okrasni pesek, zemlja in drugo. Kje so ob takih priložnostih tržni inspektorji?

PRENOVLJENA TRGOVINA — Potrošniki ob Roški cesti na območju nekdanjega Rudnika in njegove okolice so z zadovoljstvom dočakali otvoritve preurejene trgovine. Staro trgovino s klasičnim načinom strelbe so dozdaj, na novo opremili, preuredili in jo 30. oktobra odprli kot samopostrežnico.

Trebanjske iveri

NIKAMOR BREZ ZNANJA ANGLEŠČINE — V nekaterih trebanjskih osnovnih šolah menda ne poučujejo angleščine. Zaradi tega imajo kopico težav trebanjski šolarji, ki nadaljujejo šolanje na višjih stopnjah. Nekateri najbolj zlobni pa so taisto trdili tudi za nekatere slučajne udeležence trebanjskih prorodov na znanje trge. Razen aktivistične razdajajoče se duše niso premožni niti ene same tuje besede v svojem slovarju. Seveda očitki, zakaj v sosednji občini lahko službuje receptor, ki ne zna reči v tujem jeziku niti dober dan, ne veljajo. Vendar je recepcija eno, prorod na tuje trge pa je nekaj drugega. Torej Trebanjcem ne preostane drugega, kakor da se začno učiti angleščine.

MAGISTERIJ PRIVLAČI — V trebanjski občini ni več zanimanja za šolanje na osnovni šoli. Odkar so, kako bi dejali, moderni magisteriji, vsi znanja željni Trebanjci osnovnošolsko stopnjo kar preskočijo. To pa je tudi pojasnilo za to, da vse manj odraslih konča osnovno šolo in se jih vse več ponaša z magistrskim naslovom.

PETSTO TELEFONOV NE BO DOVOLJ

MIRNA — V mirenki krajevni skupnosti bodo letos spet naredili pomemben korak naprej. Kakor je že znano, so pridobili 400 novih telefonskih priključkov, tako da jih imajo sedaj že 518. Vendar je zanimanje za telefon spet poraslo in v tej krajevni skupnosti bodo potrebovali avtomatsko telefonsko centralo s še dvesto novimi priključki. Vendar se v krajevni skupnosti sedaj ne ukvarjajo samo s telefoni.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Za obrt ne prostora ne denarja

Za obrtno dejavnost niso predvidene nove lokacije — Kredite z visokimi obrestmi najame le malokdo — 202 redna, 125 popoldanskih obrtnikov

ČRNO MELJ — Tako kot marsikje drugje se tudi v črnomaljski občini obrtni ne piše najbolje. Lokacij za obrtne delavnice tako rekoč ni, saj je industrijska cona zasedena, v novem prostorskem planu območja za obrt niso predvideli, v bodočem stanovanjskem naselju Drage pa bo na voljo le nekaj lokacij za mirno in čisto obrtno dejavnost, vendar skupaj z gradnjo stanovanjskih hiš.

A morebitni novi črnomaljski obrtniki bi se gotovo že nekako znašli, če bi bil edini problem prostor za njihovo obrt. Še večje težave so s krediti, pri katerih imajo prednost deficitarne in prednost ne obrtne dejavnosti. Vendar le redki obrtniki v občini izpolnjujejo pogoje za ti dve skupini. V glavnem sodijo v tretjo skupino, kjer pa so zelo visoke obresti za kredite, zato jih najamejo le nekateri, in sicer največ za obratna sredstva. Tako iz prve skupine v letošnjem letu ni kreditnih ugodnosti nihče izkoristil, kajti za večino deficitarnih dejavnosti sploh ni zanimanja zaradi premajhne akumulacije sredstev in prevelikih prispevkov za sise. Iz skupine prednostnih obrtnih dejavnosti pa je zaprosil za posojilo le en obrtnik z manj razvitega območja, precej pa jih je že zadolženih in niti niso kreditno sposobni.

V načrtu hotel

Ribnica: tudi v turizmu hitreje naprej

RIBNICA — Ribniška občina ne sodi med turistično razvite. Zato načrtujejo razvoj turizma na osnovi naravnih danosti in kulturne dediščine, pri čemer je še posebno pomembna suha roba. V naslednjih petih letih pa le načrtujejo hitrejši razvoj turizma in gostinstva.

Gostu-turistu je potrebno najprej nekaj ponuditi, da sploh pride v neko občino oziroma kraj. Za to je letos precej naredilo ribniško Planinsko društvo »Inles«, ki je dokončalo planinsko peš pot po občini, katero je možno prehoditi v treh dneh. Zanimanje zanjo je že zdaj precejnejše, čeprav je še niso posebno reklamirali.

Za turiste je zanimiv tudi lov in ribolov v ribniški občini, ki ju še premalo turistično propagirajo. Doma in v svetu je znana ribniška suha roba in druga domača obrt, obiskovalce pa vedno bolj privablja tradicionalni ribniški semenj suhe robe in lončarstva.

Med načrti za bodoče naj omenimo še izboljšanje turistično-rekreacijske ponudbe na območju Travne gore, Loškega potoka, Dan in Grmade. V Ribnici pripravljajo ureditev kulturno-turističnega središča.

Ob tem pa se je izkazalo, da je v občini premalo prenočitvenih zmogljivosti. Zato načrtujejo povečanje števila postelj v ribniški »Jelki« pa tudi gradnjo novega hotela ali motela. Seveda bo hkrati potrebno okrepiti turistično propagando. V ta namen načrtujejo izdajo novega turističnega prospekta in turistične karte občine.

Zanimivo je, da upada zaposlovanje pri zasebnih obrtnikih, saj je bilo lani zaposlenih 190 delavcev, konec septembra letos pa 11 manj. V Črnomlju tudi še vedno zmanjka čakajo na prvo pogodbeno organizacijo združenega dela, čeprav so možnosti zanjo.

202 redna črnomaljska obrtnika pa nikakor ne moreta mimo neustrezne politike do popoldanskih obrtnikov, ki jih je kar 125, od tega jih je 30 obdavljenih po dejanskem dohodku, ostali pa plačujejo pavšalni letni znesek. Vzrok za tako veliko

»VSI STE KRIVI«

KOČEVJE — Tekstilni strokovnjak, ki v kočevski Tekstilni ugotavlja vzroke za sedanji težki položaj te delovne organizacije, meni, da je do krize prišlo zaradi slabega in malomarnega dela vseh zaposlenih, tako delavcev v neposredni proizvodnji kot v režiji in na vodilnih delovnih mestih. Podobno bi gotovo lahko ugotovili še v marsikateri kočevski delovni organizaciji, tudi v takih, ki trenutno še niso v hudih škripcih. Taka ugotovitev gotovo drži, saj vedno in povsod prisegamo na samoupravljanje. Samoupravljalci, torej tudi neposredni proizvajalci, ki so sodelovali pri izbiranju svojega vodstva, so odgovorni za slabo njegovo delo in torej skrivni za neuspehe.

J. P.

J. P.

Še naprej nadpovprečen vzpon

Največ investicij v Riku (tozd Rikostroj) in v Inlesu (tozd v Ribnici)

RIBNICA — Obseg industrijske proizvodnje v ribniški občini bo v obdobju 1986—1990 rasel povprečno za 4 odst. na leto. Industrija bo ustvarjala največ del dohodka, izvoza in investicijskih vlaganj. Tako predvideva osnutek dogovora o bodočem srednjeročnem planu občine, ki je v javni razpravi.

Vlaganja bodo usmerjali v obnovo in avtomatizacijo obstoječe opreme, zagotavljanje boljših delovnih pogojev, večjo finalizacijo

izdelkov, izvoz itd., ob vsem tem pa bo posvečena posebna pozornost varstvu okolja. Osnutek ugotavlja tudi, da bo za hitrejši razvoj industrije potrebno tesnejše sodelovanje v občini, regiji in širšem prostoru.

Naštetemu naj še nekaj najpomembnejših načrtovanih investicij v naslednjih petih letih po posameznih delovnih organizacijah:

INLES: v Ribnici postavitev nove lakirnice, nakup dela opreme zanjo, postavitev nove centralne krojilnice in lamelirnice ter dopolnitev proizvodnega procesa za potrebe novega programa sobnih vrat. Razveseljivo je, da je večina denarja

izdelkov, izvoz itd., ob vsem tem pa bo posvečena posebna pozornost varstvu okolja. Osnutek ugotavlja tudi, da bo za hitrejši razvoj industrije potrebno tesnejše sodelovanje v občini, regiji in širšem prostoru. Naštetemu naj še nekaj najpomembnejših načrtovanih investicij v naslednjih petih letih po posameznih delovnih organizacijah:

J. S.

ZA PESTREJŠO PONUDBO

RIBNICA — Zaradi boljše in pestrejši ponudbe se bodo v naslednjih petih letih v ribniški občini prizadevali za odpiranje specializiranih trgovin raznih proizvodnih in trgovskih organizacij. V razširitev in obnovo trgovin pa bosta vlagali tudi domači OZD Mercator—tozd Jelka in KZ. Jelka bo odprla novo samopostrežno trgovino v naselju Breg—Grič. KZ pa bo obnovila »Dom« v Sodražici. Obe ti investiciji sta načrtovani za leto 1989, veljaja pa bosta 83 milijonov dinarjev. Nadaljnjih 20 milijonov bo namenila Jelka za posodobitev prodajalnih in opreme v njih.

M. BEZEK

Zakaj olajšave le za kmete?

ČRNO MELJ — Ko so pretekli teden na sejah zborov črnomaljske občinske skupščine sprejemali odlok o davku na promet nepremičnin, so delegati zboru krajevnih skupnosti spregovorili o problemu, ki ne sodi povsem k omenjenemu odloku, prav pa bi bilo, da bi o njem premislili na občini in izvršnem svetu. Čeprav je res, da odlok, o katerem je tekla beseda, ureja le lestvico obdavčitve pri prenosu nepremičnin in je zlasti pri predaji kmetijskih zemljišč bolj ugoden kot prehodni, v njem pa ni določeno, kdo pri tem plača davek in kdo ne, je delegate motilo, da so davka pri prometu kmetijskih zemljišč oproščeni le kmetje.

V črnomaljski občini lahko samo od kmetije živi le nekaj odstotkov kmetov. A le čisti kmetje so pri nakupu zemlje oproščeni plačila prometnega davka, ne pa tudi kmetje, ki ustvarijo v občini večino tržnih presežkov. Res je sicer, da bi moral plačati davek prodajalec, tako ne bi imel tisti, kdor

zemljo kupuje, pa naj bo kmet ali polkmet, nobenih stroškov z davkom. V resnici pa je tako, da davek plača kupec. Zato so delegati, ki so včasih zamenjavali republiški zakon, ki predpisuje, kdo ima olajšave pri prometu nepremičnin, in omejnjeni odlok, poudarili, da to, da je odlok usklajen v regiji in republiki, še ni vzrok, da ne bi upoštevali svojstvenosti črnomaljskega področja, torej polkmetov.

Čeprav so delegati po dolgi obrazložitvi in malodane pripravljeni osnutek odloka sprejeli, pa bi bilo prav, če bi se odgovorni zamislili nad nečim: na semiškem območju na primer zaradi kraškega terena še dolgo ne bo mogoča komasacija, zato pa bi polkmetje lahko vsaj menjavali njrve zaradi lažje obdelave, manjše razdrobljenosti zemlje, vendar bo marsikje gotovo ovira prav tistih 15 odst., ki bi jih morali pri tem plačati. Zato ne bi bilo napak, če bi izvršni svet proučil, kateri dokument bi bilo potrebno spremeniti ali vsaj dopolniti, da bi bili polkmetje pri takšni menjavi prosti davkov, seveda le, če bi slo zares le za menjavo zaradi racionalnejše obdelave.

M. BEZEK

Gretje obvezno

Plačevanje pa tudi, če je ogrevanje dobro

RIBNICA — Poročali smo, da je bilo v Ribnici rečeno, naj se stanovalci v blokih na Trgu Veljka Vlahovića v Ribnici najdejo letos s kurjavami, kakor vedo, ker se jim ni uspelo dogovoriti za nakup kurilnega olja. In res so se stanovalci 15 blokov oskrbeli z drvmi in premogom. Stanovanjska skupnost pa je za vsak primer napolnila tudi cisterne.

Zdaj pa je občinska skupščina sprejela odlok o obvezni uporabi centralne kurjave — seveda tam, kjer je — in o obveznem plačevanju gretja, — če so bile storitve tudi dejansko opravljene v določenem roku, dogovorjenem obsegu in kakovosti. Tako se je gretje začelo na Trgu Veljka Vlahovića s 1. novembrom. Stanovalci pa so dolžni plačevati 6 mesecev po 250 din za kvadratni meter stanovanja kot stroške za centralno kurjavo.

V Ribnici tudi načrtujejo enotno ogrevanje, ki bo možno z dograditvijo druge faze Inlesove toplarne, in takrat bodo ogrevali iz nje stanovanja na Prijateljem trgu, osnovno šolo, športni center, zdravstveni dom in otroški vrtec. V naslednji fazi pa je predvidena gradnja nove kotlarne, ki bi zadoščala tudi za ogrevanje ostalega dela Ribnice vključno s stanovanjskimi bloki na Trgu Veljka Vlahovića.

M. GLAVONJIĆ

Okvara odstranjena

Potrebni je bilo 16 let

KOČEVJE — Minuli teden so začeli greti radiatorji v vseh stanovanjih tudi v Kidričevi 1 in 3, kjer so imeli z ogrevanjem težave že vse od vselitve, se pravi 16 let, zaradi česar je prihajalo do mnogih hudih heseb, obtožb, sporov in celo razprav pred sodiščem ter v zvezi s tem tudi nepotrebnih stroškov. Najhuje pri tem pa je, da so zaradi dolgoletnega neodgovornega početja stanovalci izgubili zaupanje v pravičnost in sposobnost nekaterih odgovornih delavcev v posameznih organih in tudi organizacijah.

Stanovalci so hvaležni energetiku Bojanu Cigliču, ki je komaj s 1. septembrom letos prevzel to dolžnost, a mu je v sodelovanju s Kovi narjem in še nekaterimi uspešno odstraniti to napako v slabih dveh mesecih (samo delo pri odstranjevanju napake pa je trajalo celo le dobro dva tedna). To je tudi dokaz, da bi bila napaka lahko odstranjena že pred 16 leti, če nekateri ne bi svojega dela opravljali neodgovorno, birokratsko in brezdušno.

J. PRIMC

KAKO RAZPOREJATI?

RIBNICA — Družbeni dogovor o nalogah pri uresničevanju usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letošnjem letu določa tudi, da je posamezna delovna organizacija dolžna čimprej samoupravne spozrazume panoge vgraditi v svoje samoupravne akte ter jih seveda tudi upoštevati pri razporejanju dohodka. Ribniški izvršni svet je ugotovil, da je možno vse OZD z ozirom naruševanje tega določila razvrstiti v tri skupine. Inles, Donit, Kmetijska zadruga, Eurotrans in Gozdno gospodarstvo (oba tozda) so se vključili v panožne sporazume in njihova določila v nesli v svoje samoupravne akte. Riko in Sukno Jurjevica sta sicer pristopila k panožnim sporazumom, svoje samoupravne akte pa bosta uskladila s sporazumi do konca leta.

Na vrata že trka malodušje

Za IMV na Mirni še ni rešitve — Zmanjšane protidobave Renaultu — Brez dela bo 30 do 40 delavcev — Še naprej iščejo dobrega sanatorja

MIRNA — Trebanjski izvršni svet redno spremlja dogajanje v mirenskem tozdu IMV, hkrati pa tudi sam išče rešitev za tega trenutno najhujšega trebanjskega gospodarskega bolnika. Vendar pa se v tozdu samem, kakor kaže poročilo za izvršni svet, niti okoli njega ne dogaja dosti novega. Razen tega seveda, da se kriza poglablja in z njo tudi občutek članov ZKPO tozda — v njem so Rudi Žibert, Maks Kurent in Franc Bartolj — da se vrtijo v začaranem krogu.

Kako tudi ne? Zaposlenost se je zmanjšala tudi v zadnjih treh mesecih in zdaj šteje kolektiv le še 372 delavcev, v »dobrih« časih pa je bilo v kolektivu 500 delavcev. Kljub temu so v kolektivu uspešno izpolnjevali svoje proizvodne naloge. A delo iz programa IMV je imelo le 90 odst. delavcev, ostali pa so delali za Lahod iz Nočvega mesta in Prevent iz Slovenj Gradca. Kako bo v zadnjem četrtletju, pa v tozdu še ne vedo. Protidobave avtodijal Renaultu so se namreč zmanjšale in kaže, da bo zaradi tega ostalo brez dela še 30 do 40 delavcev. Sreča v nesreči je, da jim je, v tozdu kljub zagati uspelo

spraviti poslovanje domala na zeleno vejo. Zdaj poslujejo na ravni tako imenovane pozitivne ničle.

Če je bila preteklost tega tozda polna grenkih izkušenj, nikoli namreč niso prav vedeli, kaj so in koliko pomenijo znotraj IMV, kaže, da tudi prihodnost ne bo ena sama radost. Nejasnost in negotovost znotraj IMV se namreč še nadaljuje. Medtem ko bi radi na Mirni delali podvozja za avtomobilsko prikolice — za to imajo menda največ izkušenj, pa tudi lokacija je dobra — se v vodstvu IMV ne navdušujejo za to možnost. Po mnenju vodilnih naj bi terjala preveč naložb. Da pa bi se

razvijali naprej v okviru avtomobilske proizvodnje, se na Mirni ne ogrevajo preveč. Glede na brezperspektivnost te proizvodnje ter na težave s francoskim partnerjem je tako stališče povsem razumljivo.

● Tako ostane kot ena izmed variant še naprej iskanje sanatorja izven IMV. To pa je očito bo vse prej kot lahka naloga. Izgube iz preteklih let, slaba kadrovska zasedba in zanič strojna oprema niso tiste limanice, na katere bi sedli sanatorji. In če se že pojavi interes, potem se »reševalci« ogrevajo za posamezne obrate, in ne za tozd kot celoto.

Za zdaj delavci še izpolnjujejo svoje proizvodne naloge, tudi kakšnega posebnega gneva ni čutili. Zato pa prihaja toliko hujši sovražnik — malodušje.

J. SIMČIĆ

Marijan Umek

Solidarnost z domačega praga

Samo s skupnimi moči bi KS lahko zadržale odseljevanje v nižino

BREŽICE — V zadnjih desetih letih je občina precej napredovala, vendar to ne velja za vse kraje. Območja s pretežno kmetijskim življenjem morejo dohitevati razvitejših, čeprav se tudi njim obrača na boljše. Mnogi so dobili v hišo pitno vodo iz vodovodov, mnogi telefone in asfaltno povezavo, vendar so si te izboljšave veliko lažje privoščili v krajevnih skupnostih z večjim deležem zaposlenih.

Število prebivalstva je v tem obdobju naraslo le v mestnih in primestnih KS. Orliški in gorjanski predel se počasi, a vztrajno prazni. Iz analize, ki jo je naročila občinska skupščina za boljši vpogled v razvoj krajevnih skupnosti, na primer vzemo, da se število prebivalstva najbolj krči v krajevnih skupnostih Sromlje, Globoko, Bizeljsko in Cerklje ob Krki.

Prav te KS z odročnimi in raztresenimi vasi imajo največ krajevnih cest, ki jih morajo ljudje sami vzdrževati. O asfaltu sploh ne razmišljajo, kaj takega si lahko omislijo le tam, kjer je večina krajanov zaposlenih. Tudi vodovod še ni razpeln do mnogih hribovskih kmetij od Bizeljskega do Sromelj, Pečice in Križi. Na desnem bregu Krke pa je prav tako še nekaj zaselkov brez vodovodne napeljave.

Močno zastopljene se čutijo nekatere KS tudi zaradi pomanjkljivih telefonskih zvez. Kmet dandanes potrebuje telefon. Najbolj ga potrebuje živinorejci, ker imajo brez tega velike težave z osemenjenjem. Zjutraj do 7.30 morajo naročiti osemenjalca, takrat pa se ne odpre še nobena pošta. Trenutno se nad počasnim montiranjem novih ATC najbolj pritožujejo v dolinski

in cerkljanski KS (ta obsega 17 vasi).

O tem, kaj torej ukreniti za skladnejši razvoj v občini, bo v kratkem tekla beseda, vnaprej pa lahko rečemo le to, da je solidarnost edini ključ do enakomernejšega razvoja. Spremeniti nameravajo sistem financiranja KS in v teh okvi-

rih zagotoviti solidarnostno pomoč bogatejših revnejšim. V odročnejših predelih naj bi razvoj pospešila tudi gradnja stanovanj, trgovin ter raznih obrtnih in drugih obratov, v katerih bi se domačini lahko zaposlili. Prednost bo imela oskrba z vodo, urejanje cest in širjenje telefonskega omrežja. Solidarnost bo zbrisala razlike le, če se bodo krajevne skupnosti v občini odločile za združevanje denarja za te namene. Zanesajo se lahko le nase, na pomoč drugih pa le v primerih hujših, naravnih katastrof.

J. TEPPEY

Na cestah ni več lukenj

Vrhnji sloj asfalta na vseh cestah, ki so bile v letošnjem referendumskem programu

BREŽICE — Obiskovalci, ki se tedi mudijo v Brežicah in okoliških vaseh, so prijetno presenečeni nad širokimi in gladkimi cestami. Lani ob tem času bi govorili drugače, saj so bili nekateri cestni odseki zaradi lukenj skoraj neprevojni. Prav to pa je spodbudilo ljudi, da so pristali na nov samopriskpek. Plačujejo ga od januarja letos, iztekel pa se bo zadnjega decembra 1989. Do takrat bodo z zapornim asfaltnim slojem obvarovali propadanja vseh 121 km občinskih cest, zgrajenih s solidarnim dinarjem občanov v prejšnjih letih.

Vsak čas bo poravnani tudi dolg iz četrtega referenduma. Odsek od Za-

sapa do meje krške občine je asfaltiran, v Kajuhovi ulici pa je prav tako na vrsti. Vrhnji sloj asfalta so doslej položili na vseh cestah, ki so bile v letošnjem referendumskem programu. Sprejeli sta ga občinska skupščina in SIS za komunalno in cestno dejavnost.

Cestno podjetje Novo mesto — tozdr Brežice je doslej preplastilo ceste: Krška vas — Skopice, Spodnja Pohanca — Dečno selo, Globoko — Pišce in Župelec — Vrhje. Vseh skupaj je blizu 16 kilometrov, vendar ni pomembna le dolžina, ampak tudi širina. Tako je na primer cesta do Skopice široka 5 metrov, cesta od Globokega do Pišca 5 metrov in pol, odseka od Spodnje Pohance do Dečnega sela in od Župeleca do Vrhja pa celo 6 metrov. Preden so delavci Cestnega podjetja položili asfalt, so povsod sanirali cestišča, nato pa asfaltirali tudi priključke.

Do sedaj so porabili za obnavljanje cest iz letošnjega referendumskega programa 100 milijonov dinarjev. Rešili so najbolj zdelane ceste. Vrstni red določajo vsako leto posebej po merilih, ki sta jih potrdili občinska skupščina in skupščina SIS za komunalno in cestno dejavnost na predlog strokovne komisije.

P. P.

Ne poznajo praznikov

Delovni utrip v krški Celulozi pred praznikom

KRŠKO — Vsa velika vzdrževalna dela so v temeljni organizaciji Celuloza krške tovarne Djuro Salaj končali v predvidenem roku. Lužni kotli, obrat, ki gre prvi v pogon, je bil pripravljen za zagon v nedeljo, 27. oktobra, zjutraj. Do zakasnitve pri zagonu celotne proizvodnje v tozdr Celuloza je prišlo zaradi pomanjkanja pare in mehčane vode ter okvare na cevovodu za sekano, na odseku, ki je pod zemljo.

Pri zagonu so bile težave tudi z instrumentacijo v posameznih oddelkih, zato se je zagon zamudil za okoli 48 ur. Prve kuhalnike so vključili v pogon v nočni izmeni, tako da so 29. oktobra že lahko pripravili tudi zagon pralnice 2. Dela so izvajali po običajnih postopkih. Med polnjenjem rezervoarja za toplo vodo v pralnici 2 je nastal v posodi podtlak, ki je povzročil deformacijo dela plašča in pokrova posode.

Poškodba ni bila tolikšna, da bi povzročila zastoj v proizvodnji celuloze. Posodo bodo popravili med krajšim zastojem ali pa v spomladanskem remontu. Zagon posameznih oddelkov v tozdr Celuloza so nadaljevali in ravno v nočni izmeni

pred praznikom dneva mrtvih so izdelali prve bale celuloze na izjemalnem stroju. O poteku remonta in zagonu v tozdr Celuloza je razpravljali tudi komite za SLO in družbeno samozaveščanje in sprejel ustrezne ukrepe. Tak je bil predpraznični utrip v tozdr Celuloza. Delavci v tovarni Djuro Salaj skoraj ne poznajo praznikov...

V Metalni delajo dan in noč

Ogroženih 14 objektov, večina izvoznih, zato Senovčani ne godrnjajo

SENOVO — V Tovarni gradbene opreme na Senovem, tozdr Mariborske Metalne, bodo še do 16. novembra delali v podaljšanem delovnem času po posebnem režimu: prva izmena dela od 6. do 18. ure, druga pa od 18. do 6. ure zjutraj. Ta režim velja za vse delavce v neposredni proizvodnji in spremljalnih službah, ki so neposredno vezane na proizvodnjo.

V delavskem svetu senovske Metalne so namreč 8. oktobra sprejeli izredne ukrepe za nujno in brezpogojno uresničitev gospodarskega načrta. Ugotovili so, da je v proizvodnji ogroženih kar 14 objektov, od

»šišta« po 12 ur tudi tako, da so zagotovili dodaten obrok hrane, prevoze na delo in z dela in drugo. Odziv med delavci je bil presenetljivo ugoden. Le malokdo je godrnjal, kajti večini je jasno, da je tak izredni ukrep edina možnost za izhod iz nastalega položaja. Do konca tega meseca bodo tedensko dobavljali podaljške za gradbene žerjave za firmo Liebherr v Zvezno republiko Nemčijo, pričakujejo pa še nova izvozna naročila.

P. P.

Denar za zdravje

SEVNICA — Kako naj sevniška zdravstvena skupnost, ki je vseskozi v primanjkljaju, pokriva še dogovorjene obveznosti za gradnjo bolnišnice v Celju in Brežicah (v stiski sta tudi domači zdravstveni dom in lekarna), to je vprašanje, ki terja čimprejšnji odgovor.

Predsednik občinske zdravstvene skupnosti Franc Ogorevc je člani občinskega sindikalnega sveta seznanil z akcijo, ki že nekaj časa uspešno poteka na širšem celjskem območju. Tam so se odločili za široko zbiralo akcijo. Občani namenijo denar za bolnišnico tudi namesto dragih in kaj hitro minljivih vencev, enodnevni zaslužek in les. Redno pošiljajo obvestila o prispevkih.

Za sevniško občino je položaj tembolj nezavidljiv, ker so do republiške zdravstvene skupnosti še na dolgu za že porabljeno solidarnost, tukajšnje vnete pripombe so kot bob ob steno. Izračunali so, da enodnevni zaslužek v sevniški občini niti ni dovolj za že zapadli prispevek za obe bolnišnici. Ob tem velja pripomniti, da so lani v sevniški občini zbirali denar za zdravstvo po najvišji prispevni stopnji v republiki.

Edipa prosta sobota do konca leta je 23. novembra. Nekaj časa je torej še za usklajeno akcijo. Pri občinskem sindikalnem svetu nameravajo odpreti tudi poseben račun, da bo zagotovljen pregled nad prispevki in tudi pravočasno obveščanje.

A. Ž.

Mimica Sintič

Vso krmo doma

DOL. PIROŠICA — Izteka se četrti mesec, odkar so Sintičevi preselili živino v novi hlev. Pomnožili so jo in trenutno je zasedenih 23 stojišč.

»Čredo bomo še izpopolnili, ker imamo dovolj krme,« je napovedala navdušena živinorejka Mimica Sintič. Z dograditvijo sodobnega, prostorskega hleva spiranje se ji je izpolnila življenjska želja. Dolgo čakanje na lokacijsko dovoljenje je zaradi administrativnih zapletov podražilo gradnjo. Investicija jih je veljala 10 milijonov, vendar bi bila za polovico cenejša, če ne bi bilo omenjenih komplikacij.

»Muči me, ker imamo parcelo okoli hleva v najemu, zdaj pa se je hočejo polastiti drugi. Upam, da bo tudi teh sporov nekoč konec in da nam ne bodo več grenili življenja,« je dejala Mimica, ki ji nobena ovira ne vzame volje do dela.

Povedala je, da obdelujejo 14 hektarov zemlje, svoje in zakupljene, in da vso krmo sami pridelajo. Za zdaj oddajajo po 130 litrov mleka na dan, a prihodnje leto ga bo že 300 litrov. Polovica krav jesovirjave, polovica frizijske pasme in te so še posebno dobre molznice.

Sintičevi so pred leti oddajali tudi veliko pšenice. Lani so se posejali manj, ker so bili zaposleni pri gradnji hlevov, letos pa so pšenici spet namenili 3 hektare njiv. To jesen jih je močno razveselil velik pridelek krompirja, sorte dezire. Na 30 arih ga je zrastle 12 ton, in od tega so ga 10 ton oddali Agrariji.

»Uspeh imamo, ker vsi delamo. Mož in otroci mi veliko pomagajo,« jih je pohvalila Mimica in omenila, da bo pozneje, ko bodo kupili še štiri frizijske in napolnili hlev, mož pustil zaposliti in se z njo vred posvetil kmetiji. Na vrsto bo prišla tudi stanovanjska hiša.

J. T.

BREŽICE: DOSLEJ EVIDENTIRANIH 2100 OBČANOV

BREŽICE — V oktobru so krajan v krajevnih skupnostih in zaposlenih v delovnih kolektivih pohiteli z evidentiranjem. Na občinski konferenci SZDL smo izvedli, da je bilo do 31. oktobra zabeleženih 2100 možnih delegatov za delegacije in družbenopolitično skupnost in za najodgovornejše funkcije v občini, se pravi natanko toliko, kolikor jih bo izvoljenih. Evidentiranje še ni končano, čeprav je potekel rok.

BLIŽE SE MENJAVA NA OK SZDL

BREŽICE — Dveletni mandat predsednika in sekretarja OK SZDL se izteka. Na naslednji volilni programski seji, ki bo 12. decembra, bodo razrešili dolžnosti sedanjega predsednika Stanka Cerjaka, medtem ko naj bi po mnenju konference sekretarju Rudiju Volčanjsku podaljšali mandat še za dve leti. Za funkcijo predsednika so doslej evidentirali Miha Halerja, Darka Jelčiča, Ivana Tomšeta, Draga Vimpolška, Jožeta Iljača, Rudija Volčanjska in Jožico Lapuh, za sekretarja pa Rudija Volčanjska in Jožico Lapuh.

Koprivničani za ceste in dograditev šole

V nedeljo referendum

KOPRIVNICA — V nedeljo, 10. novembra, ob 7. uri se bodo na treh voliščih v krajevni skupnosti Koprivnica krajan na referendumu odločili o uvedbi samopriskpeva za dograditev šole, pokopališko dejavnost ter za skupne potrebe — popravilo cest in mostov. V naslednjih petih letih naj bi tako zbrali okoli 25 milijonov dinarjev.

Polovico denarja bodo dobili štirje vaški odbori, to so Veliki Dol, Veliki Kamen, Mršena sela in Reštanj ter Koprivnica. 40 odstotkov s samopriskpevom »branega denarja bo šlo za dograditev osnovne šole v Koprivnici. Pridobili naj bi prepotreben večnamenski prostor — telovadnico, kulturno dvorano, prostor za predšolsko vzgojo, delavnico za tehnični pouk. 10 odstotkov zbranih sredstev pa bodo Koprivničani namenili za pokopališko dejavnost in skupne potrebe.

»Na skupščini KS smo se dogovorili, da bomo sredstva po posameznih vaških skupnostih razdelili glede na število prebivalcev. Ta denar bomo lahko oplenili z »občinskim dinarjem«, če bomo dovolj aktivni, kot smo že bili v številnih akcijah v krajevni skupnosti. Večina krajanov razume, da je od nas samih odvisno, kakšna bosta prihodnost in razvoj, skratka napredek v naših vaseh. Ničče nam ne bo ničesar prinesel na krožniku, zato referendum mora uspeti,« meni Blaž Sotošek, predsednik delegacije za občinski zbor krajevnih skupnosti in predsednik volilne komisije.

SKOZ OKNO?

SEVNICA — Ko je bilo na seji občinskega sindikalnega sveta rečeno, da bi na občini raje zaupali izdelavo prostorskega načrta za novo petletko posebni — strokovni instituciji, kjer zanjo računajo 4 do 8 milijonov dinarjev, je gospodarstvenik Franc Ogorevc vrazil, češ da je to metanje denarja skozi okno. »Če je plan prezahteven, da bi ga naredili na občini, kdo ga bo zatem uresničeval?« se je vprašal. Ne manjka namreč izkušenj, kako take institucije delajo načrte. Premlevajo le podatke, ki jih morajo pripraviti v občini, prav pri tem pa je največ dela.

Mladi evidentirali upokojeence

Kar osemnajst kandidatov za župana, enajst pa za predsednika IS

SEVNICA — Na zadnji seji predsedstva občinske konference SZDL so pregledali obsežni seznam evidentiranih za vodstvena in vodilna opravila.

Do konca septembra, ko naj bi bil končan takó imenovani prvi krog evidentiranja, so v krajevnih skupnostih in združenem delu evidentirali 254 ljudi za vodilna opravila. Na seji predsedstva 29. oktobra so kot bistveno prednost v primerjavi z zadnjimi volitvami ocenjevali, da so ta imena prišla iz 51 krajev in ne zgolj iz kadrovskih komisij.

Zanimivo je, da ljudje očitno najbolj cenijo funkcijo predsednika občinske skupščine. Zanj je namreč evidentiranih kar 18 imen, za funkcijo predsednika občinskega izvršnega sveta pa 11 imen. Ob vsem tem je mogoče strniti že prva opažanja. Presenetljivo je, da se eni in isti ljudje pojavljajo na sez-

namu npr. za vse možne funkcije v občinski upravi. Mnenje naj bi bil nekdo dober za vse, diši po neresnosti in kaže na to, kar smograjali pri zadnjih volitvah. Celo v pustnem sprevedu so prikazali »veksel urade«, kjer so si vodilni menjavali le stolčke.

Predsednik kadrovske komisije pri občinski konferenci SZDL Sašo Ječič je grajal, ker se mladi niso potrudili, da bi našli mlajše kandidate. »V vodstvu ZSMS so stavili na starejše kadre, celo upokojeence,« je dejal. Nekateri tudi kot da so pozabili na določilo iz zakona o združenem delu, saj so za zbor združenega dela evidentirali kar direktorje. Opozorili so tudi, da nekateri

pri predlaganju kar krepko podvajajo svoj glas: predlagajo dopolne v tovarni, zvečer pa še v krajevni skupnosti.

A. ŽELEZNIK

ZALOGE SE VEČAJO

KRŠKO — Specializirano podjetje za industrijsko opremo SOP Krško je v letošnjih devetih mesecih dobro poslovalo, saj je finančni rezultat presegel načrtovanega. Celotni prihodek je za dobrih 10 odst. nad planom, češ 13 odst. (330 milijonov dinarjev) pa so ga ustvarili na tujem trgu. Konvertibilni izvoz znaša blizu 156 milijonov. Največja temeljna organizacija Oprema je ustvarila 56 odstotkov celotnega prihodka (1.375 milijona dinarjev) celotnega prihodka delovne organizacije, od tega so za slabo petino iztržili v tujih valutah. Zaloge so v Sopi narasle za 63 odstotkov.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. do 29. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile: Anica Vlahovič iz Samobora — Bojano, Marija Mikolavčič iz Brestanice — Jožeta, Ivanka Arko iz Krške vasi — Damira, Dušana Peterkovič iz Brdovec — Marijano, Ivanka Katalina iz Brežic — Saša, Lidija Pek iz Pojatnega — Tomislava, Ivančica Bradac iz Samobora — Maria, Irma Perčič iz Brežic — Leona, Tatjana Premužič iz Zaprešiča — Sanjo, Nada Tomac s Stojančiča — Sanjo, Petra, Milena Toporišič iz Dobove — Petra, Mira Vdovič iz Kumrovc — Ivo, Smilja Evetovič-Božič iz Cerkelj — Estero in Sašo, Elizabeta Kunej iz Osredka — Tanjo, Jožica Bostele iz Zdol — Jurta, Martina Bayec z Viher — Andreja, Karolina Kranj iz Bizeljskega — Martino, Rajka Šujster iz Rud — Andreja, Miljenka Runtas iz Dubrave — Branka, Dubravka Jantolčić iz Otoka — Majo in Đurđa Beširovič iz Kalinovic — Nikola. Čestitamoi!

Krške novice

DRAGA LUČ — Srednja šola kovinarske in elektrotehnične usmeritve sprašuje, kakšni so postopki, da se uredi prometna signalizacija, in kdo je tisti, ki bi moral poskrbeti zanjo. Občinski sekretariat za notranje zadeve odgovarja, da za dražje posege, kot je namestitev utripajoče luči, ni investitorja. Gre namreč za prometno ureditev pred srednjo šolo na Hobevarjevem trgu in za prometni režim pred Domom učencev Milke Kerin. Na dlanji je, da vozniki motornih vozil tod vozijo kot na dirkah in ogrožajo življenja učencev. Bo moralo prej priti do nesreče, preden se bo kdo zganil in poskrbel za primerno signalizacijo?

KORIDOR — Leskovečani si že zmeraj ne morejo jasno odgovoriti na vprašanje v zvezi z urbanističnim načrtom, ki je bil sprejet že leta 1981. Radi bi vedeli, kje poteka koridor Jadranske elektrarne Krško, da se bo krajevna skupnost lahko opredelila do zahtevkov za izdajo soglasij. So nekatere hiše že v napoto? Zakaj slepomišiti?

MILIJARDA — Celuloza je lani pomagala krajevnim skupnostim s približno milijardo starih dinarjev. Prav bi bilo, da bi sorazmerni delež za svoje delavce prispevali še drugi kolektivi. Ker je resna nevarnost, da se bodo redki kolektivi, ki so imeli doslej posluš za solidarnostno pomoč krajevnim skupnostim, v katerih žive njihovi delavci, skujali, če ne bo večji odziv večine, krajan v strahu pričakujejo, kaj se bo izcimilo iz teh dokaj upravičenih groženj.

Sevniški paberki

POSREDOVANJE »VLADE« — Poročali smo že o »imovaciji« gretja na nagice v sevniškem kinu, kjer je cisterna za kurilno olje prazna, gasilci pa tožijo, da jim zavod za kulturo ne plačuje za dvorano, kot bi bilo treba. Radiatorji so zategadelj mrzli. O tem naj bi v tem tednu vrgli karte na mizo obe strani, kumpak v pisarni izvršnega sveta.

SVETLO V KRŽIŠČU — V nedeljo so kopalci jame za cestno razsvetljavo pri novem mostu čez Sevnično na meji Šmarja in Sevnice. Ker nekateri novi izbočni most, podobno turškim, imenujejo škrikalnica, utegne razsvetljava prihajajoče zimске dni priti še hudo vpra.

PROSTOR ZA TOVORNJAKE — Blizu prej omenjenega mostu je sedaj urejeno parkirišče za tovornjake. Izgovori poslej ne bodo več zalageli, kaj krajevnas skupnost je uredila parkirišče nalašč zanje. Zaenkrat le redki zapeljejo nanj. Stara navada, če že ne kar razvada, je pač železna srajca.

SAMI ZA VODO — V Dolenjem Boštanju je 13 hiš navkljub vodovodu večidel brez vode. Minulo nedeljo so udarniško prijeli za krampe in lopate in izkopali okrog 200 metrov jarka za nov priključek. Kljub praznikom so delali tudi na drugem koncu, na trasi za telefon iz Boštjanja proti Kompolji. (Foto: A. Železnik)

Ura z Jožetom Dularjem

Ob 70-letnici književnika J. Dularja, ki že štiri desetletja živi in dela v Metliki, so v študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu pripravili tudi knjižno razstavo o njem

NOVO MESTO — Ob 70-letnici književnika Jožeta Dularja, letošnjega Trdinovega nagajenca, so v študijski knjižnici Mirana Jarca 30. oktobra odprli razstavo o njegovi življenjski in ustvarjalni poti ter ob otvoritvi pripravili tudi srečanje z njim.

Srečanje je bilo v knjižnični čitalnici, ki so jo obiskovalci spet napolnili. Jubilanta jim je predstavila in podala očrt njegovega literarnega sisanja Nataša Petrov, upravnica študijske knjižnice. Kratak sprehod skozi Dularjevo poezijo pa je 7 recitacijami nekaterih njegovih znanilnih pesmi opravila Staša Vovk, članica novomeške gledališke skupine. Sodeloval je tudi Dolenjski oktet in zapel nekaj dolenjsko ubranih napevov.

Jože Dular je v zahvalni besedi za izkazano mu pozornost med drugim ponovil misel, da tako proslavljanje pač pomeni, da je tisti, ki mu je namenjeno, že precej v letih. Vendar pa to zanj velja le delno, samo toliko, kolikor se nanaša na čas, ki mu kot človek ne more ubežati. Nikakor pa česa takega ni moč reči za njegovega duha in umetniško moč, ki mu služita enako zvesto kot takrat pred pol stoletja, ko se je s peserom spustil v literarne poljane.

Ne nazadnje potrjuje njegovo ustvarjalno vitalnost tudi razstava, še posebej njen rokopišni del, saj je med eksponati tudi nekaj pesmi, ki po nastanku niso starejše od enega do dveh let in jih bomo bržkone lahko že kmalu brali v pesniški zbirki, ki jo je Dular prav letos pripravil za natis.

Sicer pa povejmo, da razstava kaže Jožeta Dularja kot pesnika, pisatelja, publicista, krajevne zgodovinarja, turističnega delavca, muzealca, pa tudi kot sodelavca najrazličnejših publikacij, revij in časopisov, kot urednika ali sourednika. Seveda je poudarek na tem, kar je izšlo izpod Dularjevega peresa, na njegovi pisani, kleni in sočni besedi, saj bi za temeljitejši prikaz njegovega celotnega opusa na področjih, kjer je deloval, in še

Pesnik in pisatelj Jože Dular še vedno marljivo snuje.

deluje, v tej knjižnici zmanjkalo prostora.

Pisno, se pravi rokopišno, natisnjeno oziroma knjižno gradivo, ki je napolnilo večino vitrin v razstavnici avli študijske knjižnice, spremlja vrsta fotografij iz Dularjevega družinskega albuma, poleg teh pa tudi nekaj slikovnega gradiva iz raznih obdobjih tovarševanja Jožeta Dularja z literarnimi ustvarjalci. I. Z.

Koncert mladega pianista B. Šavra

Novogoričan bo v novomeškem Domu kulture nastopil v ponedeljek zvečer

NOVO MESTO — V ponedeljek, 11. novembra, ob 19.30 bo v tukajšnjem Domu kulture koncertiral 24-letni Benjamin Šaver, pianist iz Nove Gorice. Izvajal bo Beet hovnova, Prokofjeva in Lizstova dela. Mladega umetnika je v Novo mesto povabila Zveza kulturnih organizacij.

Benjamin Šaver je predstavnik mladega vala pianistov. Nase je opozoril že kot predšolski otrok, saj se je igrati na klavir naučil že s peti-

mi leti. Po gimnaziji in srednji glasbeni šoli je študiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je bila njegova profesorica svetovno znana pianistka Dubravka Tomšič — Srebotnjak. Po odlični diplomiji je Šoljanje nadaljeval še na Fakulteti glasbenih umetnosti v Beogradu.

V javnosti je prvič vidneje zaslovel pred tremi leti, ko je na republiškem in zveznem tekmovanju študentov glasbe dobil prvi nagradi.

Leto kasneje je dobil Prešernovo nagrado na ljubljanski univerzi, isto leto pa na mednarodnem tekmovanju v italijanskem Vidmu zasedel tretje mesto. Zadnja leta veliko nastopa po raznih krajih Jugoslavije pa tudi v zamejstvu.

A. ŽELEZNIK

Arhiv za štirinajst občin

Gradivo tudi iz vseh treh posavskih občin — Gradnja

CELJE — Pred časom ni bilo malo zgražanja, ko so arhivski delavci z Nove Gorice pred televizijsko kamero zlagali od poplave razmočeno dragoceno gradivo. V kakšnih prostorih hranimo tovrstno dediščino?

Arhiv v savinjski metropoli hrani poleg gradiva iz občin celjskega območja tudi spise iz Posavja iz Zasavja, vsega skupaj kar za 14 občin. Pred časom so v Posavju preiščevali, če naj bi vse skupaj zaupali Posavskemu muzeju, vendar so sami muzejski delavci opozorili, da bi bilo to dražje. Sedanji prostori arhiva v Celju so neustrezni, ravno tako so se izkazale za neprimerne vse stare stavbe, kamor so ga nameravali preseliti. Metri neprevzetega arhivskega gradiva po občinah se gajo že v kilometre in seveda tudi niso obdelani.

Tako so se odločili za novogradnjo. Po cenah iz letošnjega aprila znaša predračunska vrednost objekta 668,9 milijona dinarjev. Pripravljeni predlog samoupravnega sporazuma za zbiranje potrebne denarja predvideva sedemletno zbiranje. Uporabniki naj bi zagotovili denar po razvejanem ključu števila imenovanih arhivskega dokumentacijskega gradiva, številu delovnih in družbenopolitičnih organizacij, društev številu prebivalstva, narodnem dohodku občine in rangi

občin po tej razvrstitvi od leta 1981 do letos.

Časi res niso lahki, vendar imajo uporabniki stroške tudi s shranjevanjem arhivov doma. Ne smemo čakati, da nas strezni šele nesreča kot v novogoriškem primeru.

Življenje z akvarelom

Slikar France Smole, kočevski rojak, razstavlja svoja dela v dveh ljubljanskih razstaviščih

LJUBLJANA — V Kočevju rojeni slikar France Smole je ob 76-letnici, ki jo obhaja ta teden, v Ljubljani, kjer živi kot upokojenec, pripravil dve razstavi svojih del. Obiskovalci si ju lahko ogledajo v avli Univerzitetnega kliničnega centra na Zaloški cesti in v dvorani DSSS skupnosti zdravstvenega in socialnega varstva na Miklošičevi.

Smole ustvarja v različnih tehnikah, največ in najraje pa v akvarelu. Najljubši motiv mu je krajina. Tudi na omenjenih razstavah se predstavlja z izborom tovrstnih del. Prej ustvarjenim delom je dodal številna nova, ki so nastala letos na najrazličnejših kolonijah in ekstemporih. Precej motivov je z Dolenjskega in iz Bele krajine, ki ju često prepotuje kot slikar. Nedavno se je udeležil tudi Labodovega slikarskega ekstempora.

Smoleto prispevek k rasti ljubiteljskih likovnih prizadevanj pri nas je vreden vse pozornosti. Po mnenju umetnega zgodovinarja in kritika dr. Cenet Avguštinca, se številna dela Franceta Smoleta u-

● Smole slika že od leta 1930. Ustvaril je razmeroma velik opus, čeprav je kot likovnik lahko polno zaživel šele po upokojitvi. Do zdaj je sodeloval na okoli 90 skupinskih razstavah, blizu 40-krat pa je razstavljal samostojno. Tudi to dokazuje, da je Smole vsaj na ljubiteljskem likovnem področju ugledna osebnost.

rščajo med tiste dosežke akvarelnega slikarstva, ki so se znašli na sorodni ravni s slogovno podobno usmerjenimi deli poklicnih slikarjev.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Slikarjev »greh«

Trobentarjeve slike pri naročniku zavrjene, pri obiskovalcih galerije sprejete

RIBNICA — V Petkovi galeriji so bile do minule nedelje na ogled slike akademskega slikarja Andreja Trobentarja iz Kočevja. Razstavljene so bile tiste tri slike (velikosti štiri do pet krat meter in pol), ki jih je Trobentar ustvaril po naročilu ene od kočevskih delovnih organizacij za opremo njenih prostorov. Ker pa se naročnik ni strinjal z upodobljeno motiviko, je prišlo do zapletov, ki so dvignili precej prahu.

Trobentar je na slikah, »dobila lastna mladostna doživetja na območju kočevskega rudnika. Spotakljivo je postalo to, da je kot umetnik slikal svojsko in drugače, kot so to želeli naročniki. Sam pojav ne pomeni nič novega, saj se je že nemalo krat in tudi že v kočevski občini zgodilo, da so hoteli iz likovnega ustvarjalca napraviti obrtnika.

Razstava v Petkovi galeriji je bila ugodno sprejeta, zabeležili pa so tudi rekorden obisk. Očitno je, da so mnogi obiskovalci od blizu in daleč hoteli s svojimi očmi videti Trobentarjev umetniški »greh«.

J. P.

Spet o Miklovi hiši

Predlog za preureditev te hiše v kulturno-turistično središče bo izdelan čez nekaj tednov, nato bo v javni razpravi

RIBNICA — Tu je bilo že več pogovorov in razprav o preureditvi Miklove hiše v kulturno-turistično središče. O tem je beseda tekla tudi nedavno, ko je v Ribnici predaval etnolog dr. Janez Bogataj s filozofske fakultete v Ljubljani o muzejih po svetu. Zanimivo predavanje so spremljali barvni diapozitivi.

Po predavanju, ki se ga je udeležilo kakih petindvajset obiskovalcev, kajpak skupaj s strokovnjaki, so precej govorili ne le o Miklovi hiši, ampak tudi o potrebi, da preuredijo tudi ribniški muzej. Seveda bi tudi muzej vključili v kulturno-turistično središče.

Na tem pogovoru so med drugim sklenili, da bodo strokovnjaki

v mesecu dni pripravili predlog o ureditvi Miklove hiše. O njihovem predlogu bo javna razprava, v kateri naj bi zainteresirani tudi povedali, kako si sami zamišljajo kulturno-turistično središče.

J. P.

PRIHAJAJO »PSI«

RIBNICA — Razstavo kiparskega cikla o psih akademske kiparke Dragice Čadež iz Ljubljane bodo v tukajšnjem Domu JLA odprli že te dni, in ne šele sredi novembra, kot je bilo predvideno. Ribniška razstava bo odprta kaka dva tedna, nakar bodo eksponate prepeleli v Kočevje, kjer bo ista razstava na ogled od 26. novembra dalje.

Metropola likovnih dogajanj

Novo mesto je med slovenskimi ljubiteljskimi likovnimi ustvarjalci z velikimi črkami zapisano kot izvir novih zamisli — »Vselej imamo kaj, kar pritegne splošno pozornost« pravi Toni Vovko

NOVO MESTO — Še pred desetletjem ali morda kaj več je bila novomeška likovna skupina ena najslabših v Sloveniji. S svojo medlo dejavnostjo, ki se je navzven kazala z občasnimi povprečnimi razstavami, je ostajala na obrobju zanimanja poznavalcev pa tudi ustvarjalcev od drugod. Zdaj pa tako rekoč ista skupina že nekaj let ni samo med najboljšimi, če ni celo na samem republiškem vrhu, ampak je postala tudi zgled in model drugim, kako se dvigniti iz povprečnosti in anonimnosti.

Najbrž ne bo nikoli moč dovolj izčrpno in natančno odgovoriti na vprašanje, v čem pravzaprav korenini vzrok za ta silni prodor Likovne skupine Vladimir Lamut med najboljše, kaj se je v resnici zgodilo in zakaj. Naj se zdi ta reč nepoučenim še tako skrivnostna, ne gre za nikakršno skrivnico. Vse, kar se je zgodilo, je bilo javno, vsem pred očmi, temu pa bi rekli politika delovanja. In prav za to gre: za nove načine pojmovanja ljubiteljskega likovnega dela, za nove prijeme in oblike.

● Predsednik Zdrženja likovnih skupin Slovenije Toni Vovko, ki zadnje čase spet vodi tudi novomeške likovnike, to »skrivnost« pojasnjuje tako: »Dolgo smo tuhtali, kaj bi naredili, da bi se v novomeškem likovnem amaterizmu vendarle kaj premaknilo. Spoznali pa smo, da takega koraka ne bo, če ne bomo začeli od začetka, se pravi z izobraževanjem. Ustanovili smo večerno likovno šolo in se prvi v Sloveniji učili likovne abecede. Šola je bila dobro sprejeta in kmalu so se pokazali sadovi: slikarji so začeli razmišljati o svojem delu, motrili so ga skoz pridobljeno znanje, postali bolj samokritični. Poslej se ni nikomur več mudilo z lastno razstavo, saj so vsi po vrsti začeli spoznavati, da je treba za tako dejanje kvalitetno dozoreti. S tem se je začelo in izkazalo se je, da je v to smer zastavljena politika delovanja naše likovne skupine dobra, pravilna.«

● V Novem mestu so se porodile tudi številne ideje, ki jih je sočasno ali kasneje prevzelo tudi združenje, katerega predsednik ste. Kaj lahko poveste o tem?

»V Likovni skupini Vladimir Lamut smo res vseskozi stikali glave in razmišljali o tem, kaj je pravzaprav prva naloga slehernega ljubiteljskega ustvarjalca. Za slikarje in tudi za skupino smo rekli, da je naša prva naloga izobraževati se, osvojiti nova znanja,

saj bomo le tako lahko tudi dostojni nosilci in propagatorji likovne kulture, za kar smo se začeli imeti. Torej ni bilo več dovolj ustvarjati in razstavljanje, marveč poskušati vplivati na ljudi okoli sebe, da začnejo na svet, na svoje okolje in vse, kar lahko v njem povežemo z likovno umetnostjo, gledati, bi rekli, bolj z likovnimi očmi. Na ta način bi se v njih izostril čut do vrednot sedanjosti in preteklosti, do tako imenovane dediščine, naravne in kulturne. Da bi bilo nosilec takih idej oziroma likovne kulture kar največ, smo se v likovni skupini odločili, da skupino odpremo, da odpremo vrata nastajajo vsem, ki bi bili pripravljene organizirano delovati. Pri tem gre za povsem novo vlogo likovnih skupin, se pravi, da skupina poslej ne bo več nekakšno zaprto združenje samih slikarjev, marveč organizacija z vsebino, ki sem jo poskušal nakazati. Moram reči, da je tako pojmovanje likovnih društev oziroma skupin postalo tudi jedro politike Zdrženja likovnih skupin Slovenije. Društva se morajo odpreti in, ta proces v Sloveniji že poteka.«

● V Novem mestu se zadnja leta vrstijo najrazličnejša likovniška srečanja, od posvetov do izobraževalnih kolonij. Kaj je temu vzrok?

»Res je, že nekaj let organiziramo naše združenje pri nas v Novem mestu republiško izobraževalno kolonijo za slikarje začetnike in podobno kolonijo za izobraževanje izrazitih talentov. Slednjo imenujemo nadaljevalna kolonija, od letos dalje pa tudi likovna delavnica. Zakaj je vse to v Novem mestu? Najbrž zato, ker tu znamo organizirati take reči in ker nam to organizatorji zaupajo. Poleg tega smo v Sloveniji postali znani kot dobri gostitelji. Takoj pa moram poudariti, da gre velika zasluga in zahvala za to tudi novomeškima hoteloma Kandija in Metropolu.

Še posebej Metropolu, kjer poleg kolonij prirejamo tudi konference in tematske razprave Zdrženja likovnih skupin Slovenije. Rekli bi lahko, da je postal ta hotel slovensko središče za likovno izobraževanje.«

● Po daljšem presledku začenja Likovna skupina Vladimir Lamut spet z večerno likovno šolo.

»Začela naj bi se ta mesec, vodil pa jo bo predvidoma akademski slikar in pedagog Lojze Zavolovšek, ki je vsa leta tudi mentor republiški izobraževalni koloniji za začetnike in Novomeščanom torej ni neznan. Koliko bo udeležencev, ta hip ni moč povedati, bojim se, da bo udeležencev celo preveč. Zanimanje je izredno, kar je pokazal tudi sestanek, sklican prek časopisnega vabila. Takoj pa naj povem, da bo to tudi šola za udeležence iz drugih občin, iz Bele krajine in Posavja, kjer takih oblik izobraževanja nimajo.

»Radi bi, da bi se v likovno šolo vključilo čimveč mladih. Dva ali tri talente, take, ki se še šolajo, bomo poskušali poslati na likovno akademijo. Z leti bi tako na Dolenjskem zapolnili vrzel, ki je nastala zaradi pomanjkanja akademskih slikarjev in kiparjev. Likovno izšolane ljudi bi radi kasneje pritegnili v likovne skupine za mentorje.«

● Menda želite k izobraževanju pritegniti tudi likovne pedagoge na šolah.

»Škoda bi bila, če ne bi človeka s takim znanjem in izkušnjami, kakršen je akademski slikar in pedagog Lojze Zavolovšek, čimbolj izrabili, oziroma izrabili njegove pripravljivosti, da pomaga. V času, ko bo v Novem mestu, bi lahko dopolnile predaval likovnim pedagogom na osnovnih šolah in jim pomagal streti prenekateri trd oreh na področju likovne vzgoje. Poleg tega bi lahko ti pedagogi poslušali Zavolovškova izvajanja na večerni likovni šoli. Možnosti in načinov, kako pridobiti znanje, je dovolj. Znanja ni nikoli preveč, potrebujejo ga tako tisti z likovno izobrazbo kakor tudi tisti, in ti še predvsem, ki take izobrazbe ni-

Toni Vovko, predsednik Zdrženja likovnih skupin Slovenije in predsednik Likovne skupine Vladimir Lamut v Novem mestu.

majo in so se v koži likovnih pedagogov znašli le po sili razmer.«

● Likovna skupina težko dela, če nima prostorov. Kdaj se bo novomeškimi likovnikom izpolnila želja, da dobe stalno likovno delavnico?

»Prostori so naš problem, odkar delujemo kot skupina. Najbolj nas seveda žuli, ker nimamo tako rekoč kje delati, ker nimamo lastnega ateljeja. Možnosti, da ga dobimo, so zdaj mnogo večje kot pred leti, ko smo se ozirali po kletih in drugih neprimerne prostori, ki so se nam nekako ponujali. Še več, naj kar povem, da bomo do ateljeja prišli kmalu, in sicer bomo prostore zanj dobili v sindikalnem domu. To bo atelje odprtega tipa, ne rezerviran samo za novomeške slikarje. V njem bo lahko delal vsak likovnik od drugod, ki bo v Novem mestu pač hotel delati.«

● Potemtakem le prihajajo boljši časi?

»Ne morem reči, da ne, pa čeprav morda niti ne bo moč uresničiti vseh zamisli, ki so se porodile zadnje čase. Ena takih je, da bi v Novem mestu prišli tudi do prodajne galerije, se pravi do prostora, kjer bi bilo vsako razstavljeno delo moč kupiti. Pri teh zadevah kajpak ne gre po domače, saj si prodaje slik brez sodelovanja strokovnjakov (že zavoljo dolgotrajne cene) ni moč misliti. Strokovni izbor slik za prodajo v tej galeriji naj bi zagotavljal Dolenjski muzej. Vendar to ne bo smelo ostati kot izključna možnost in oblika sodelovanja s to profesionalno ustanovo.«

I. Z.

SREBRO ZA KURENTE — Za 8. grafični bienale jugoslovanskih otrok v Kostanjevici je Ivan Urbič, učenec 6. razreda osnovne šole »Jože Slak-Silvo« v Izabeljem pod mentorstvom likovne pedagoginje Zdenke Bukovec izdelal grafiko, ki jo objavljamo. Imenoval jo je »Družina kurentov«. Grafika si je pri strokovnjakih prislužila srebrno medaljo, hkrati pa je bila prirrediteljem tako všeč, da so jo porabili kot simbol letošnjega otroškega grafičnega bienala. Ivanovi »kurenti« so se tako znašli na plakatih, zloženkah, vabilih in na ovitku razstavnega kataloga. Obiskovalci si lahko to in mnoge druge grafične stvaritve, ki so jih osnovnošolci iz vseh republik in pokrajin izdelali na temo »Življenje, delo in običaji narodov in narodnosti Jugoslavije«, ogledajo na razstavah v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici pa v Krškem in na Senovem in sicer še ta mesec.

Socialna pomoč za metliške obrtnike

Ker se prava življenjska raven v glavnem bolj prepričljivo in nazorno kot preko uradnih podatkov z davkarje kaže v vsakdanjem ravnanju, obnašanju in življenjskem slogu, plačevanje oskrbnine za otroke obrtnikov v metliškem (in gotovo ne samo tem) vrtcu že vseskozi povzroča govornice, vzbujajo neprijetne pripombe pa tudi namigovanja in odkrite obtožbe, da gre za nepravilnost. Razburjajo se tako starši drugih otrok, kot delavke, zaposlene v vrtcu.

Od 18 metliških obrtnikov, kolikor jih ima svoje otroke v vrtcu, niti eden ne plačuje ekonomske oskrbnine. Za plačevanje oskrbnine je edina veljavna podlaga potrdilo davkarje o dohodku na družinskega člana v lanskem letu. In po teh podatkih, ki spet izhajajo iz davčne prijave, nihče od teh 18 obrtnikov v lanskem letu ni zaslužil toliko, da bi bil dolžan plačevati ekonomsko ceno za varstvo in prehrano svojega otroka v vrtcu. Ne samo to, marsikateri plačuje celo manj kot starši, katerih dejansko mate-

rihalno stanje je daleč pod imovitostjo tistih drugih, kar je, hočeš nočeš, dobro vidno tudi po tem, kako in v čem kdo pride ob dveh po svojega otroka.

● Za vrtec znaša sedaj ekonomska cena (s katero pa že ne morejo kriti stroškov za varstvo in prehrano) 8.082 dinarjev, eden od obrtnikov pa za svojega otroka plačuje na mesec 5.040 din. V jaslih znaša ekonomska cena 12.689 din, eden od obrtniških malčkov pa jih je deležen za 5.000 din. Skratka: obrtniki za svoje otroke v vrtcu plačujejo 2 do 4 tisočake manj od ekonomske cene, v jaslih pa 4 do več kot 7 tisoč dinarjev manj. To je vsa resnica in očitno je je dovolj, da že vseskozi močno razburja druge ljudi.

Sicer pa je v metliški občini skupaj 31 obrtnikov, ki so deležni tako ali drugače socialne pomoči za svoje otroke. Predčasom se je s temi vprašanji, ki razburjajo ljudi, spopadel tudi občinski izvršni svet, ki je izdelal in sprejel nova merila za ocenjevanje minimalnega dohodka obrtnikov, in to na podlagi njihovega resničnega materialnega položaja. Po teh kriterijih nihče od teh 31 obrtnikov ne more imeti manjšega dohodka, kot je 1,5-kratni povprečni osebni dohodek zaposlenih delavcev v preteklem letu v

Sloveniji. Po novih kriterijih upoštevajo vrsto dejavnosti, ki jo obrtnik opravlja, ali ima zaposlene delavce ali ne; upoštevajo obseg dela in vrednost osnovnih sredstev oziroma višino amortizacije. Tako je sedaj tisti, ki ima kamion, vreden 3 milijone dinarjev, in priznana letna amortizacija v višini 450 tisočakov, v najvišjem razredu. Upoštevaje izračun o dejanskem dohodku po teh kriterijih, bo obrtnik, tisti, ki je doslej za svojega otroka plačeval 5.050 din oskrbnine na mesec, plačeval polno ekonomsko ceno 8082 din, izračun pa pokaže, da bi, če ne bi bila ta cena navzgor omejena z ekonomskim izračunom stroškov, plačeval še več — 8.784 din na mesec. Socialnih pretresov in nemirov zaradi tega gotovo ne bo, tudi socialne razlike zato ne bodo nič manjše. Tudi vrtec bo še naprej imel izgubo. Prav je pa vseeno.

A. BARTEJ

Še ena plat nesklepčnosti

V sredo, 23. oktobra, sklicane skupščine novomeške raziskovalne skupnosti ni bilo. Razlog: ni bila sklepna. Za minimalno sklepčnost je manjkalo kar 11 delegatov od

33 potrebnih, medtem ko je vseh delegatskih mest 64. Zaman je bilo tudi več kot polurno čakanje in klicanje nekaterih manjkajočih delegatov po telefonu.

S sklepčnostjo so nasploh precejšnje težave, pa ne samo v občinski raziskovalni skupnosti. Poznajo jih praktično v vseh interesnih skupnostih, tako materialne proizvodnje kot družbenih dejavnosti, in še drugje. Takih skupščin, da bi bile nesklepne in bi bili zato potrebni ponovni sklici, kar vse seveda samo zelo povečuje stroške, na srečo vendar ni pretirano veliko. Mnoge pa so na meji sklepčnosti, medtem ko je kaj več od tričetrtinske večine na teh skupščinah redkost. Pri tem sploh ni odločilno, ali so na dnevnem redu bolj pomembne, življenjske ali nekoliko manj pomembne zadeve.

Na tem mestu bi seveda lahko spet zapeli pesmico o krajini neodgovornosti in nezainteresiranosti delegatov. Še posebno, ker gre za odsotnost v glavnem enih in istih delegatov in okolij. Pritaknili bi lahko še refren o neprimernih delegatskih gradivih, na osnovi katerih odločajo v skupščinah, kot temeljnem krivcu za nezainteresiranost delegatov, pa tistega, kako je delegatski absentezizem in molk, če se seje že udeležijo, posledica dejstva, da so meje samoupravnega, delegatskega odločanja vse ožje in ožje, da delegati ne odločajo že o ničemer več, predvsem pa ne o najpomembnejših rečeh. Navsezadnje je vse to bridka resnica.

● Veljalo pa bi toliko prej, ker smo sredi priprav na volitve prihodnje pomlad — pogledati še eno plat problema nesklepčnosti, sklepčnosti na meji, delegatskega molka ipd., na katero posamezniki v Novem mestu že dlje časa in ob raznih priložnostih opozarjajo, pa zaenkrat žal brez haska in odmeva. Kaže skoraj, kot da je že misliti na kakšne tovrstne spremembe pregreho dejanje. Gre za to, da se takšna sestava in organizacija skupščin, kot je danes, večinoma za vse interesne skupnosti narejena po istem kopitu, očitno ne obnese najbolje. Menda je jasno in razumljivo, da delo raziskovalne, stanovniške, kulturne in drugih skupnosti ter njihovih skupščin ne more enako zanimati in pritegniti delegata npr. iz Hinj, Gabrja ali Orehovice kot delegatov iz združenega dela.

Pa tudi tu ni vse gladko. Škriplje predvsem s konferencami delegacij več manjših delovnih organizacij in ustanov. Nikakor nečemo trditi, da ni potrebno »predstavništvo« krajevnih skupnosti in sploh vseh samoupravnih subjektov v vseh teh skupščinah, v katerih imajo po načelu ena krajevna skupnost — en delegat »polovično« besedo v zborih uporabnikov, v raziskovalni skupnosti pa v skupščini, saj je enodolna. Trdimo le, da bi morale biti skupščine dejansko bolj interesno organizirane. To verjetno res pomeni manj univerzalnosti in

več različnosti, ne pa nujno tudi komplicirana sistema. Ljudem, delavcem bi pač morali zaupati, da se bodo znali (vsaj v večini primerov) organizirati tako, da bodo lahko uresničili svoj interes, je že večkrat javno poudaril eden novomeških sisovskih »funkcionarjev«. Verjetno možnosti sprememb ne bi smeli že v osnovi zavrniti, čeprav bo to zahtevalo nekaj dodatnega dela in naporov. Pa saj ne bi bilo zaman, mar ne?

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Ni denarja zoper hrup

Medtem ko drugje po svetu, zlasti v razvitejših deželah, enakopravno z drugimi vrstami onesnaževanja okolja obravnavajo tudi varstvo pred hrupom, pri nas še laično razmišljamo, da se človek hrupa pač navadi in postane odporen zoper to žlo civilizacije.

Zdravniki so že dokazali negativne vplive hrupa na nevrovegetativno živčevje in na obtočila, od katerih je le korak do infarkta. Motenje počitka povzroča razne nevroze in sociološke motnje. Dr. Primož Gspan je ob nedavni okrogli mizi o varstvu okolja dolgoročnih načrtih razvoja Slovenije Brežicah povedal zanimiv podatek, da se kar 59 odstotkov Ljubljancev pritožuje zaradi hrupa, kar 53 odstotkov meščanov pa je izpostavljeno hrupu, ki je močnejši od 60 decibelov. V svetu je »le« okoli 15 odstotkov ljudi pod nenehnim pritiskom in grozno hrupa. Od virov hrupa je na prvem mestu seveda gost mestni cestni promet.

● Ne preseneča potemtakem, da na zahodu uvrščajo hrup in varstvo pred njim v kategorijo zdravstvenega varstva, v svetu obravnavajo hrup kot napad na zdravje človeka. Letošnje priporočilo OECD svojim članicam nalaga, naj strožje izvajajo obstoječe predpise in jih še zaostrijo, da bi tako odstranili največje povzročitelje hrupa. Za razliko od naše prakse niso pozabili pristaviti najpredpisi vsebujejo tudi spodbude in ne kazni.

Članice OECD že nudijo 0,02 do 0,03 odstotka letnega kosmatega narodnega dohodka za zmanjšanje hrupa ob raznih naložbah.

Pri nas pa je varstvo pred hrupom še težko dosegljiv cilj, za primerjavo naj povemo, da znašajo stroški za varstvo pred hrupom kar 5 odstotkov vseh stroškov gradnje cest. Tudi zato je varovalnih ograj proti hrupu ob naših avtocestah le za vzorec. Sicer pa je za vzorec tudi avtocest, oziroma njihovega hrupa. PAVEL PERC

Riko: pameti se ne da tehtati

Ob nedavnem zaključku izgradnje novih proizvodnih in drugih prostorov v Riku Ribnica je Riko organiziral tiskovno konferenco, na kateri je glavni direktor Stane Škrabec najprej predstavil delovno organizacijo, ki sodi med najuspešnejše v Sloveniji in Jugoslaviji, nato pa je skupaj s svojimi sodelavci Francem Šilcem, direktorjem tozda Rikostroj, Francem Petkom, direktorjem tozda Ricomag, Srečkom Veselom, vodjem razvoja, Jadranko Jamnik, vodjo plansko-analitiške službe, in Francem Grivcem, vodjem kadrovskega sektorja, odgovarjal na vprašanja novinarjev. Izkušnje Rika bi gotovo lahko uporabili v marsikaterem delovnem kolektivu, ki mu ne gre najbolje, zato v skrajšani obliki objavljamo nekatere misli.

Leta 1968 smo v našem listu javno vprašali, kdo bo naslednji na bobnu, in smo pri tem nedvoumno namigovali, da bo to za ribniškimi Gradbenikom še ribniški Riko, ki mu je zelo slabo kazalo in se po gospodarski reformi leta 1965 sploh ni več znašel. Na srečo je postal tedaj, leta 1968, direktor Rika 35-letni Stane Škrabec. Od takrat je propadlo ali se združilo (tudi z Rikom) že marsikatero podjetje, propadli sta tudi obe gospodarski reformi in celo najnovejši gospodarski stabilizaciji ne kaže najbolje, Riku pa je šlo vedno bolje. Danes sodi med najuspešnejše kolektive v Sloveniji in Jugoslaviji.

V čem je čudež? Ko je v Jugoslaviji pristalo prvo veliko letalo, so ga pričakale Rikove letališke stopnice; ko smo začeli varčevati s

surovinami in zbirati tudi odpadne surovine za nadaljnjo predelavo, so bile že tu Rikove stiskalnice za železne odpadke, papir in druge materiale, ko smo začeli uvajati zeleni plan, je Riko ponudil širok program kmetijske mehanizacije; ko smo začeli posvečati več pozornosti turizmu in cestam, pa je bil že zraven Riko s svojimi stroji za gradnjo pa tudi za letno in zimsko vzdrževanje cest, prometnih znakov in celo bližnje okolice cest. Z izrednim posluhom za tržišče je bil Riko vedno za korak pred drugimi proizvajalci.

Leta 1968 je imel Riko okoli 100 zaposlenih, danes pa jih ima 1.100. Leta 1970 so imeli prvi izvoz, danes pa izvozijo okoli 70 odst. proizvodnje, od tega okoli 10 odstotkov na konvertibilni trg. Leta 1969 so prvič dosegli za milijardo starih dinarjev celotnega prihodka, leta 1981 so prvič presegli novo milijardo, lani pa so presegli že 5 milijard dinarjev celotnega prihodka.

V letih 1965—1968 so imeli vsaj samo 80-odstotne plače, danes pa imajo najvišje čiste osebne dohodke v občini, saj znaša njihovo povprečje že preko 50.000 din.

IZ LESARJEV KOVINARJI

STANE ŠKRABEC: »Ribniški človek je 500 in več let oblikoval les. Pri nas v Riku je bilo najtežje privaditi človeka, da bo namesto toplega lesa oblikoval mrzlo kovino. Najtežje je bilo preoblikovati človeka in to preoblikovanje še vedno ni končano.

Ribničani tudi ni bil nikoli ureni in širokopotezni. Za novosti, ki jih je videl med zdomarjenjem po svetu, je bil sicer dovzeten, a jih je doma uvajal počasi, previdno in preudarno. Danes je treba ukrepati in se odločiti nekoliko hitreje, a tudi preudarno. V našem razvoju dela preko 100 ljudi. Ves ta kader smo vzgojili v 15 letih in on je porok, da bomo svoje proizvode, sedanje posodobljene in tudi nove, prodajali še tja do leta 2.000 oz. 2.020, seveda če bomo še naprej tako skrbeli za kader in razvoj, kot smo doslej. Na leto imamo okoli 66-odstotno rast proizvodnje in to stopnjo nameravamo obdržati, saj imamo proizvodnjo prodano že za več let vnaprej.

Po stari ribniški preudarnosti in previdnosti tudi gradimo vse z lastnimi sredstvi. Samo pri zadnji, 810-milijonski investiciji smo najeli okoli 190 milijonov dinarjev posojil.

Zavedamo se, da je mlade potrebno vzgojiti v sodobnem duhu, zato smo kot prvi v Sloveniji opremili v naši osnovni šoli raču-

nalniško učilnico. Seveda pa je tudi starejše potrebno spodbujati, da se privajajo novim strojem in novim načinom dela.

STATISTIKA ZAŽENE PREPLAH

FRANC ŠILC: »V naši občini je v našem kolektivu res največ inovacij in koristnih predlogov. To so sicer manjše izboljšave, vendar v celoti le veliko pomenijo. Doslej največje nadomestilo za inovacijo, ki smo ga izplačali, je znašalo 70.000 din. Naš pravilnik o nagrajevanju inovacij in koristnih predlogov je že nekoliko zastarel, zato ga nameravamo v kratkem dopolniti.«

FRANC PETEK: »Drobnih izboljšav je veliko. Delavci si z njimi olajšajo delo. Takih izboljšav niti ne prijavljajo, pa tudi večjih običajno ne. Taki izboljšavi sta na primer posebno držalo za varilni stroj za varjenje pod praškom. Iz stare in že popolnoma odpisane stružnice pa so izdelali celo nov delovni stroj, ki bi sicer veljal kar kakih 50 do 60 milijonov dinarjev. Vse to pa se kasneje pozna pri dohodku in osebnih dohodkih vseh zaposlenih, ki so pri nas znatno nad občinskim povprečjem.«

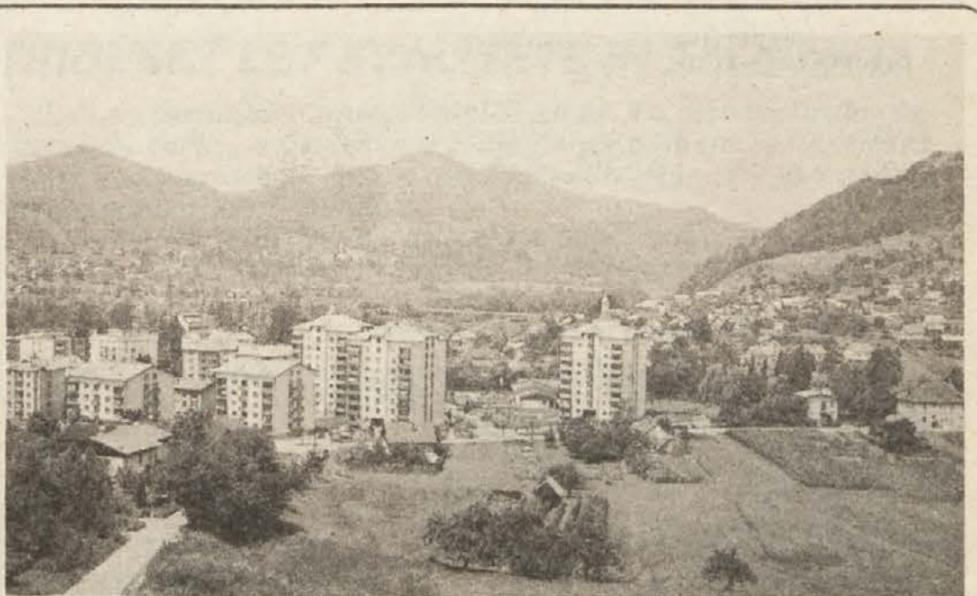
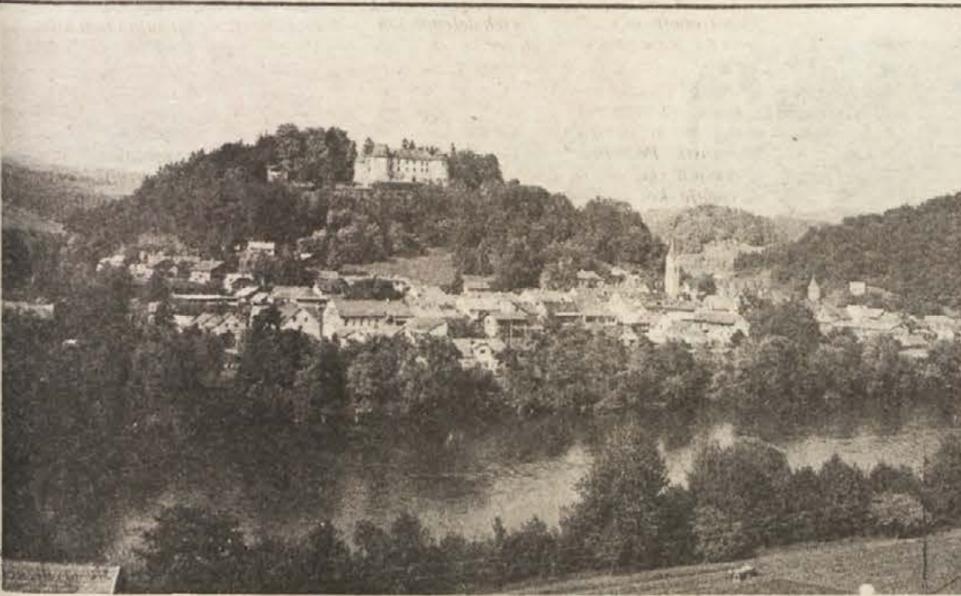
JADRANKA JAMNIK: »Večjega dohodka ne dosegamo z višjimi cenami, ampak z

večjim vlaganjem znanj v proizvode, z izvozom, uvajanjem računalništva, skratka: lastne pameti vložimo v proizvode več, zato tudi vrednost znanja v proizvodu narašča, vrednost materiala pa se manjša.«

STANE ŠKRABEC: »Zaradi tega pa imamo včasih težave s statistiko, ki upošteva le tone materiala, kar kaže, kot da se fizični obseg proizvodnje pri nas celo zmanjšuje. Potem zaženejo preplah. A pamet se ne da tehtati. Lani, na primer, smo morali za 4 milijarde dinarjev naložiti 100 vagonov naših proizvodov. Z novimi proizvodi, v katerih je vloženo več naše pameti, našega znanja — to so na primer računalniško vodeni vozčki — pa nam bo treba za 4 milijarde iztržka naložiti le 3 do 4 vagona naših izdelkov.«

FRANCE GRIVEC: »Naša nenehna skrb je vzgoja lastnih kadrov. To je kolektiv upošteval tudi v najtežjih časih. V podjetju smo ustanovili lastni izobraževalni center, v katerem se je izučilo blizu 600 mladih kovinarjev. Število študentov je nenehno naraščalo in jih imamo letos že preko 310. Sodelujemo tudi s šolami. Med drugim tako, da bodo na našo željo uvedle fakultativni pouk angleščine, saj za nastopanje na tujih trgih ni dovolj znanje nemškega jezika, ki ga zdaj poučujejo na naših šolah.«

Od izgnancev do gospodarjev

Ob prazniku odgovarja predsednik občinske skupščine Jože Bavac

V sevniški občini se je med NOB odigrala vrsta pomembnih dogodkov že leta 1941. Na Bučko je bil izvršen prvi partizanski napad, malce prej je bil močno odmevni poslednji boj narodnih herojev Milana Majcna in Jančija Melana na Murnicah. 12. novembra je narodni heroj Dušan Kveder-Tomaž s soborci brežiške čete z zvijačo rešil iz sevnških zaporov politične jetnike. V spomin na ta podvig slavi sevniška občina svoj občinski praznik.

Vrsto let selijo Sevnščani osrednje slovesnosti ob tem prazniku iz ene v drugo krajevno skupnost. Letos je na vrsti Studenec. S tem se hkrati spominjajo vrnitve naših ljudi iz izgnanstva, ki je med kar šestimi krajevnimi skupnostmi v sevniški občini hudo prizadelo ljudi z območja prav studenske krajevne skupnosti. Te mejnike v ponosni narodovi zgodovini je pred proslavami ob občinskem prazniku v teh dneh v pogovoru za Dolenjski list izdvojil predsednik občinske skupščine Jože Bavac:

»Če vzamemo samo letošnje leto, je treba ljudi v studenski krajevni skupnosti resnično pohvaliti. Sami so zgradili telefonsko omrežje, dolgo nad 50 km, z 200 novimi naročniki, ne le v svoji krajevni skupnosti, temveč tudi za Primož in v sosednji krški občini z novo centralo na Studencu. Naložba je vredna nad 80 milijonov dinarjev. Ob praznovanju odpiramo nov vodovod, ravno tako veliko delovno zmago teh krajanov, kjer je bila opazna pomoč brigadirjev, vodnega gospodarstva in našega tozda Beton ter območne zavarovalne skupnosti Triglav.«

— Ker slavimo vendarle občinski praznik, katere so še druge letošnje pridobitve?

»Najpomembnejša gospodarska pridobitev je krmeljska Metalna, ki jez novimi stroji in proizvodnim načrtom vključena v zahtevno tehnologijo in druge velike sisteme, kjer sodeluje na primer tudi TAM. Navsezadnje smo v Sevnici dobili lep bazen, v Krmelju telovadnico, nova mostova na Sevnici in v Šmarju in na Blansčici, Lisca je na istoimeni planini zgradila asfaltirano igrišče, obeta njen nov izdelek v elektroniki v obliki frekvenčnega regulatorja asinhronskih elektromotorjev. Stevilne so pridobitve vseh ostalih krajevnih skupnosti. Ne nazadnje so omembe vredni napori kmetijske zemljiške skupnosti in našega kombinata, ki usposablja okrog 180 hektarov novih kmetijskih zemljišč.«

— Vsakoletne objave narodnega dohodka in lestvice slovenskih občin uvrščajo sevniško še vedno na začetke slovenskih občin, kar postaja že moreče. Kakšni so vendarle drugi objektivni pokazatelji?

»V preteklosti je šlo za razvoj, kot danes pravimo, z

lastnimi močmi, pogledimo naša največja kolektiva Lisca in Jutranjko, povrh še pretežno ženska kolektiva. Le-te predstavljajo večino zaposlenih naše občine. Letos računamo, da bomo v občini dosegli za 7 milijonov dolarjev izvoza. Cilj je stvaren, saj je bilo v tričetrtletju doseženih 5 milijonov dolarjev. Za družbeni standard teh žena moramo storiti še kaj več. Porajajo se novi proizvodni programi, ki so tudi dohodkovno bolj zanimivi.«

— Katere ovire se še porajajo ob vstopu v novo plansko obdobje?

»Vsa leta so naši delovni ljudje in občani z veliko vneto posodobljali lokalno cestno omrežje. Delavski in šolski avtobusi vozijo doma la že v sleherni zaselek. Pred novim srednjeročnim obdobjem pa nas obhaja resna bojazen, da utegneta preiti vzdrževanje in gradnja regionalnih cest na pleča občine, kar lahko onemogoči

končno posodobitev obmirenske ceste, naše najkrajše povezave z Ljubljano. Omenil sem novi proizvodni program Metalne, tudi ta bo potreboval to cesto, asfaltnemu traku pa manjka še okrog 5 kilometrov do Save. Sevnščani in okoličani imajo dosti pripomb k onesnaževanju okolja iz Jugotantina. Poudariti je treba, da

ta kolektiv namensko izloča denar za ureditev uhajanja nevšečnega prahu v prihajajočem letu.

Ker vendarle obhajamo praznik, želim na kraju izreči zahvalo delegatski skupščini, vsem občanom in delovnim ljudem z najlepšimi željami za nadaljnje sodelovanje.«

A. ŽELEZNIK

Jože Bavac

*****
 * Skupščina in družbenopolitične organizacije občine Sevnica čestitajo občanom in vsem delovnim ljudem ob prazniku občine *
 *****

belinka

kemična industrija, r.p.o., Ljubljana

tozd jugotanim, b. o.
 68290 Sevnica, p. p. 9
 Hermanova 1
 telefon: 068/n. e. 82 500, 82 501
 telex: 35815 YU TANSEV

POSLOVNIM PRIJATELJEM IN OBČANOM OBČINE SEVNICA ŽELIMO USPEŠNO POSLOVANJE IN OSEBNO ZADOVOLJSTVO

**stilles
 sevnica**

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE SEVNICA IN JIM ŽELIMO VELIKO DELOVNIH USPEHOV!
 Delavci tovarne stilnega pohištva in notranje opreme Stilles

oz
Bohor

**OBRTNA ZADRUGA BOHOR
 SEVNICA**

ČLANI DELOVNE SKUPNOSTI IN KOOPERANTI OBRTNE ZADRUGE BOHOR SEVNICA SE PRIDRUŽUJEMO S ČESTITKAMI OB PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE SEVNICA IN SE PRIPOROČAMO ZA NADALJNJE SODELOVANJE!

Sozd ZPS — Združeni proizvajalci strojne opreme

TOZD TOVARNA
 KONSTRUKCIJ
 SEVNICA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM TER POSLOVNIM PARTNERJEM!

INDUSTRIJA
OTROŠKE KONFEKCIJE

JUTRANJKA

KOLEKTIV INDUSTRIJE OTROŠKE KONFEKCIJE JUTRANJKA,
SEVNICA
ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM
ZA PRAZNIK OBČINE SEVNICA

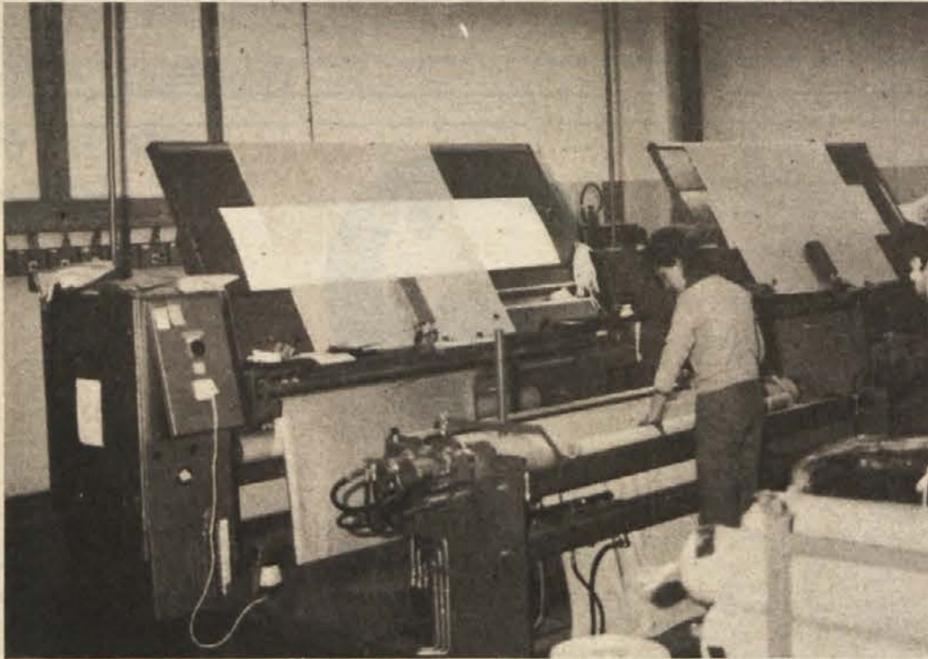
**Mercator-
Kopitarna**

Sevnica p.o.

*100LET

VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM, DELOVNIM LJUDEM IN OSTALIM
OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE SEVNICA

Industrija pletenin INPLET p.o.
Dolnje Brezovo 34, 68290 Sevnica
Slovenija

IZDELUJEMO IN NUDIMO

- Nicki pliš
- Frotir pletivo
- Interlok pletiva za otroško konfekcijo in športna oblačila
- Elastična snutkovna pletiva za nadržke, steznike in kopalne obleke

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE

GPS GOSTINSKO PODJETJE
SEVNICA
SEVNICA p.o.

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE VSEM OBČANOM IN DELOVNIM
LJUDEM!

DOLENJSKI LIST

**OGLAS V
DOLENJSKEM
LISTU —
USPEH**

Dolenjski list je najbolj razširjen pokrajinski časopis v Jugoslaviji. Pokriva devet občin in izhaja v 29.000 izvodih.

Vse informacije o oglasih dobite po telefonu na številko 24-006, osebno pa se lahko oglasite pri nas v torek, sredo, četrtek in petek od 7. do 14. ure, v ponedeljek pa od 7. do 16. ure. Oglasi za tekočo številko morajo biti oddani najkasneje v torek do 8. ure zjutraj. Naslov: Germova 3, Novo mesto.

☎ 24-006

Na podlagi 16. člena pravilnika o delovnih razmerjih in 103. člena statuta DSSS delavski svet DSSS SGP »PIONIR« Novo mesto

razpisuje
prosta dela in naloge

računovodja DO

V skladu s 104. členom statuta DSSS mora računovodja DO izpolnjevati naslednje pogoje za sprejem:
— da ima visoko izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 5 let prakse na ustreznih delovnih opravilih
— da ima višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in 6 let prakse na ustreznih delovnih opravilih
— da ima srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri in najmanj 7 let prakse pri ustreznih delovnih opravilih

Kandidat bo sprejet na opravljanje delovnih nalog in opravi računovodje DO za dobo 4 let. Kandidati naj pošljejo vloge s priloženimi ustreznimi dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela v 15 dneh po objavi v zapečateni ovojnici z oznako »Za razpisno komisijo« na naslov: SGP PIONIR, Novo mesto, Kettejev drevored 37, kadrovski oddelek. Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 60 dneh po zaključku razpisa.

616/45-85

TRIDESET LET KVALITETE IN ZAUPANJA

Letos praznujemo tridesetletnico Lisce. To, zgodovinsko gledano, ni veliko, v človeškem življenju pa pomeni že kar nekaj. Prvih pet zaposlenih danes, po tridesetih letih, ni več v našem dvatisoččlanskem kolektivu.

V tridesetih letih smo narasli na dva tisoč. To je pomemben podatek o našem razvoju in vzponu. Pa je teh podatkov še veliko več:

— Lisca je pojem za Sevnico, z njenim imenom je povezanih še mnogo delovnih ljudi, živečih v Krmelju, Zagorju, Senovem, Babušnici...

— Kolektiv Lisce danes upravlja z okrog 30.000 kvadratnimi metri proizvodnih in poslovnih prostorov, letno ustvari 2.341 milijonov dinarjev dohodka, izvozi za 6 milijonov dolarjev, proizvede 10 milijonov kosov izdelkov za domače in tuje tržišče.

— Poslovni rezultati so bili vedno solidni, čeprav priznamo, da nam vedno ni bilo lahko.

— Kolektiv razpolaga z 281 stanovanji v družbeni lasti in z 206 posteljami v počitniških objektih.

— Delavci smo veliko vlagali v modernizacijo proizvodne in poslovne opreme, skrbeli za delovnega človeka, njegovo izobrazbo, urejene delovne razmere, prevoze na delo, družbeno prehrano, urejanje stanovanjskih razmer, rekreacijo, kulturo...

Vse navedeno kaže na stabilnost v razvoju, kar je osnovni pogoj za rast kvalitete, ki je, kot vsi vemo, temelj zaupanja kupcev in poslovnih partnerjev. To smo s prilagajanjem tržišču, z razvojem tehnologije, s produktivnostjo, kvaliteto in dobavnimi roki dosegli in ga mislimo tudi obdržati.

Temu podrejamo tudi načrte za naš nadaljnji razvoj, ki smo ga opredelili v dveh delih:

- naš notranji razvoj, vlaganje v razvoj lastnega znanja in produktivnosti, razvoj samoupravljanja in delitve dohodka po delu,
- razvoj našega okolja, ki naj bi omogočilo ugodno bivanje za naše delavce, omogočilo zaposlovanje mladine in nadaljnje izobraževanje strokovnih kadrov v vseh, zlasti najbolj perspektivnih panogah.

Lisca 30

ČESTITAMO
ZA
PRAZNIK
OBČINE

Lisca 30

M
metalna

strojgradnja,
konstrukcije
in montaža n. sol. o.

Tozd tovarna lahkih
konstrukcij Krmelj

ČESTITAMO OBČANOM OBČINE SEVNICA ZA PRAZNIK, POSLOVNIM PARTNERJEM PA PRIPOROČAMO NAŠE IZDELKE

M
Mercator

KMETIJSKI KOMBINAT SEVNICA

- TOZD TRGOVINA
- TOZD PROIZVODNJA
- TOZD KOOPERACIJA
- TOZD KLAVNICA

VSEM OBČANOM IN KMETOM KOOPERANTOM ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK

ABC Pomurka
Gostinsko podjetje
»Slavija Moste«
Ljubljana, Polje 343
61260 Ljubljana Polje

Komisija za delovna razmerja

objavlja
 prosta dela in naloge

več KV kuharic
več KV natararic

Pogoj:
 končana gostinska šola kuhar — natarar
 Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
 Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na gornji naslov najpozneje v 8 dneh po objavi.
 Kandidate bomo pisno obvestili o izbiri v 30-ih dneh po opravljeni izbiri.

614/45-85

VVO — Otroški vrtec
Metlika

Komisija za delovna razmerja

razpisuje
 prosta dela in naloge

hišnika za 4 ure

Pogoji:
 — končana poklicna šola (električar ali monter centralnih naprav, vodovodni instalater)
 — 5 let delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas.
 Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

617/45-85

M

Mercator — tozd Standard, n. sub. o.
Novo mesto, Glavni trg 3
delavski svet tozda Standard

razpisuje
 dela in naloge s posebnimi pooblastili za dobo štirih let:

vodje gospodarsko računsko službe

Razpisni pogoji:
 višja strokovna izobrazba oziroma srednja ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj pri vodenju.
 Poleg navedenih pogojev mora kandidat:
 — izpolnjevati splošne pogoje, določene z zakonom
 — imeti ustrezne osebnostne kvalitete in sposobnosti

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj sprejema razpisna komisija 15 dni po objavljenem razpisu na naslov: Mercator — tozd Standard, Novo mesto, Glavni trg 3 — za razpisno komisijo.
 Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za zbiranje ponudb.

619/45-85

Komisija za delovna razmerja
TOZD PTT Center Novo mesto

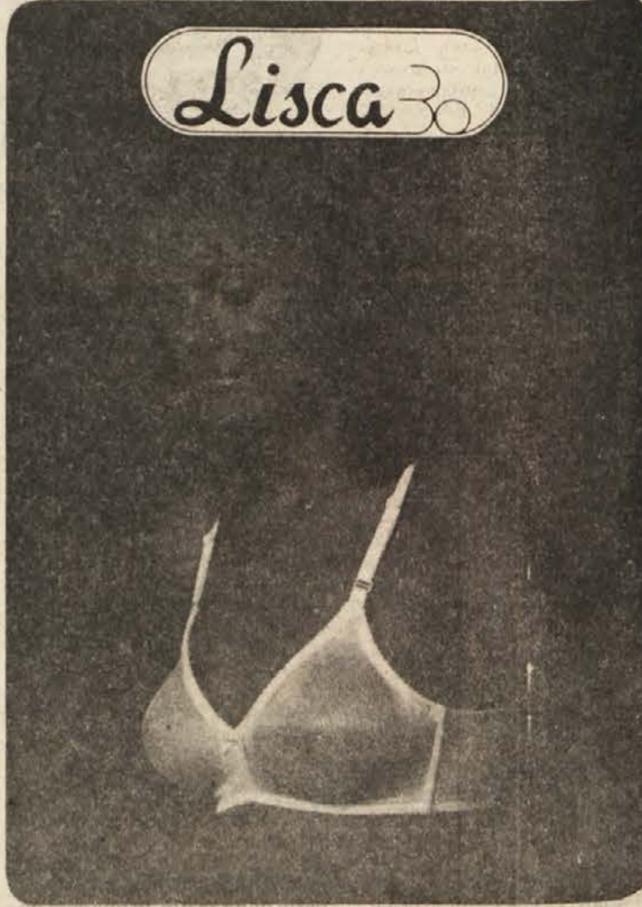
objavlja
 prosta dela in naloge:

1. skladiščenje telekomunikacijskega in avtomateriala — 1 izvajalec,
2. vzdrževanje in montaža kablinskih in nadzemnih tt linij — več izvajalcev,
3. pomožna dela pri vzdrževanju in gradnji tt kablinskih oz. nadzemnih tt linij — več izvajalcev,
4. vzdrževanje in popraviljanje motornih vozil — 1 izvajalec.

Pogoji:
 Pod 1: ekonomski ali komercialni tehnik oz. prodajalec elektrotehničnega materiala z najmanj enim letom delovnih izkušenj in vozniškim izpitom B kategorije.
 Pod 2: monter TK omrežja z najmanj enim letom delovnih izkušenj oz. vzdrževalec TK omrežja z dvema letoma delovnih izkušenj.
 Pod 3: priučen ali specializiran industrijski delavec z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj, ki bi se z izobraževanjem ob delu usposobil za delavca III. sk. pokliccev TK stroke.
 Pod 4: avtomehanik z enim letom delovnih izkušenj in vozniškim izpitom B kategorije.

Delovno razmerje za navedena dela in naloge bo z izbranimi kandidati sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela čimprej ali po dogovoru. Osebni dohodek in stanovanjsko problematiko rešujemo po pravilniku o delitvi OD oz. stanovanjskih vprašanjih.
 Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: TOZD PTT Center Novo mesto — Cikava. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po objavi oglasa.

618/45-85

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

BOR	RAZSTAV- LJENI PREDMET	JUTROVA DEZELA	AZ. NAROD	DL	PREDNO- STNA PRAVICA	LJUŠKI ODBOR	SINJSKA VITEŠKA IGRA	SANJE	NADAV
SKALA				OZEK PAS TRATE					
J. AFR. KRALJE VINA				KOTAC/ PRIKAZEN		PRAŠEK ZA LASE/ KONICA			
STARO GLASBILLO/ PUŠCAVSKI RIS							AMERICIJA/ UPORABNIK IKAVSCINE	PREKLET- STVO	AFR. DRŽAVA
DL	PAST	ZIG	AM. OTOČJE/ PLUG			HRV. PETROL/ BREZALK. PIJACA			
TROS				INKONSKI VLADAR	ČEŠKI KRALJ/ DEL NOGE				
ROZENINA					MUZA LJU- BEZ PESNI- STVA/ NORO. SMUČI				
MODER STAREC				PODALJŠEK					
NEVESTINA OPRAVA				DOLENJSKA REKA		CELJSKA FIRMA			
KORALNI OTOK				GLASBE- NIK SOSS		DL	KALCIJ		DL

VIKTOR SUNČIČ iz Brežice je bil izbran pri zadnjem žrebanju reševalcev naše male nagradne križanke. Žreb mu je dodelil za nagrado jugoslovanskega pisatelja Meše Selimovića »Otok«. Pisatelj je s to knjigo ustvaril pravo mojstrovino, vsekakor vredno branja.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitve najkasneje do 15. novembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA.

Ni človeka, ki bi bil v vsakem trenutku heroj.

E. MORIN

Življenje je edina vrednota, ki jo imamo.

T. PAVČEK

Duševno zdravje je neka- kšna topounost.

E. CANETTI

V deželi, kjer gre ljudem dobro, se ne dogajajo hudo- delstva.

H. LAXNESS

Zeleni junak finančnih ringov

Ime si je ameriški dolar sposodil od Špancev, ti pa so ga pobrali od srednjeevropskega talerja — Delili so ga na kose — Moč mu daje razmerje do zlata

Čeprav se ta čas zeleni kralj svetovnih valut ameriški dolar nekoliko spušta po lestvici v primerjavi z zahodnoevropskimi valutami, pa seveda nihče zaradi tega ne dvomi o njegovi nesporni vladavini. Dolar je navsezadnje nekaj vsakdanjega tudi pri nas, saj zelo radi navajamo svetovne cene in vrednosti izvoza in uvoza v ameriških dolarjih, tu in tam pa je nekaj teh bankovcev tudi »udomačenih« po starih nogavicah. Vsekakor torej dolar zasluži, da si ga pogledamo malo bližje.

Najprej se zastavi vprašanje, od kod valuti ime. To vprašanje nas pelje nekaj stoletij nazaj v zgodovino, in sicer v srednjo Evropo, kjer stare domovine, kjer so poznali talerje, talerje. Tem denarjem so španski kolonizatorji rekli »dolar«. S takim imenom je denar obplul svet in se naselil tudi v novem svetu, se pravi na ameriški celini. V novem okolju se je kaj hitro domačil. In ko so severni ameriški celino začeli osvajati Angličani, so se seznanili s španskim dolarjem in se nanj navadili.

V ta čas sodi tudi še vedno živa navada, da Američani dolar delijo na »kose«. Nekdanji španski dolar je bil ravnopraven velik, da so ga lahko razdelili na osem enakih delov in tudi s temi deli plačevali blago. Za »bits« se je dalo dobiti kar precej blaga. Še danes Američani govorijo o osminkih dolarja, četrtinki pa rečejo »two bits«, se pravi dva kosa.

Vendar je do uveljavitve dolarja kot ameriške nacionalne valute preteklo še precej časa. Ameriko so naseljevali z vseh koncev Evrope, zato je bil istočasno v novem svetu v obtoku razno- vrsten denar, od guldnov do funtov. Vladala je prava zmeda denarja, ki se je še povečala, ko je izbruhnila vojna med Veliko Britanijo in tedanjimi ameriški kolonijami. Britanci so natisnili veliko papirnatega denarja, kate- rega vrednost pa je sproti padala. Sčasoma je povsem izgubil vred- nost in zapravljal zaupanje ljudi. Red je bil vzpostavljen leta 1789, ko je bilo z ustavo Združenih držav Amerike določeno, da sme samo kongres izdajati kovinski denar in določati njegovo vred- nost. Leta 1792 so sprejeli tako imenovani Zakon o kovancih, s katerim so določili za nacionalno denarno enoto dolar, skovan v srebru oziroma v ustrezno manjši količini zlata. Razmerje je bilo 28 gramov zlata ali 488 gramov srebra. Na osnovi tega razmerja so določili tudi vrednost vseh, takrat še kroječih denarjev.

Državna tiskarna oziroma kov- nica novorojenega dolarja je bila v Philadelphiji. Tu so kovali najraz- ličnejše kovance, a največ slave je postal zlatnik za deset dolarjev, ki so mu rekli kar »orel«, ker je imel na eni strani kovanca podoba orla.

mi bankirji pa so se hitro znašli tu- di taki, ki so videli v vsem tem lepo priložnost za sleparijo. In začelo se je goljufanje, ki je marsikoga obogatilo, še številnejšim pa pobralo večkrat trdo zaslužene dolarje.

Kongres je sklenil zatreti pre- vare in goljufije s potrdili in vrednostnimi papirji, zato je pooblastil Banko Združenih držav za nadzor nad vrednostnimi papirji. Poslej je vrednostne papirje izda- jala le ta banka oziroma njene podružnice. No, tudi tako je hitro naraščalo število in raznovrstnost vrednostnih papirjev, saj je sčasoma te prve bankovce podpisovalo skoraj 1.500 bankirjev.

Tako je čas dozorel za temeljite- jši poseg. Ko so leta 1861 ame- riške države zapletle v drža- vljansko vojno, so severne države izdale prve »greenbacks« (ban- kovci z zelenim ozadjem). Papir- nati denarji so bili različnih vrednosti, imeli pa so prvo stran sivo, drugo stran zeleno. Se pravi, da so bili v tem pogledu prav ta- kšni kot današnji ameriški dolarji.

Teh prvih »očetov« današnjih dolarjev so natisnili v vrednosti skoraj pol milijarde, vendar jih za razliko od nekdanjih vrednostnih

papirjev ni bilo mogoče zamenjati v zlato ali srebro. Toda to je bil državni denar in treba ga je bilo sprejeti.

Od takrat naprej je vrednost zelene dolarja rasla in padala, kakor so se spreminjale razmere. Državljanska vojna je tako kot vsaka vojna zmanjšala vrednost takratnemu dolarju, in sicer na vsega tretjino današnje vrednosti. A ko se je sčasoma denar le okre- pil in je zavladal mir, je nastopil čas, ko je dolar ponovno dobil zlato oziroma srebrno vrednost, se pravi, da je bilo mogoče papir- nati denar menjati za zlato in srebro.

Leta 1900 je ameriška vlada postavila zlati dolar za monetarno enoto in poslej je srebro izginilo iz okrilja zelenih bankovcev. Po še nekaj denarnih zakonih in spre- membah je končno prišlo do dolo- čitve, koliko zlata se da kupiti oziroma zamenjati za dolar. Dolo- čili so, naj unča zlata stane 19 dolarjev.

Leta 1934 je vlada ZDA določila novo zlato vrednost dolarja, ki velja še danes, in sicer stane unča zlata 35 dolarjev. Ta trdni odnos v razmerju do zlata je uveljavil vlogo ameriškega dolarja v med- narodnih kupčijah in obračuna- vanjih in mu pridobil veljavo, ki jo ima po vsem svetu.

Isto ime, kot ga ima ameriška nacionalna valuta, so dali svoje- mu denarju še v Etiopiji, Malajski federaciji, Hongkongu, Liberiji, Britanski Zahodni Indiji in v Kanadi.

Stari kovanci še nosijo imena četrtinka (quarter dollar), kar je odmev zgodovine te valute.

Na nobeni življenjski parceli ni več klenega žita kot plev.

I. B. SINGER

Politika ima bolj opraviti s čredami kot s posamezniki.

B. A. W. RUSSELL

Bralec je najbolj nepodkup- ljiiv sodnik. Kdor ga prelakot- no presoja, bo največkrat sam presojen za prelakhega.

P. HERRMANN

Varujte se ljudi, ki mislijo, da so ogroženi. Pogosto nepriča- kovano in zahrbtno napadajo.

I. ANDRIČ

Dostojanstvo je tisti nepre- celnjivi lek, ki ozdravi celo naj- hujsjo in najnevarnejšo rano, rano smešnosti.

I. CANKAR

Človeško življenje je prazna senca, popolna sreča ni dana nikomur.

EVRIPIDES

Ni življenje vse zato tako lepo, ker je slovo od vsakega trenutka?

L. NOVY

Popolnosti ni, in kdor se ven- darje peha za njo, je obsjen na hlad in brezčutnost.

B. NORMAN

VAŠA ZGODBA

Ne smem sedeti, čeprav me noge strašno bolijo od nekajdesetkilometrske marša s težko vojaško opremo na sebi.

Kdo ve, če bi si lahko pred- stavljaj, da je v današnjih časih še mogoče doživeti tako zast- rašujoče neromantično noč, če me ne bi vpoklicali, da od- služim svojo državljansko dol- žnost. Tako me je tisti težko pričakujoči listič z naslovom »VPOKLIC« pripeljal sem, kjer opravljam zdaj drugo izmenno stražo. Vse je črno, nepregledno, še dobro, da je polna luna, sicer bi bilo to re- šnično naporno za oči.

Uboga zemlja, ki prekriva kamenje, ne dovoljuje, da bi na tem področju zrastle kaj drugega kot nizka, presušena trava in grmičevje, okoli pa je vse polno okostij raznih živali, ki so postale plen volkov, oziroma so jim lisice spreme- nile podobo, potem ko so po- ginile zaradi žeje, ki je v teh krajih stalni gost poletij. Ne vem, zakaj moram ravno jaz imeti takšno srečo, da ob mojih izmenah vedno tako pi- ha, tako da si moram kapo na- leči preko ušes, sicer neslišim nič zaradi piša.

Tako opazujem s puško na rami pokrajino, ki mi jo osvet- ljuje mesečina, medtem ko se

Kostni cement

Odkrili snov za hitro celjenje zlomov

Zima se bliža in ljubitelji smuča- nja že hrepenje po belih opojnostih, medtem ko zdravniki najverjetneje že premišljajo o novih in novih zlomih, ki spremljajo množično smučanje. Med zlomi je veliko zapletenih, pogoste pa so tudi težave s celjenjem močno poškodo- vanih kosti. Zato kar pravi čas pri- haja novica, da so v Kaliforniji odk- rili biokemično snov, ki pospešuje celjenje poškodovanih kosti in krepi oslabljene.

Doslej so se zdravniki hujših poškodb kosti lotevali s prenosom kostnega tkiva ali z vstavljanjem vsadkov iz umetnih snovi, kar pa je dokaj draga stvar. Medicinski razi- skovalci že dlje časa iščejo ključne snovi, ki so poglavitni činitelji pri naravnem celjenju kosti. In eno so našli. Gre za hormon podobno beljakovino: le-ta sproži tvorbo ce- lic, ki obkrožijo kostno tkivo in stvorijo hrustančno tkivo, iz katere- ga nastane kost. Protein so nazvali kratko CIF; našli so ga tako v človeških kot v živalskih kosteh, vendar pa v premajhnih količinah, da bi lahko sam po sebi bistveno posegel v zdravljenje hujših poškodb kosti.

Zdravniki zdaj opravljajo pos- kuse, ki naj bi potrdili praktično uporabnost novih odkritij. Posku- šajo doseči rast novega hrustanca in rast poškodovane kosti s pomočjo izvlečka iz proteina CIF in nekate- rih drugih snovi. Z zdravilno be- ljakovinsko zmesjo zapo inijo po- škodovani deli kosti. Nato steče proces tvorbe hrustanca in zarašča- nja kosti.

Zaenkrat opravljajo poskuse le na živalih,

Ropanje banke življenja

V deževnih pragzdovih Brazilije izumirajo številne rastlinske in živalske vrste — Vse daljši seznam

»Izumrtje grozi prav vsem brazilskim divjim živalim, ne le nekaterim.« zatrjuje biolog Faical Simon iz Sao Paula. Njegov zaskrbljeni glas je le eden od mnogih, ki se zadnja leta vse glasneje oglašajo v obrambo divjine v zele- nih pljučih našega planeta, kot ra- di pravimo območjem tropskega pragzda v porečju Amazonke. Ta največji kos divjine, v katerem živi največ različnih živalskih in rastlinskih vrst, doživlja že vrsto let silne spremembe. Civilizacija nezadržno prodira vanj, z njo pa vse tisto, kar je v nji smrtonosnega za divjino: uničevanje okolja, ras- tlin in živali.

Če ptice izumirajo zaradi uni- čenega okolja, pa nekaterim dru- gim živalim grozi izumrtje zaradi človeškega pohlepa. Na udaru so krokodili, ki dajejo svojo kožo (neprostovoljno seveda) za čevlje- čke, torbice, denarnice in pro- bleke sedežev v avtomobilih blazi- rancev, neusmiljeno padajo pod streli volkovi, divji psi, izginjajo ribe, želve, skratka, silno življen- sko bogastvo deževnega pragzda se krči in izginja. Kakšne so lahko posledice tega izginjanja, si danes niti še ne znamo v celoti pred- stavljati. Strokovnjaki govorijo, da pomeni iztrebljanje živalskih in rastlinskih vrst v brazilskih prag-

Brezobzirna gonja za dobič- kom botruje nepremišljenemu izsekavanju gozda, brezumnemu lovu in plenjenju. Zato je spisek ogroženih živalskih vrst iz leta v leto daljši, začenši od male sivomodre ptice Anodorhynchus glaucus do ptice mitu-mitu-mitu.

Mnoge od teh ptic in drugih živali, ki so se znašle na listi ogroženih, že nekaj let ni nihče opazil. Prav lahko, da so že izumrle in jih ni več, vendar pa mora po med- narodnih merilih preteči najmanj 50 let odsotnosti neke vrste, da jo proglasijo za izumrlo.

ozdovih pravi napad na gensko banko življenja na Zemlji.

Vrvice proti tatovom

Pomoč zoper kraje v trgovinah

Po trgovinah, še posebno po ve- likih blagovnicah, se veliko krađe, škoda zaradi drobnih in velikih tatvin pa je precejšnja, zato ni nič čudnega, če trgovci iščejo nove in nove načine, kako bi tatovom sto- pili na prste. Med novjšimi izumi je veliko pozornost zbudila mag- netna nalepka, ki opozori z alarmom, če hoče kupec predmet, označen z njo, prenesti mimo bla- gajne, ne da bi plačal. V mnogih blagovnicah so se opremlili z njimi (med njimi je tudi ena v Ljublja- ni). Vendar je sistem že pokazal eno slabost — tat lahko magnetno nalepko odstrani z izdelka in potem alarma naprava molči.

Mnogo težje pa bo tat v trgovini kos močno izboljšanemu sistemu magnetne vrvice, ki so ga izdelali v ZDA. Elektonska vrstica je sko- raj neopazna in majhna. Mogoče jo je vtiči v blago, nalepko, nalepi- ti na drugo stran etiket, na not- ranjo stran predmetov, skratka, skriti na najrazličnejših mestih. Celo v tovarnah bi lahko z njimi opremlili izdelke. Tako dobro sk- rite in nevidne vrvice tat pač ne more odstraniti.

Potem teče sistem podobno kot z magnetnimi nalepkami. Pri bla- gajni trgovka s posebno napravo razmagnetni oziroma deaktivira vrvice in kupec svobodno upora- blja kupljeni predmet. Če pa ga kupec ukrade in prikrije, elek- tronska vrstica pred izhodom spro- ži tam nameščeno napravo, ki zapre vrata in zažene zvočni alarm. Prednost vrvice proti ta- tovom je tudi v tem, da je cenejša od magnetnih nalepk.

Šahovski čipi

Kdaj bo računalnik pre- magal svetovnega prvaka?

Ta hip je sicer v središču svetovnega šahovskega zanima- nja dvoboj v Moskvi, kjer se Kas- parov in Karpov borita za šahov- sko svetovno krono, vendar pa ni bil nič manj zanimiv neki drug dvoboj, ki je potekal v hotelu Radisson v Denverju. Ta dvoboj je bil zanimiv predvsem zaradi ig- ralcev. Figure so na šahovnici pre- mikali demonstratorji, kot sta to načrtovala šahovska računalnika. V dvoboju sta se namreč spoda- lila nasprotnika, ki se ne zmotita, ki obvladata v vsakem trenutku vse svoje znanje, ki sta psihološko nepremakljivo trdna, brez člove- škikh slabosti, a tudi brez nepre- dvidljivih človeških navdihnenj. V denverskem hotelu sta namreč igrala elektronska računalnika.

Na eni strani je bil super raču- nalnik Cray X—MP 48, katerega super možgane so napolnili s šahovski programom Blitz, na drugi pa ameriški šahovski raču- nalniški prvak Hitech. Prvi stane okrog 4 milijarde dinarjev, drugi pa je nekoliko predran in razšir- jen standardni računalnik Sun, vreden okrog 6 milijonov di- narjev. In vendar je zmagal šibke- jši in cenejši.

Merile so se strahovite moči: Cray je v vsaki sekundi obdelal možnih 100.000 potez in predvidel za osem potez naprej vse možne variante in odgovore medtem ko je njegov nasprotnik Hitech na- loge razdelil na svojih 64 pomo- žnih čipov in tako dejansko opravi- lje še obsežnejše delo, saj je bilo mogoče tako na sekundo premeti 175.000 potez oziroma okrog 30 milijonov potez v treh minutah, kolikor je bil najdaljši dovoljen čas za potezo.

Ta Sunova zmaga ni bila prva. Pred tem je že zmagal na ame- riškem tekmovanju, v katerem so poleg šahovskih računalnikov so- delovali tudi štirje živi mojstri. Zmagovalec je bil Sun. Tako si ta program počasi krči pot do na- grade 3 milijard dinarjev. Toliko je namreč ponudil Fredkin za tisti šahovski računalnik, ki bo pre- magal svetovnega šahovskega prvaka.

Sunov šahovski program in posebno razširitev je zasnoval Carl Ebeling, ki pač ni verjel tis- tim, ki so se pred leti posmehovali računalniškemu šahu, marveč je poskušal in poskušal. Danes se elektronskim šahovskim strojem nihče več ne smeje, saj so pretir- oreh za poprečnega šahovskega igralca, medtem ko vrhunskim šahovskim računalnikom ni treba zardevati niti pred vekomajstri.

Znani šahovski teoretik in pisec številnih knjig David Levy je po ogledu dvoboja med Crayom in Hitechom izjavil, da je bil prvič priča šahovski partiji, ki je bila enakovredna partiji, ki jo je odig- rala dva močna šahista. Če bo šel razvoj še naprej tako hitro naprej, potem bodo možnosti za elek- tronskega šahista v boju s svetov- nim prvakom enakovredne že po letu 1990.

NA STRAŽI

sliši zavijanje volkov v nepo- sredni bližini. Le kaj hočejo, saj še ni snega, ki bi jih stradal. Sicer pa, kdo bi razumel živali, če se še ljudje ne moremo sporazumeti, pa zna- mo govoriti, in kot pravijo ne- kateri, razumno ravnati in upo- rabljati pamet v svojo korist. Mar je res tako?

Le čemu je potem potrebna vojska? Koliko ljudi na svetu bi mirno leglo k počitku brez bojarni, da se lahko svet v ne- kaj minutah spremeni v gorečo baklo, če bi se vsepovsod odpovedali vojski! Koliko de- narja bi lahko namesto za orožje namenili za boj proti lakoti, ki bi je sploh ne bilo, saj bi lahko s tem denarjem do- dobra spremenili svet v ko- rist nas, prebivalcev ZEMLJE.

Kaj bi ne bilo lepo, če bi nekoč lahko svoje vnuke peljal v muzej in jim pripovedoval, da je ta zgradba nekoč bila ka- sarna, v kateri je bilo polno fantov, ki so se imenovali voja- ki? No, če bi se kaj več zani- mali, bi jim celo pokazal kakšno svojo sliko iz teh časov, vendar bi predtem poskrbel, da bi

RAZKRITA ZADNJA SKRIVNOST GRACARJEVEGA TURNA — Šele sodišče je prejšnji teden pojasnilo dogodke iz lanskega decembra, ko je bila na Gracarjevem turnu umorjena 54-letna Neda Schoepl, zadnja prebivalka gradu in njegova solastnica. Grad je pomenil sosedu Francu Jurečiču-Valtu simbol mogočnosti, moči, skrivnostnosti, stanu in temu izzivu se ni uprl.

Pohlep po gradu kriv uboja

20 let zapora za Franca Jurečiča-Valta, ki je 17. decembra lani umoril zadnjo prebivalko Gracarjevega turna — Obravnava zavrgla zagovor

NOVO MESTO — Mirno in spokojno, ne da bi trenil, je minuli četrtek opoldne 48-letni Franc Valt Jurečič, obtožen umora 54-letne medicinske sestre iz Ljubljane, zadnje prebivalke Gracarjevega turna, gradu v Hrastju pri Orehoviču, poslušal izrek sodbe. Odgovor, ki smo ga iskali prejšnji teden, je bil dan. Po mnenju velikega petletnega senata novomeškega sodišča, ki mu je predsedoval mag. Janez Kramarič, je Franc Jurečič iz koristiljublja in z izključnim namenom, da si pridobi lastninsko pravico do gradu, 17. decembra lani na Gracarjevem turnu umoril Nedo Schoepl. Kazen: 20 let zapora.

Na podlagi vseh zbranih dokazov, zaslišanj prič in izvedencev je sodišče takole rekonstruiralo dogodke tiste usodne zimske noči.

Franc Jurečič se je, kot je tudi sam povedal sodišču, tisti večer nekaj pred 22. uro odpravil na sprehod. Med potjo mu je naproti z baterijo v roki prišla Neda Schoepl, ki se je vračala z obiska pri Frankovi Mici. Med njo in Jurečičem je prišlo ob srečanju do vnovičnega prepira, ki ga je obtoženec podrobno opisal tudi med sojenjem.

Schoeplu naj bi mu namreč očitala, kaj se potika okoli gradu in ali spet krade, ga celo prišla za rokav, vendar je Jurečič svojemu značaju primerno reagiral neprisrčno in odšel naprej. Tudi Schoepl je zatem odšla v grad in se zaklenila. Dogodka pa Jurečič vendarle ni pozabil in to noč je v njem dozorel sklep, da z Nedo dokončno obračuna. Preračunljivo je izbral čas dejanja, saj je splošno znano, kot je poudaril predsednik senata, da so ljudje v najtrštem spanju prav okoli 3. in 4. ure zjutraj, in takrat se je Jurečič tudi namenil v grad. S pištolo v žepu je doma vzel lestev, jo prislonil h grajskemu zidu in po njej splezal do okna modrega salona. Uprl se je vanj in okensko krilo se je vdalo. Takšen prihod v grad je v svojem zagovoru sicer opisal tudi Jurečič, vendar ga je utemeljil s tem, da je hotel Schoeplu na pomoč, češ da so bili pri njej neki neznanec. In kaj se je dogajalo potem? Sodišče se je za nadaljnjo razlago dogodkov v veliki meri oprl na izvedensko mnenje dr. Janeza Struharja, ki je takole povedal med zaslišanjem:

«Pri obdukciji Nede Schoepl sem odkril kakih deset ali celo več poškodb po glavi, največ spredaj in po levi strani. Ob pregledu teh ran sem prišel do sklepa, da so bile prizadejane s trdim predmetom, ki pa ni bil dovolj dolg in težak, sicer bi bile poškodbe precej hujše.

Pri ogledu prostora, kjer se je zločin zgodil, sem odkril krvne madeže po tleh, stenah in celo stropu, kar je dokaz, da je kri brizgala, poleg tega to poraja verjetnost, da je poškodovanka po sobi še hodila. Čudi me le, da na njej nisem odkril nobenih obrambnih poškodb, predvsem po rokah, kar lahko pomeni le toje: da je bila nesposobna za obrambo zaradi presenečenja, da je bila zaradi nenadnega obiska toliko prestrašena, morda jo je prvi udarec zadel celo v spanju, ali pa da jo je nekdo držal, drug pa udarjal. Analiziral sem tudi strelni kanal. Sledovi strela so takšni, da je morala žrtev takrat, ko je bil strel oddan, bodisi ležati ali pa je bila močno sklonjena naprej, nikakor pa ni stala. In če je ležala, je moral storilec strel

oddati izza njene glave. Strelna poškodba ni bila smrtna, pač pa je smrt nastopila kot posledica vseh prizadejanih poškodb.»

Jurečič je, potem ko je skozi okno stopil v modri grajski salon, odšel do spalnice Nede Schoepl, odprl vrata, stopil do postelje in tam Schoeplu v 22 centimetrov dolgem in 4 centimetre debelim lesenim predmetom udaril po glavi. Udarec očitno ni bil dovolj prepirljiv, ki ga je obtoženec podrobno opisal tudi med sojenjem. Jurečič je, potem ko je skozi okno stopil v modri grajski salon, odšel do spalnice Nede Schoepl, odprl vrata, stopil do postelje in tam Schoeplu v 22 centimetrov dolgem in 4 centimetre debelim lesenim predmetom udaril po glavi. Udarec očitno ni bil dovolj prepirljiv, ki ga je obtoženec podrobno opisal tudi med sojenjem. Jurečič je, potem ko je skozi okno stopil v modri grajski salon, odšel do spalnice Nede Schoepl, odprl vrata, stopil do postelje in tam Schoeplu v 22 centimetrov dolgem in 4 centimetre debelim lesenim predmetom udaril po glavi. Udarec očitno ni bil dovolj prepirljiv, ki ga je obtoženec podrobno opisal tudi med sojenjem.

Za takšno kaznivo dejanje je po kazenskem zakoniku kot najmilejša predvidena kazen 10 let zapora, kot najvišja pa smrtna kazen.

Senat se je, kot smo že zapisali, odločil za najstrožjo kazen, pri tem pa namesto smrtne izrekel nadomestno kazen 20 let zapora. Pri Jurečiču namreč ni bilo po mnenju sodišča najti ene same olajševalne okoliščine, če izvzamemo to, da že 15 let ni bil kaznovan, po drugi strani pa je bilo obteževalnih okoliščin cel kup, na prvem mestu seveda dejstvo, da je dejanje trezno in premissljeno načrtoval. Predsednik senata je v krajši obrazložitvi navedel tudi vzroke, ki so sodišče privedli do takšne odločitve.

Franc Valt Jurečič je po mnenju izvedenca psihiatra razgledana in inteligentna osebnost brez znakov kakršnekoli duševne bolezni. V odnosu do soljudi je vzvišen in odmaknjen, čustveno je precej hladen, jeze ne pozna. Navajen je, da so mu ženske predane, zato je ob takih, ki mu nasprotujejo, kot mu je Neda Schoepl, nemočen.

To in pa dejstvo, da mu je zavestno stopila na pot, ki si jo je začrtal do končnega cilja, lastništva gradu, je tudi sprožilo reakcijo, ki je privedla do usodnih dogodkov. Prav tako je neizpodbitno, da je imel Jurečič veliko željo priti do gradu, da je bil od tega kot obseden, kot je izjavila priča Jože Moškon, medtem ko je Špela Valentinčič to njegovo željo označila že kar kot bolestvo. Po mnenju sodišča je bilo za potrditev motiva, želje po nemejeni lastninski pravici do gradu in vseh grajskih nepremičnin, več kot dovolj dokazov. Prav tako pa ni bilo verjeti tudi njegovi zgodbi o neznanecih v gradu, ki naj bi pretepal Schoeplu, nato pa maltretirali še njega.

Že med prvim zagovorom je namreč Jurečič izjavil, da je sobo pospravil le zategadelj, ker se mu je zdela preveč kruta, truplo pa odstranil zato, ker je menil, da se bodo preiskovalci zadovoljili s tem, če ga ne bodo našli. O neznanecih takrat ni bilo govora, pač pa jih je pričel omenjati šele kasneje, sprva enega, nato tri, Jurečič je na ta očitke odgovoril z besedami: «Kakršne opeke so mi podlagali, po takšnih sem pač hodil,» pri tem pa misli, da je med preiskavo govoril le to, kar so ga vprašali. Prav tako Jurečiču ni v prid govorilo dejstvo, da je imel pred leti celo že pripravljeno pogodbo, po kateri mu Vita podarja grad in vse nepremičnine, on pa ji bo v zameno plačeval preživnino, ji uredil stanovanje v kolarnici, Nedi Schoepl pa bi ostala pravica do dveh sob. Med obravnavo se je celo pokazalo, da je Jurečič Viti d'Heur preživnino že plačeval in bil o dosge svojega cilja, torej trdno prepričan, dokler mu pač na pot ni stopila Neda Schoepl.

Resda je Jurečičev zagovornik v svojem zaključnem govoru skušal prikazati navedbe obtožnice kot «eno samo namigovanje v levo in desno», kar je s kimanjem glave vseskozi potrjeval tudi obtoženec, vendar je dokazov o nasprotnem ponudil bore mlo. Tudi Jurečičeva razlaga, ki jo je dal ob zaslišanju dva dni po prijemu, češ so stvari na svetu, ki se zdijo nelogične, a se vendarle zgodijo, pri tem pa misli na zatem povedano zgodbo o neznanecih v gradu, ni imela pravnikašne opore v kasneje ugotovljenih dejstvih. Enako kot ne njegov zadnji stavek, izrečen na sojenju, češ «ne morem dojeti, kako da ljudje po vseh teh letih niso sposobni razumeti, da je naš družbi kdo pripravljen za njeno dobrobit delati tudi brez plačila.» Kajti ob tem se moramo spomniti še besed sodnega izvedenca, ki je izjavil, da pomenijo gradovi za Jurečiča simbol moči, skrivnostnosti, mogočnosti, stanu in bega od resničnosti. Vse to pa je našlo v njegovem značaju še kako plodna tla. Bil je trdno odločen temu svojemu značaju zadostiti. Tudi za ceno življenja 54-letne Nede Schoepl.

BOJAN BUDJA

Smrt med žaganjem drv

43-letni Mirko Gačič iz Gorenje Straže je bil takoj mrtev — Poleno ga je vrglo tri metre od žage

GORENJA STRAŽA — Nprevadnost pri žaganju drv je bila prejšnji teden kriva hude delovne neizgode, v kateri je bil ob življenju 43-letni Mirko Gačič iz Gorenje Straže 72.

Mirko Gačič je 29. oktobra ob 18.45 s sosedi žagal drva. Pri tem so najprej prežagali metrska polena na polovico, nato pa te še na dva dela. Gačič je prežagana drva metal čez krožno žago na tla. Le trenutek nepazljivosti pa je bil dovolj, da je prišlo do tragične neizgode. Ko je namreč Gačič dvojce tako prežaganih drv vrgel

čez krožno žago, je en del padel na tla, drugi pa na žago, od koder je poleno z vsilo tresčilo Gačiču v prsi. Udarec je bil tako močan, da je Gačiča vrglo kar tri metre od žage, kjer je obležal mrtev.

VLOM V GOSTINSKI ŠOLSKE CENTER

NOVO MESTO — V noči na 3. november je nekdo vlomil v obrat gostinskega šolskega centra na Glavnem trgu. Iz registrske blagajne v restavraciji je vzel 11 tisočakov, iz predala mize pa še 1.900 din. Vlomilca še iščejo.

NENADOMA ZAVIL NA LEVO

JEDINŠČICA — 29-letni Franc Lukše iz Cerovca se je 30. oktobra peljal z osebnim avtom iz Metlike proti Novemu mestu. V delno preglednem ovinku pri Jedinščici je med prestavljanjem zapeljal v levo, takrat pa je nasproti pripeljal z osebnim avtom Novomeščan Martin Juršič. Med trčenjem sta se poškodovala voznik Lukše in sopotnica v Juršičevem vozilu Mojca Juršič. Oba so prepeljali v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 500 tisočakov.

VLOMIL V STANOVANJSKO HIŠO

NOVO MESTO — Neznani storilec je 2. novembra vlomil v stanovanjsko hišo Novomeščana Jurija Peršeta. Najprej je v pritličju preiskal in dobrodu razmetal spalnico, dnevno sobo in kuhinjo, nato pa je odšel do gornjih prostorov. Iz hiše so izginili 4 tisočaki, zlata verižica in kasetofon. Peršetovi pa so s tem dejanjem oškodovani za 110.000 din. Vlomilca še iščejo.

PEŠEC HUDO POŠKODOVAN

NOVO MESTO — 58-letni Anton Kocjan iz Ornuške vasi je 29. oktobra pešahal iz samskega doma SGP Pionir v Bršljino proti Ljubljanski cesti v Bršljino. Cesto je prečkal izven prehoda za pešce prav takrat, ko je po njej pripeljala kolona vozil, med njimi tudi 30-letni Alojz Šercelj iz Dolenjskih Toplic. Ta je Kocjana zadel in zbil po vozilu. Pešec se je v nezgodi hudo poškodoval in so ga prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je bilo za 500 tisočakov.

Na mokri cesti prehitel v smrt

En mrtev in en ranjen v nezgodi pri Gmajni

GMAJNA — 29. oktobra ob 7.35 je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do hude prometne nesreče, v kateri je izgubil življenje 25-letni Zagrebčan Nenad Stojkov.

Slednji je pri Gmajni na spolzkem in mokrem cestnišču prehitel drugo vozilo, takrat pa mu je nasproti pripeljal tovornjak, ki ga je upravljal 37-letni Rudolf Legan iz Dolenjskih Toplic. Stojkov je uvidel, da prehitavanje ne bo mogoče, zato je pričel zavirati, pri tem pa ga je pričelo zanašati, tako da mu ni uspelo ogniti se trčenju s tovornjakom. Po močnem čelnem udarcu ga je odbilo še v vozilo Ljubljankanke Brigite Zimic, ki jo je prehitel, medtem ko je tovornjak zapeljal v desno čez bankino in se prevrnil po nasipu. Voznik Stojkov je na kraju nesreče podlegel hudim poškodbam, medtem ko je bil Legan laže poškodovan. Materialne škode je bilo za 5 milijonov dinarjev.

Pas le okras?

Akcija »Brezhibno vozilo je varno vozilo« še teče

SEVNICA — Svet za preventivo v cestnem prometu, mlinci in mehaniki izvajajo koristno akcijo »Brezhibno vozilo je varno vozilo« po krajevni skupnosti. Ker bodo tod prihajajočo zimo še druge akcije, so zanimivo ugotovitve.

V zadnji akciji so ustavili 145 vozil. Brezhibnih je bila le dobra tretjina vozil — 46. Nekaj jih je vozilo z resnimi okvarami: enajst na zavorah, osem celo na krmilnem mehanizmu, 31 na svetlobnih telesih. Ob težavah z gumami je 14 vozil z zlizanimi gumami še nekako razumljivih, nikakor pa ni varnih vozilja v takšnih avtih.

Vozniki in sopotniki se še vedno niso navadili na varnostne pasove. Kar 46 avtomobilov so ustavili, ker vozniki niso bili privezani. 34 vozil je bilo brez naslona za glavo. V svetu menijo, da kaže podobne akcije ponavljati tudi med letom.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Iz kokošnjaka Marije Jakovčič iz Grobelj sta v noči na 29. oktober izginila dva purana. Nekomu se je pač mudilo, da dostojno proslavi novomeški občinski praznik.

● Isto noč je iz hleva Antona Mandlija v Korenitki izginilo sedem zajcev. Miličniki sumijo, da si zapaha na vratih niso sami odprli.

● Na Korenitki pa se je v tej noči zgodil še en zločin: Nacetu Kastelcu je izginila čreda petindesetih kokoši.

● Prejšnji teden je bilo vlomljeno v barako Novomeščanke Amalije Ahlin. Izginili sta dve spalni vreči. Vzel ju je nekdo, ki z ogrevanjem v bloku ni zadovoljen.

● Neznaneec je minule dni nasilno stopil v vikend barako Avgusta Berusa na Kuzarjevem kalu in odnesel 6 žlic, prav toliko vilic in nožev, zraven pa še pepelnik in nekaj kave. Zato, da bo jedilno orodje lahko uporabljal, se bo verjetno moral povežati z zgoraj omenjenimi storilci.

Z VODO NAD ELEKTRIKO — Sevnški gasilci ne bežijo pred novostmi. Tako imajo v opremi poseben ročnik reškega obrtnika, s katerim lahko gasijo z vodo celo električne naprave pod napetostjo, ne da bi bilo to smrtno nevarno za gasilce. Na sliki: med živo uro o gasilski opremi pri boštanski šolarjih po uspehi verižni vaji z domačimi gasilci. (Foto: A. Železnik)

KRONIKA NESREČ

PREHITRO JE VOZIL — 1. novembra se je Jože Ajdič peljal z osebnim avtom iz Trebnjega proti magistralni cesti Ljubljana—Zagreb. Ko je po ulici Pod gradom zapeljal preko nadvosa in vozilo ustavil na sredi ceste, ker je nameraval zaviti v levo, je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal 23-letni Jože Zupančič iz Trebnjega in močno trčil v Ajdičev avto. Skupne materialne škode je za preko 2 milijona din.

VOZIL V PREKRATKI RAZDALJI — 33-letni Mladen Petrovič, začasno zaposlen v Švici, se je 2. novembra peljal z osebnim avtom po cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Dobruški vasi je zaradi vožnje v prek-

dežurni poročajo

AVTORADIO IZGINIL — Neznani storilec je 28. oktobra med 13. in 23. uro vlomil v osebni avtomobil 19-letnega Jožeta Megliča iz Trebnjega. Vozilo je stalo parkirano na avtomobilski postaji v Novem mestu, iz avtomobila pa je izginil avtoradio, vreden okoli 20 tisočakov.

ŠE EDEN BREZGLASBE — Med 27. in 29. oktobrom je nekdo vlomil v osebni avtomobil Slavka Komeričkega iz Novega mesta. Vozilo je bilo parkirano na dvorišču hotela Kandija, iz njega pa je prav tako izginil avtoradio. Škode je za 10 tisočakov.

ODNESEL DROBIŽ, KAVO IN NAPOLITANKE — V noči na 29. oktober je nekdo vlomil v bife, last KZ Črnomelj, v Vinici, iz predala točilne mize odnesel 200 din, iz shrambe pa še 30 dag kave in nekaj napolitanek. Zadržana je s krajo oškodovana za 7 tisočakov.

VLOM V SERVIS — V noči na 31. oktober je nekdo vlomil v servis Novotehne v Novem mestu. Iz predala pisalne mize je odnesel 17 tisočakov, iz drugega predala pa ročno blagajno, v kateri je bilo 300 din. Skupna škoda znaša 30.000 din.

KJE SO KOKOŠI? Tako se je 1. novembra spraševal Jože Grah iz Ivanje vasi, ki je bil ponoči kar ob 15 kokoši, poleg tega pa še ob psa čuvajadinarske škode je za 15 tisočakov.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM — 2. novembra med 19. uro in 20.30 je s parkirnega prostora Dožna JLA v Novem mestu izginilo kolo z motorjem, last Stanka Pavlina iz Gotne vasi. Mladenčič je oškodovan za 90 tisočakov.

UKRADENI AVTO NAŠLI ZALETEN

RAČJE SELO — Na parkirišču pri Račjem selu je bil 3. novembra ob regionalni cesti najden osebni avto, last ljubljankana Stanislava Bernika. Ugotovljeno je bilo, da je vozilo nekdo ukradel s parkirnega prostora na Ortoču, zatem pa očitno imel prometno nezgodo in avtomobil pustil na omenjenem mestu. Tatu še iščejo.

Z VODO NAD ELEKTRIKO — Sevnški gasilci ne bežijo pred novostmi. Tako imajo v opremi poseben ročnik reškega obrtnika, s katerim lahko gasijo z vodo celo električne naprave pod napetostjo, ne da bi bilo to smrtno nevarno za gasilce. Na sliki: med živo uro o gasilski opremi pri boštanski šolarjih po uspehi verižni vaji z domačimi gasilci. (Foto: A. Železnik)

KRONIKA NESREČ

PREHITRO JE VOZIL — 1. novembra se je Jože Ajdič peljal z osebnim avtom iz Trebnjega proti magistralni cesti Ljubljana—Zagreb. Ko je po ulici Pod gradom zapeljal preko nadvosa in vozilo ustavil na sredi ceste, ker je nameraval zaviti v levo, je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal 23-letni Jože Zupančič iz Trebnjega in močno trčil v Ajdičev avto. Skupne materialne škode je za preko 2 milijona din.

VOZIL V PREKRATKI RAZDALJI — 33-letni Mladen Petrovič, začasno zaposlen v Švici, se je 2. novembra peljal z osebnim avtom po cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Dobruški vasi je zaradi vožnje v prek-

rati varnostni razdalji čelno trčil v vozilo pred seboj, ga potisnil v levo, tako da je trčil z avtom, ki ga je nasproti pripeljal 34-letni Ostoja Mandlič. Petrovič je ob tem zadel še avto Mirka Šmita, tako da je skupne škode za 2.235.000 din.

ZANESLO GA JE V LEVO — 29. oktobra je 24-letni Zlatko Galinac iz Cerja peljal kombi iz Novega mesta proti Metliki. V nepreglednem levem ovinku v Trnovcu ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo stran, kjer je trčil v občestni nasip in se prevrnil. Sopotnik Vladimir Vrančičar, je bil laže poškodovan, materialne škode pa je za 150.000 din.

S slabo igro do druge zmage

Novomeški odbojkarji nadaljujejo s slabimi igrami — Sobotna zmaga je slaba uteha — V republiški ligi praznih rok

Po kar treh zaporednih porazih so odbojkarji novomeškega Pionirja v 5. kolu II. zvezne lige vendarle zabeležili drugo zmago. V športni dvorani pod Marofom so se pomerili z vrsto Reke, ki sodi med slabše ekipe v ligi.

Okoli 300 gledalcev je v soboto resda videlo drugo zmago odbojkarjev Pionirja, vendar so Novomeščani z igro vnovič razočarali Rečane, ki so v Novo mesto pripotovali z vsega sedmimi igralci, so bili favorizirani domači vrsti celo enakovredno nasprotnik, z malo več športne sreče pa bi lahko osvojili tudi kakšen niz. Igralcem Pionirja se je poznalo, da so po slabem startu v prvenstvu igrali brez prave volje in motivacije, njihove akcije so bile mlačne, brez dohovitosti in odločnosti. Očitno je, da je prav fizična pripravljenost slaba stran novomeških odbojkarjev, kar se še posebej pozna v igri ob mreži. Dobri skoki,

močni udarci in bloki so bili še ne tako dolgo nazaj glavno orožje igralcev Pionirja, v letošnjem prvenstvu pa smo videli bore malo tega.

Tudi sobotno srečanje ni bilo izjema. Po dokaj hitro dobljenem prvem nizu so bili gostje v drugem celo na pragu presenečenja, imeli so nekaj zaključnih žog, vendar je gostiteljcem po maratonskem boju vendarle uspelo dobiti tudi ta set. V tretjem nizu so Novomeščani povedli že s 13:4, vendar so dopustili nasprotniku, da se jim je pri-

bližal, vendar Rečani za kaj več niso bili sposobni. Na papirju torej gladka zmaga, vendar pa je igra vnovič pokazala vse slabosti v novomeški vrsti. Proti močnejšemu nasprotniku bi pionirjevci s tako igro zagotovo ostali praznih rok.

Sobota pa je bila črna dan tudi za oba kočevska republiška ligaša. Fantje so bili v srečanju s Šempetrom resda blizu prvi zmagi v prvenstvu, vendar so po dveh urah ogorčenega boja klonili in se tako še utrdili na repu lestvice. Za njihovo presenečenje so poskrbeli tudi dekleta, ki so doma izgubile proti Mislinji in tako zdrsnile na lestvici. V teho jim je lahko le, da so igrale oslabiljene.

PONOVNO ALPINISTIČNA ŠOLA

NOVO MESTO — Vse, ki zani- ma hoja po brezpotju in turno smučanje, vabi alpinistični odsek Novo mesto, da se udeležijo alpinistične šole. Prva predavanja bodo v četrtek, 7. novembra, ob 17. uri v prostorih PD Novo mesto.

NAJBOLJŠI STRELCI

Strelska zveza Slovenije bo na podlagi uspehov na republiških, državnih in mednarodnih tekmovanjih sredi decembra na slovesnosti v Ljubljani že petič razglasila najboljše slovenske strelce. Za najboljšega strelca bodo razglasili Rajmonda Debeva, katerega največji letošnji uspeh je srebrna medalja v ekipni konkurenci s svetovnega prvenstva v streljanju z vrtno puško v Mehiki, za najboljšo strelico pa Heleno Lavrinc. Priznanja bo do prejeli tudi vsi državni prvaki in člani državne reprezentance. Teh ni malo, saj so slovenski strelci letos že dosegli vrsto zelo lepih uspehov, npr. kar 32 zlatih medalj na državnem prvenstvu. Žal med temi ni nobenega Dolenjca. Strelci z Dolenjske pa so osvojili pet medalj na republiškem prvenstvu. V tablicah najboljših strelcev v Sloveniji v letu 1985 le imata dva strelca iz dolenjske regije najboljši rezultat: Bele z MK pištolo iz SD Lojze Dragan Novo mesto in Kaferle z MK puško iz Trebnjega.

PLAN RAZVOJA TELESNE KULTURE

TREBNJE — Na seji skupščine Zveze telesnokulturnih organizacij občine Trebnje, ki je bila 30. oktobra, so delegati obravnavali osnutek planskih dokumentov o nadaljnjem razvoju telesne kulture v SR Sloveniji, srednjeročni plan občinske zveze in rebalans plana telesnokulturne skupnosti za leto 1985.

POLFINALNI TURNIR V NOVO MESTU

NOVO MESTO — Med 22. in 24. novembrom bo v novomeški športni dvorani pod Marofom polfinalni odbojkarjski turnir za Titov pokal. Ljubiteljem tega športa se obetajo zares vrhunske odbojkarjske predstave, saj bodo na turnirju poleg novomeškega Pionirja nastopile še vrste skopskega Vardarja, Budućnosti in zagrebske Mladosti, ki sodi v sam vrh svetovne klubske odbojke.

ZMAGA GOSTOV

MIRNA — V prvenstveni košarkarski tekmi 2. SKL-zahod so na Mirni tokrat videli ekipo KK Lokainvest, ki je izpadla iz prve slovenske lige. Mirenčani so se gostov sprva ustrašili in to je bilo tudi usodno za končni rezultat. Kljub porazu lahko pohvalimo Mirenčane za borbenost. Če bi bilo le malo sreče, bi zmaga ostala doma. Največ košev za domače je dal Gračan, za goste pa Mitič.

POKAL KEGLJAČEM NOVEGA MESTA

NOVO MESTO — V počastitev občinskega praznika je bil v Domu JLA kegljaški turnir, na katerem so sodelovale ekipe vseh štirih dolenjskih občin. Zmaga je pripadla domači ekipi KD Novo mesto z 899 podrtimi keglji, za Novomeščane pa so se uvrstile ekipe Mercatorja (Trebnje) 803, Metlike 770 in Rudarja (Črnomelj) 745. Po treh nastopih za prvenstvo Dolenjske je vrstni red naslednji: Novo mesto 2.468, Metlika 2.377, Mercator 2.318, Rudar 2.291.

Še naprej dvojno vodstvo

Iskra in Novo mesto tudi po soboti na čelu lestvice v ženski SRL — Inles med tednom ugnal Astro Jadrani

V soboto se je nadaljevalo prvenstvo v ženski republiški rokometni ligi, medtem ko so fantje svoje opravili že med tednom. Inles je po nekaj slabih igrah presenetil v gosteh, ugnal vodilno Astro Jadrani in tako napovedal, da se še ni odrekel željam po končnem uspehu.

Zmaga Ribničanov je vsekakor prišla ob pravem času, saj je po porazu z Rudarjem kazalo, da se bo moral Inles posloviti od želje po 1. mestu in napredovanju v II. zvezno ligo. Boj za vrh tako ostaja negotov, enako kot boj za beg z dna prvenstvene razpredelnice, kjer se je nekoliko nepričakovano znašla tudi ekipa Krškega.

V ženski ligi Novo mesto in šentjernejska Iskra nadaljujeta s serijo dobrih iger in zmag. Obe ekipi sta še naprej na čelu lestvice, po sobotnem kolu pa sta svojo prednost še povečali. Novomeščanke so namreč doma brez

ZMAGALE KRMELJČANKE IN KOPITARNA

SEVNICA — V soboto je bilo v Stilleu tekmovalje 12 industrijskih gasilskih desetini. Med štirimi ženskimi desetinama je zmaga desetina krmeljske Lisce, pred Kopitarno, Jutranko in sevniško Lisco. Pri moških je čast edinega tovarniškega društva v občini z zmago rešilo drugo moštvo Kopitarne, sledijo pa Jutranka, tretja desetina Kopitarne, Stilles, Lisca.

ZMAGA STT

SEVNICA — Pred dnevi se je v okviru delavskih športnih iger sevniške občine končala še zadnja disciplina, pomerili so se rokometarji. Prvo mesto je zasedla ekipa STT, sledijo pa: Prosveta, Jutranka, Kopitarna itd.

V NEDELJO SMUČARSKI SEJEM

KRŠKO — SK Krško organizira v nedeljo, 10. novembra, na mestni tržnici smučarski sejem, ki bo trajal od 8. do 15. ure. Na sejmu bo moč kuhati staro in rabljeno smučarsko opremo; posebna zanimivost pa bo komisijska prodaja. Sprejem rabljene smučarske opreme bo v soboto med 15. in 18. uro v prostorih smučarskega kluba v domu mladih.

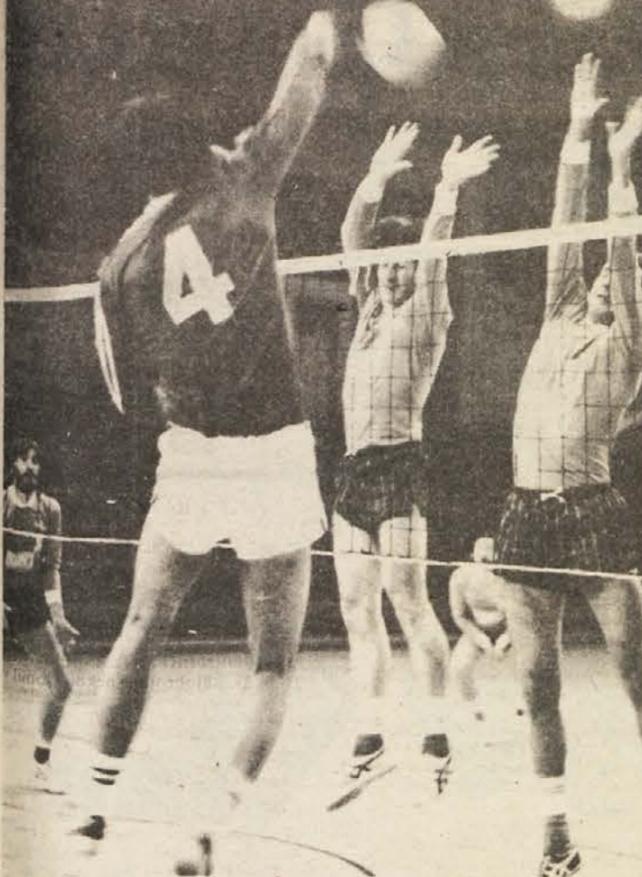
Kako do denarja za športno dvorano?

V črnomaljskih kolektivih razpravljajo o višji prispevni stopnji za telesno kulturo

ČRNOMELJ — O tem, v kakšnih finančnih težavah je črnomaljska športna dvorana oz. Srednja šola Edvarda Kardelja, ki upravlja z njo, smo že večkrat pisali. V srednji šoli menijo, da bi bilo izgubo dvorane moč pokriti z višjo prispevno stopnjo za telesnokulturno skupnost, ki je sedaj z 0,24 odst. ena najnižjih, če ne celo najnižja v republiki.

Na telesnokulturni skupnosti so povedali, da samo višja prispevna stopnja še ne pomeni več denarja za sis, ampak je odvisno tudi od tega, koliko ga odobri izvršni svet. O pobudi, ki jo je na nedavni skupščini telesnokulturne skupnosti dal delegat iz Srednje šole Edvarda Kardelja, da bi se torej povečala prispevna stopnja za ta sis, naj bi delavci v delovnih organizacijah razpravljali hkrati s samoupravnim sporazumom o temeljih plana za srednjeročno obdobje. Razprave o osnutku sporazuma bodo končane konec oktobra, takrat pa se bo že pokazalo, kam se nagiba združeno delo; ali je za ali proti povišanju prispevne stopnje.

Že na skupščini pa so bili delegati enotni, da bi se morala zmanjšati najemina za dvorano, ki jo plačujejo uporabniki, če bi se prispevna stopnja povečala. In če bi se povečala, mar to pomeni, da bi se morala zmanjšati prispevna stopnja kje drugje ali pa bi s tem narasla obveznost združenega dela?

ZMAGA PO TREH PORAZIH — Čeprav bi po rezultatih lahko sodili, da so novomeški odbojkarji v soboto brez težav odpravili Rečane, je bilo srečanje 5. kola v II. ZOL vendarle enačeno. Predvsem po »zaslugi« gostiteljev, ki so vnovič pokazali blede in slabo igro tako na mreži kot v polju. Tudi tale blok Kosmine in Primca je bil preizkušnja, da bi obranil napad gostov. (Foto: B. Budja)

Poraza fantov in deklet

Novomeške košarkarice v drugem kolu izgubile s Slovanom, fantje v četrtem z Jeklotehno Branikom

V sobotnem drugem kolu I. republiške košarkarske lige so Novomeščanke gostovale pri ljubljanskem Slovanu. Srečanje so izgubile z rezultatom 56:53. Srečanje so izgubile z rezultatom 56:53. Prvi polčas so prav tako dobile košarkarice Slovana 26:20.

Novomeščanke so igrale preveč plašno, tako da njihova večja fizična moč, višina in večje izkušnje niso prišle do izraza. Ljubljankanke so bile veliko bolj iznajdljive in agresivne. Novomeščanke so bile izredno neučinkovite predvsem v napadu, premalo odločne pa tudi v obrambi. Daleč pod sposobnostmi so igrale predvsem Adamičeva, Bunčeva in Smrkotova. Prva priložnost, da pokažejo svoje prave sposobnosti, bo že to soboto, ko novomeška dekleta gostijo ekipo Jesenic. Koše za Novo mesto so dosegle: Srebrnjak 27, Bunc 15, Adamič 9 in Dragman 2.

Fantje so v četrtem kolu republiške košarkarske lige v soboto igrali z Jeklotehno Branikom v Mariboru. Srečanje so izgubili z rezultatom 78:87. Gostitelji so si na začetku tekme prigrabili nekaj prednosti, a so jih Novomeščani kmalu ujeli. V drugem polčasu pa so se Mariborčani razirali in so v 37. minuti vodili že z 83:66. Nato so popustili, tako da je Novomeščanom uspelo poraz nekoliko zmanjšati. Novose: Peljhan 6, Cerkovnik 19, Munič 2, Bajc 2, Skube 18, Kek

NAKLO : ELAN 1:1 (1:1)

NAKLO — V IX. kolu OČL-zahod so nogometaši Elana gostovali pri zadnjevrščenem Naku in igrali neodločeno 1:1. Goša sta bila dosežena že v prvem delu igre, za Novomeščane pa je bil uspešen strelac Petretič. Točka iz Naklega je tretja, ki so jo igralci Elana osvojili na gostovanju.

Sejem med glavnimi viri dohodka

SD Rog organizira 16. in 17. novembra tradicionalni smučarski sejem

NOVO MESTO — SD Rog iz Novega mesta bo 16. in 17. pripravil tradicionalni smučarski sejem nove in rabljene smučarske opreme. Slednje bo moč prodajati tudi komisijsko preko Krkinega »Trim kluba«, kot zanimivost pa omenimo, da bodo na sejmističnem prostoru v novomeški športni dvorani zastopane poleg trgovskih tudi turistične agencije.

Ob tem se ponuja priložnost, da zapremo še nekaj o dejavnosti smučarskega društva. Slednje je bilo registrirano leta 1961, danes pa je v njem okoli 200 članov, prav toliko pa jih deluje preko »Trim kluba«. Društvo vsakoletno organizira tečaje za svoje članke in vaditelje, prav tako pa tudi njihove priprave. Tako bo že te dni stekla organizirana vadba v telovadnici, kjer pričakujejo kakih 150 udeležencev, okoli 50 članov društva pa ta čas vsakoletno nabira kondicijo v Portovaldu. Omenimo še, da se društvo večeled preživlja samo, ob dohodkih TKS JE smučarjem poglavitni dohodek prav organiziranje smučarskega sejma.

REKREACIJA V STRAŽI

STRAŽA — Partizan, društvo ki v tem kraju skrbi za športno rekreacijo krajanov, je tudi za letošnje leto pripravil bogat program športne aktivnosti v telovadnici društva v Vavti vasi. Kot novost so letos uvedli tudi šolo odbojke za deklice in šolo namiznega tenisa za pionirje. Urnik rekreacije: ponedeljek: košarka st. pionirji (od 17.—18,30 ure), košarka — rekreativci (od 18,30.—20,30 ure), streljanje—člani in članice (od 19.—20. ure); torek: košarka—mladinci (od 15,30.—17. ure), odbojka—pionirke (od 17.—19. ure), rekreacija — ženske (od 19.—20,30 ure), streljanje—pionirji in pionirke (od 19.—20. ure); sredo: gimnastika—deklice (od 15,30.—17. ure), gimnastika—pionirji (od 17.—18,30), namizni tenis (od 18,30.—20. ure), streljanje—člani in članice (od 19.—20. ure); četrtek: košarka—starejši pionirji (od 17.—20. ure), košarka—rekreativci (od 19.—21. ure), streljanje—pionirji in pionirke (od 19.—20. ure); petek: košarka—mladinci (od 17,30.—19,30), nogomet—kadeti (od 16.—17,30 ure), nogomet—člani (od 19,30.—21. ure); nedelja: namizni tenis (od 8,30.—10,30 ure).

BLIZU JESENSKEGA NASLOVA — Rokometarje Novega mesta so v sobotnem kolu SRL brez težav ugnale Alples z 32:22 (na posnetku uspešna akcija najboljših strelke gostiteljice Kramarjeve) in tako skupaj s šentjernejsko Iskro obdržale vodstvo na lestvici. Vse bolj je na dlani, da bosta prav ti dve ekipi odločali o tem, kateri bo pripadel naslov jesenskih prvakinj. (Foto: B. Budja)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

I. SOL, ženske, 9. KOLO: NOVO MESTO — ALPLES 32:22 (17:10) Novo mesto: Udovc, Pelko, Abazovič, Zupančič 1, Iličin 5, Blažič 5, Žagar, Kramar 11, E. Zupančič 5, Simončič 1, Mršnik 4, Jerman.

ISKRA — ITAS KOČEVJE 21:18 (13:11) Iskra: Kos, Gorenc 3, Dolar 8, Kegljevič 2, Radovan, Selan, Rangus 2, Vide 4, Kovarčič 2, Šiško, Jakše, Bolte.

Itas Kočevje: Filipovič, Klarič, Fajfar, Vuk, Križmanič, S. Jerič 5, M. Jerič 8, Bejtović 2, Zalar 3.

LESTVICA: 1. Iskra in Novo mesto po 14, 11. Kočevje 4.

Pari naslednjega kola: Itas Kočevje — Drava, Fužinar — Novo mesto, Iskra — Mlinost itd.

košarka

SKL, moški, 4. KOLO: JEKLOTTEHNA BRANIK — NOVOLES 87:78 (47:42) Novoles: Peljhan 6, Cerkovnik 19, Munič 2, Bajc 2, Skube 18, Kek 5, Župevec 12, Plantan 13.

LESTVICA: 1. do 3. mest o Slovan, Nanos in Helios po 8, 5. Novoles 6.

Novoles igra v prihodnjem kolu doma z Nanosom.

SKL, ženske, 2. KOLO: SLOVAN — NOVO MESTO 56:53 (26:20) Novo mesto: Srebrnjak 27, Dragman 2, Bunc 15, Adamič 9.

LESTVICA: 1. Ilirija in Slovan po 4, 3. Novo mesto 3 itd.

V soboto igrajo Novomeščane doma z Jesenicami.

rokomet

I. SOL, moški, 8. KOLO: ASTRA JADRAN — INLES 19:21 (9:8) Inles: Gelze, Deržek, Dejak, J. Ilc 6, T. Ilc 2, Čirovič, Karpov 2, Lesar, Ambrožič 2, Mate 7, Fajdiga, Parczanovič.

DVZ PONIKVE — USNJAR 17:16 (12:10) LESTVICA: 1. Šoštanj 13, 4. Inles 11, 8. Ponikve 7, 11. Krško 1.

ratornih v okrog treh urah je v Kranju ujel trenutke razpoloženja, zdravja in dobre forme in postal ne le pravi tekalec, ampak najboljši maratonec na Dolenjskem doslej.

J. PENCA

SREČANJE OSTARELIH

Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije Kandija-Grm v Novem mestu so 18. oktobra organizirale srečanje stajenjskih obččanov. Letos se je srečanja udeležilo še posebno veliko starostnikov, 120 od 210 v krajevni skupnosti, ki imajo več kot 70 let. V kulturnem programu je sodeloval pevski zbor novomeškega društva upokojencev in učenci osnovne šole 15. divizije Grm s skeči in recitacijami. Udeležence srečanja sta pozdravila predsednik sveta krajevene skupnosti Tomo Kocuvan in predsednik društva upokojencev tovariš Bartelj. Za organizacijo srečanja pa se je vsem zahvalila predsednica krajevene organizacije RK.

ANKICA AVGUŠTIN Nad mlini 43 Novo mesto

Surovost je izkazoval nad živalmi

Obsojanja vredno delo

Verjetno redke, a še vedno prepogoste je primer, ki ga bom opisala. Tudi tokrat se je »izkazal« človek s svojo umazano roko. Naj ga kar imenujem: to je Jože Henigman iz Jurke vasi, ki je v ponedeljek zvečer ustrelil psa. Res, da sta bila odvezana in sta bili pri psici na njegovem dvorišču, res pa je tudi, da je vedel, da sta to sosedova psa, ne klateška. Kaj se ne bi mogli pogovoriti? Se je res moral tako kruto maščevati nad psom? Prepričana pa sem, da ne bi bilo toliko vročih besed, če bi psa ustrelil, ne pa obstrlel. Tako se je pes privlekel domov in v starih bolečinah poginil v luži krvi. Mar si lovec, ki naj bi bil ljubitelj živali, lahko privošči kaj takega? Mar dela tako tudi v gozdu? Verjetno ne, saj ga tam čaka drugačna nagrada, povrh vsega pa ima prav gotovo tudi koristi.

MARIJA NOSE Jurka vas 34

V NJIHOV SPOMIN

1. novembra, na dan mrtvih, se spominimo pokojnih sorodnikov in vseh, ki so umrli med vojno. Učenci naše šole vsako leto čistimo in urejamo spomenike in partizanske grobove. Za dan mrtvih prinese vsak učenec svečo in šopek rož. Tudi letos smo imeli komemoracijo v Bahjaloki in Fari. K spomenikom smo položili cvetje in prižgali sveče.

ERNA KOVAČEVIČ, 5. razred OŠ Vas — Fara

SPOMIN NA BORCE

Pokojnih sorodnikov, prijateljev in partizanov se pogosto spominimo. Še posebej pa obudimo spomin nanje ob dnevu mrtvih. Nekaj dni prej mi očitno in uredimo grobove. Med NOB je umrlo veliko ljudi, največ na bojiščih, v ječah in zaporih. Mnoge so sovražniki pobili kot talce. Za grobove umrlih sovražniki niso poskrbeli in so jih puščali kar tam, kjer so jih pobili, velikokrat pa so jih pometali kar v jame. Partizani so vedno dostojno pokopali svoje padle tovariše. Ranjenice, ki so umrli v partizanskih bolnišnicah, so pokopali stran od bolnišnic. Tako so ravnali zato, da ne bi grobovi izdali bolnice. S svojimi vsako leto obiščemo pokopališča v Delnicah, Fari in Kočevju. V Delnicah je pokopan moj stari oče. Vsakič mu prižgem svečo in položim na grob cvetje. Svečke prižgem tudi na grobovih padlih borcev.

KRISTINA KLARIČ, 6. razred OŠ Vas — Fara

MLADI DOPIŠNIK

OBRAMBNI DAN

Združeno taktično vajo Vihor 85 smo v Arčičah izkoristili za bogat obrambni dan. Vojaki so nam pripravili razstavo orožja in različnih sredstev za odkrivanje orožja. Ogledali smo si tudi šotore. Popoldne smo imeli skupni kulturni program. Zelo šaljivo je bilo tekmovalje, ki so nam ga pripravili vojaki. Do solz smo se nasmejali tekmovalcem šolarjem, ki so morali teči v velikih vojaških čevljih.

ROMANA IVANŠEK, 7. b OŠ Arčiče

SREČANJE DOPISNIKOV

17. srečanja dopisnikov v Slovenskih Konjicah se je udeležilo tudi 5 arčičkih novinarjev in njihova mentorica. Povabili so nas iz uredništva Dolenjskega lista, Pionirja, 7D, TV-15 in Nedeljskega dnevnika. Po prihodu v Konjice so nam privedli prisrčen sprejem in organizirali ogled filma o kraju — gostitelju. Gostiljubje smo našli v domovih konjiških pionirjev. Naslednji dan smo urejali časopis, si ogledovali mesto in delovne organizacije, zvečer pa zaplesali v discu. Tretji dan srečanja smo se z avtobusom peljali v Stranice, kjer smo si po kulturnem programu ogledali grobove starih talcev iz NOB.

NATAŠA ŠTARKL, 7. b OŠ Arčiče

PRI KIPARJU

Konec septembra smo imeli na krški osnovni šoli kulturni dan. Učenci četrtih razredov smo obiskali akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Štovička, ki bo prihodnje leto praznoval 90. rojstni dan. Mojstru smo izročili lep šopek in mu zaželeli vse najboljše, zatem pa smo si v ateljeju ogledali umetnine, ki se nastajale nad 70 let. Kipar Štoviček je bil zelo vesel našega obiska. Zaželeli smo mu, da bi še dolgo ustvarjal.

VESNA JAKŠA, 4. a OŠ Jurij Dalmatin Krško

ZA BABICE IN DEDKE

V soboto, 19. oktobra, smo šolarji na naši šoli razveselili starejše občane na njihovem srečanju. Vsako leto jim pripravimo program, da vsaj za trenutek pozabijo na skrbi in težave. Vedno jim radi recitiramo, pojemo, plešemo in igramo na instrumente. Veseli smo, ker nas zavzeto poslušajo in pohvalijo.

NOVINARSKI KROŽEK OŠ Janez Trdina Štopiče

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 8. 11. 8.50 TV V ŠOLI 10.35 TV V ŠOLI 12.30 POROČILA 17.20 — 00.10 TELETEKST 17.35 POROČILA 17.40 A. Vučo: PRIGODESKUPINE »PET PETELINČKOV«, nanizanka TV Beograd 17.35 ŠOKOLI, 2. del angleške lutkovne nadaljevanke 18.25 OBZORNIK I JUBI JANSKEGA OBMOČJA 18.40 ODPADEK—SUROVINA, 3. del izobraževalne serije 19.10 RISANKA

19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.55 VREME 20.05 UJETNIKI NA JUŽNI GEORGIJI, angleška dok. oddaja 21.05 NE PREZRITE 21.20 PESEM PTIC TRNOVK, 5. del avstralske nadaljevanke 22.10 DNEVNİK 22.20 ŠTEPFORDSKE ŽENE, ameriški barvni film

DRUGI PROGRAM 17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Zgodbe iz Nepričave — 18.15 Skadarsko jezero — 18.45 Miškov čas —

19.30 Dnevnik — 20.00 Baročna glasba v novi podobi — 20.45 Včeraj danes, jutri — 21.00 Mimogrede povedano — 21.50 Pogled drugih (francoski film)

TV ZAGREB

16.20 Video strani — 16.30 TV v šoli — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Zgodbe iz Nepričave — 18.15 Skadarsko jezero — 18.45 Miškov čas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pearl (6. del ameriške nadaljevanke) — 20.55 Zabavna glasbena oddaja — 21.40 Dnevnik — 21.55 Kultura srca

SOBOTA, 9. XI.

7.45 — 12.20 in 13.40 — 23.45 TELETEKST 8.00 POROČILA 8.05 PRIGISICE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: JANKO IN METKA, 6. del lutkovne nanizanke 8.20 A. Vučo: PRIGODESKUPINE »PET PETELINČKOV« 1. del nanizanke TV Beograd 8.23 MLADA ZORA, narodna pesem 8.45 H. Ch. Andersen: DEKLICA Z VŽIGALICAMI 9.00 ODDAJA, KI NI OKROGLA 9.20 MIŠKE MAČKE VRTITAČKE, oddaja TV Zagreb 9.45 MITI IN LEGENDE: Biblijski miti — SAMSON IN DALIJA 10.00 I. Suhodolčan: NAOČNIK IN OČALNIK — Deklamnik v hiši, 2. del nadaljevanke 10.30 PERISKOP 11.00 RAČUNALNIŠTVO II, zadnji del angleške serije 11.25 DESETLETJE UNIČEVANJA:

Mehanizem pragozda in viharji nad Amazonko, ponovitev zadnjega dela angleške dok. serije 12.15 POROČILA 13.55 PEPELKO, češkoslovaški mladinski film 15.15 ADA: PJ V ROKOMETU (Ž) HALAS JOŽEF : LOKOMOTIVA, prenos 16.35 KRATKI FILM 16.55 POROČILA

17.00 KOŠARKA PARTIZAN : CZ 18.35 ZGODBE IZ ŽIVLJENJA RASTLIN: Dolga pot pelodnega zrna, 6. del francoskega dokumentarnega niza 19.05 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.50 VREME 20.00 JUBILEJNI KONCERT UPZ EMIL ADAMIČ 21.35 ZRCALO TEDNA 22.00 POLAR, francoski film 23.40 POROČILA

DRUGI PROGRAM

14.00 Zvezda in smrt Joakima Murjeta (sovjetski film) — 15.30 Biala jugoslovanskega letarstva — 16.30 Če verjamemo Lopotuhinu (2. del sovjetskega filma) — 18.00 Rdeči konj — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabava vas — Prvi orkestar — 20.30 Človek in čas — 21.00 Poročila — 21.10 Športna sobota — 21.35 Sigmund Freud (zadnji del angl. nadaljevanke) — 22.35 TV galerija

TV ZAGREB

8.50 TV v šoli — 14.15 7 TV dni — 14.45 Narodna glasba — 15.35 Rokomet Halas Jožef : Lokomotiva — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 Košarka Partizan : CZ — 18.30 Živeti z naravo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tek je moje življenje (kanadski film) — 21.40 Dnevnik — 21.55 V soboto zvečer: Festival zabavne glasbe

NEDELJA, 10. XI.

8.25 — 12.35 in 15.15 — 22.40 TELETEKST 8.40 POROČILA 8.45 ŽIV ZAV 9.45 ŠOKOLI, ponovitev 2. dela angleške lutkovne serije 10.10 CERVANTES, 2. del španske nadaljevanke 11.00 XVI. FESTIVAL NARODNE GLASBE PTUJ 85 11.35 625, oddaja za stik z gledalci 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA 12.30 POROČILA 15.35 PESEM PTIC TRNOVK, pono-

vitev 4. dela nadaljevanke 16.25 POROČILA 16.30 MOZAIK KRATKEGA FILMA: ŽIVLJENJE PLEMENA BARUA, ameriški film 17.30 ČAJ ZA DVA, ameriški film Za film, ki je poln smešnih gagov, je najpomembnejše, da v njem precej prepeva in pleše neuničljiva Doris Day. 19.05 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.50 VREME 20.00 VARLJIVO POLETJE 68, zadnji del nadaljevanke TV Beograd

20.50 ŠPORTNI PREGLED 21.35 BESEDA DA BESEDO, pogovor z Zmagom Jelenčičem 22.00 KRONIKA TEDNA DOMAČEGA FILMA V CELJU 22.35 POROČILA

DRUGI PROGRAM

... Glasbeno popoldne — 14.45 Boks za zlato gong — 17.00 Rokomet Borac : Metaloplastika — 18.25 Oddaja iz kulture — 19.10 Na štirih kolesih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dnevni JRT, uvodna oddaja

PONEDELJEK, 11. XI.

8.50 TV V ŠOLI 10.35 TV V ŠOLI 12.55 POROČILA 17.20 — 22.45 TELETEKST 17.35 POROČILA 17.40 DOMAČE GOZDNE ŽIVALI 17.55 PESMI IN ZGODBE ZA VAS — Lj. Bauer: PARNIK COLOMBIANA 18.05 MARIJA LUCIJA, pravljicni portret ilustratorke Marije Lucije Stupice 18.55 PODRAVSKI OBZORNİK 18.45 SLOVENSKA LJUDSKA PESEM: Dolenjska (poje Koroški akademski orkester) Ta oddaja zapolnjuje potrebo po zgoščenih, a nazorni vrsti oddaj o značilnih narodnih in ponarodnih pesmih, razdeljenih po slovenskih ob-

močih. Na televiziji so se odločili za izvedbo v oktetovnem sestavu, to breme pa je prevzel Koroški akademski orkester, ki že domala 30 let goji poleg koroških pesmi iz vseh slovenskih območij. Niz šestih oddaj začnejo s pesmimi z Dolenjske. 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.55 VREME 20.10 NEUNIČLJIVA MARIJA, 1. del francoske nadaljevanke

v nenavadnih situacijah. Obvladati mora detektivske spretnosti, priča je raznim tatvinam, vlomom, zamenjavam oseb in podobenmu. Iz epizode v epizodo se selimo v druge konce Pariza. Nanizanka ima šest delov. 21.05 AKTUALNO 21.55 NAŠI BALETNI UMETNIKI: Janez Mejač 22.30 DNEVNİK

DRUGI PROGRAM

17.30 Beograjski TV program — 19.00 Športni grafikon — 19.30 Dnevni JRT, TV Beograd: Dnevnik, Dijaški magazin, Bajaga in instruktorji, Sivi dom, Tema dneva, Poganke, Partizanka Slavica, Video program, Portret Aleksandra Petroviča

TOREK, 12. XI.

8.50 TV V ŠOLI 10.35 TV V ŠOLI 12.55 POROČILA 16.10 — 22.40 TELETEKST 16.25 ŠOLSKA TV 17.25 POROČILA 17.30 DANICA IZ PODJUNE, glasbena reportaža 18.05 MITI IN LEGENDE — Biblijski miti: ZGODBI O RUTH IN ESTERI 18.25 SEVERNOPRIMORSKI OBZORNİK 18.40 ZGODBA O SLIKANICI,

dokumentarni film za otroke 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.55 VREME 20.05 Mirjana Pavlovič: VZEMI IN DANO TI BO, drama TV Beograd V drami Mirjana Pavlovič, ki pripada mlajši generaciji pisateljev, gre za fragment iz življenja ljudi našega okolja. Dramski junaki se srečajo na peronu beograjske železniške postaje in potem v kraju vlaka, ki jih pelje na podeželje. Čeprav so različnega socialnega izvora, se njihove usode za trenutek križajo, po potovanju pa vsak nadaljuje svoje življenje.

21.05 INTEGRALI 22.25 DNEVNİK

DRUGI PROGRAM

15.55 Dnevnik — 16.15 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju — 16.45 Košarka CZ : Šibenka — 18.15 V spomin na Tina Ujeviča — 18.45 Sprajuiem te — 19.30 Dnevni JRT — TV Prilina: Dnevnik, Pisani predpisan, Aktualno, Mali koncert resne glasbe, Dan na boljšem trgu, Narodna glasba, Opistati, Vivien, Življenje in delo

SREDA, 13. XI.

9.00 TEST 9.15 TV V ŠOLI 10.35 TV V ŠOLI 12.30 POROČILA 17.15 — 23.10 TELETEKST 17.35 PRIGISICE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: Rdeča kapica 17.50 NAOČNIK IN OČALNIK — BOJNISKA SOBA, 3. del nadaljevanke 18.25 GORENJSKI OBZORNİK 18.40 ŠČEPEC ŠIRNEGA SVETA: Česen, 5. del angleškega izobraževalnega niza 19.05 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNİK 19.55 VREME 20.05 MEDNARODNA OBZORJA: Evropski regionalizem 20.55 Film tedna: ŽENSKA V HUDIH ČASIH, angleški film Ob koncu imenitnega angleškega filma uslužbenec ministrstva za informacije pravi, da so stvari, ki ne bodo nikoli prišle v zgodovino, dase je treba odločiti, ali hočeš služiti domovini ali resnici, in da ga je strah, da bodo najbolj smrtonosna orožja v tej vojni laži. Tako sklne pripoved o trepetajoči podeželski Angliji leta 1940, v času po porazu pri Dunkerqu, ko je Anglija trepetala pred nemškimi letalskimi napadi, ko so v strahu

pred morebitno nemško invazijo povsod organizirali vaške straže. 22.25 DNEVNİK 22.40 KRONIKA TEDNA DOMAČEGA FILMA

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Flipper — 18.15 Pred pisanim svetom poklicev — 18.45 Balkanski festival folklorne Ohrid 85 — 19.30 Dnevni JRT, TV Novi Sad: Dnevnik, Major Nikola, Panorama, Moja najlepša nenapisana pesem, Zabavna glasbena oddaja, Mladji vojvodinski skladatelji resne glasbe, Še enkrat London, Roke

ČETRTEK, 14. XI.

8.45 TEST 9.00 TV V ŠOLI 10.35 TV V ŠOLI 12.00 POROČILA 16.15 — 23.35 TELETEKST 16.30 ŠOLSKA TV 17.30 POROČILA 17.35 PEGAM IN LAMBERGAR, narodna pesem

17.45 PORTRET BRATKA KREFTA 18.10 DŽEVAĐ HOZO, oddaja iz cikla Miniature 18.25 ZASAVSKI OBZORNİK 18.40 MOZAIK KRATKEGA FILMA 19.10 RISANKA 19.26 ZRNO DO ZRNA 19.30 DNEVNİK 19.55 VREME 20.10 TEDNIK 21.20 TUJCI IN BRATJE 3. del angleške nadaljevanke 22.15 DNEVNİK

22.30 RETROSPEKTIVA DOMAČEGA TV DRAME — Janko Kersnik — Andrej Inkret: CIKLAMEN

DRUGI PROGRAM

16.55 Dnevnik — 17.15 Lutkomentdija — 17.45 Prostorski načrt SRH — 18.15 Tass lahko objavi — 19.30 Dnevni JRT, TV Titograd: Dnevnik, Peto dejanje (TV drama), Zadnji ples metuljev, Aktualno, Mali koncert zabavne glasbe, Črnogorska kulturna zakladnica, Večer z bojevniki

Metlika ni tako zaspano mesto

Na rob rubrike Sprehod po Metliki, ki očita Metliki kulturno mrtvilo

Kot smo že večkrat lahko prebrali v Dolenjskem listu (najčede v rubriki Sprehod po Metliki), je »Metlika kulturno zaspano mesto, kjer se ne dogaja skoraj nič, kar bi razburkalo zamrjeno mlako.« Ker smo bralci posameznih časopisov in revij prepričani o objektivnosti pisanja, ki ga prinašajo, smo v nasprotnem obupanu začudeni. Ali pa smo le preveč pikolovski, če zahtevamo točne in preverene podatke? Če zahtevamo, da postane to najpomembnejše in prvo poslanstvo javnih občil stvarnost? Da torej ne bi preveč zavajali tistih, ki stvari ne poznajo, pa o njih berejo naj podkrepim trditve o kulturno zaspani Metliki z nekaj podatki.

Od noveembra 1981, ko smo odprli v mestu Ganglovo razstavišče, ki je namenjeno občasnim razstavam in prire-

ditvam, se je tu vrstilo lepo število leteh, točneje: do sedaj 35. V letošnjem letu je bilo že (ali samo) 10. otvoritev razstav, in sicer: Razstava znamenj Filatelističnega društva iz Črnomlja; Janko Orač; Robert Lozar; Razstava belokranjskih jedi in pogrinjkov; Razstava otroških izdelkov; Bela krajina 40 let v svobodi; Likovna razstava 2; Drago Košir; Društva kmetijskih fantov in deklet na območju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje; Etnološka topografija občine Črnomelj. Dve razstavišči sledita, tako da jih bo v letošnjem letu dvanajst, največ doslej v posameznem letu. Takšnega števila se najbrž ne bi smovalno niti večje in bolj znano razstavnišče.

Se pravi, da se povprečno vsak mesec en petek v Ganglovo razstavišče nekaj dogaja. Ta nekaj pa je mogoče s kakšno izjemo kulturni dogodek. Po mojem in po prepričanju

razstaviščnega sveta, ki skrbi za kronološko in vsebinsko razstavno politiko v občini Metlika.

Poleg delovanja Ganglovega razstavišča opravljata nenehno kulturno poslanstvo Belokranjski muzej in Slovenski gasilski muzej kot profesionalni instituciji, ki sta s svojimi zbirkami vsak dan na voljo vsem kulturno željnim ljudem, tudi Metličanom. Koliko slednjih se ni bilo v omenjenih muzejih, bolje, da ne ugotavljamo. Številka bi bila verjetno več kot porazna. Nadjelje ne gre prezreti knjižnice in kina, ki tudi po svojih močeh skrbita za bolj ali manj kulturno izobraževanje prebivalstva. In končno je treba omeniti Občinsko zvezo kulturnih organizacij, v katero je v občini Metlika vključenih dvanajst različnih društev oziroma skupin. Le-te si v danih možnostih s skromnimi finančnimi sredstvi pa z mnogo volje prizadevajo za boljšo kulturno podobo celotne občine.

Kljub majhnim stvarim se torej vedno nekaj dogaja. Vem, da sem še na marsikaj pozabila, a tudi to bo dovolj za animacijo mladim, ki jih boli, ker se morajo ob petkih in sobotah samo razgibavati v discu.

● In poanta? Nekaterim se bo bržkone še vedno zdelo, da je »gola resnica« iz Dolenjskega lista kar prava resnica, drugim pa, da je mogoče le preveč gola. Paradoks ali nesrečen slučaj pa bi lahko rekli dejstva, da navadno vedno, ko beremo v Sprehodu po Metliki o kulturni zaspanosti, preberemo na kulturni strani Dolenjskega lista o kulturnem dogodku v Metliki minulega tedna. Tudi v prejšnji številki je bilo žal tako.

Škoda se mi zdi, da tista ali tisti, ki piše omenjeno rubriko, na ta način zgublja zvesto bralstvo. Rešitev je mogoče le v tem, da prične obiskovati metliške kulturne prireditve ali se vsaj pozanima o njih. Prepričana sem, da vsa vabila tako kot mnogi drugi dobiva pravočasno!

ANDREJA BRANCELJI METLIKA

Pekom hvala ali graja?

Za slabo kakovost kruha ni kriva le slaba moka

V trgovinah smo pri prodaji kruha večkrat pričali različnim pripombam na račun pekarnar in pekov. Koliko je upravičeni? V pekarni so nam povedali, da imajo največje težave s kakovostjo moke, ki zelo vpliva na videz in kvaliteto kruha. Odkar ne uvažamo več pšenice, se je kakovost moke zelo poslabšala. Žito — tozid Pekarna Novo mesto dobiva 30 odst. moke iz slovenskih žitnic, ostalo pa dobavlja iz drugih republik. Vešah dobijo pošiljko boljše, drugič slabše moke. Slabi kakovosti kruha pa ne botruje samo slaba moka. Kruh, ki pride iz peči, bi moral stati 4 do 6 ur, da bi se ohladil. Ker pa ljudje smatramo za svež kruh le topele kruh, mora ta takoj iz peči v košare, na tovarnjake in v trgovino. Pri tem se stlačijo in zgubi obliko. Tudi v trgovinah največkrat nimajo pravih prostorov za shranjevanje. Tako pride kruh do potrošnikov zmajčen. Prva izmena pekov začne delati že ob dveh zjutraj. Peči ne poznajo praz-

nikov in nedelj, pa tudi na dopust ne morajo, kadar hočejo, saj je strokovno usposobljenih pekov zelo malo. Peksi pripravevajo, da bi uvedli dopoldnansko peko in bi tako svež kruh prihajal v trgovine popoldan, kar je v nekaterih slovenskih občinah že vpeljano. S tem bi bil poklice peka bolj vabljiv, pa tudi kruh bi bil bolj zdrav in kakovosten.

V tozid Pekarna Novo mesto spadata tudi pekarni v Trebnjem in Črnomlju. V Črnomlju imajo poleg pekarnar še slaščičarno, ki prodaja svoje izdelke tudi v Karlovcu in Dugi Resi. Peči radi prislusnejo željam kupcev. V črnomljski pekarni so na željo diabetikov začeli peči poseben kruh, imenovani graham.

Za pomanjkanje kruha v trgovinah ni vedno kriva le pekarna. Kruh pečejo po naročilu, in če ga zmanjka, ga po dodatnem naročilu še lahko spečejo, če to javijo v pekarno pravočasno.

M. DRAGINC J. ŽAGAR

avtomobili ZASTAVA

850 AL
KOMBI
LUX

Z-101 T
POLI

- GOSPODARNI ● SODOBNI ● FUNKCIONALNI ●
- PRIMERNI ZA VSAKOGAR
- ▶ MOŽNOST NAKUPA PO SISTEMU
- STARO ZA NOVO ●

DOBAVA TAKOJ!

INFORMACIJE IN VPLAČILA:

ZASTAVA AVTO LJUBLJANA

LJUBLJANA, TOZD ZASTAVA, Celovška 150, telefon (061) 557-351

CELJE, TOZD AVTOMOTOR, Miklošičeva 5, telefon (063) 24-211

MARIBOR, TOZD AVTOMOTOR, Grajska 7, telefon (062) 22-654

SLOVENJ GRADEC, TOZD AVTOMOTOR, Glavni trg 51, telefon (062) 841-461

TRBOVLJE, TOZD AVTOMOTOR, Savinjska 36, telefon (0601) 21-081

KOPER, TOZD SERVIS KOPER, Istrska 55, telefon (066) 34-621

NOVA GORICA, TOZD SERVIS KOPER, Vojkova 49, telefon (065) 22-112

KRŠKO, TOZD ZASTAVA, Cesta Krških žrtev 53, (068) 71-218

Iskra — IEZE Ljubljana
tozd Industrijska elektronika
Kostanjevica na Krki

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge:

— oblikovanje tehnoloških postopkov in norm
— 1 delavec

Pogoji: elektrotehnik, zaželene delovne izkušnje, poskusno delo 3 mesece

Dela in naloge se združujejo za določen čas, za dobo 6 mesecev. Kandidati naj vlože z dokazili o izpolnjevanju pogojev naslovijo na gornji naslov v 8 dneh od dneva objave; o izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

621/45-85

NA ČARDAKU
PROSTOR ŠE ZA
8 HIŠ

ČRNOMELJ — Ker priprave za pozidavo Drag v Črnomlju še niso tako daleč, da bi parcele že lahko ponudili krajanom, je toliko bolj dobrodošla sprememba in dopolnitev zadržanega načrta za družinsko gradnjo na Čardaku, zlasti še, ker v občinskem središču primanjkuje gradbenih parcel. Ker bo črnomaljska obvoznica potekala bolj severozahodno, kot so prvotno načrtovali, je nastal na področju zadržanega načrta, ki so ga sprejeli leta 1976 in delno 1979, prostor še za 8 družinskih hiš. V zadržanem načrtu je predvidena gradnja standardnih družinskih hiš, tako da bo z obstoječo pozidavo oblikovano enotno območje.

DOLENJSKI LIST

**OGLAS V
DOLENJSKEM
LISTU —
ZANESLJIV
EKONOMSKI
USPEH**

Dolenjski list je najbolj razširjen pokrajinski časopis v Jugoslaviji. Pokriva devet občin in izhaja v 29.000 izvodih.

Vse informacije o oglasih dobite po telefonu na številko 24-006, osebno pa se lahko oglašite pri nas v torek, sredo, četrtek in petek od 7. do 14. ure, v ponedeljek pa od 7. do 16. ure. Oglasi za tekočo številko morajo biti oddani najkasneje v torek do 8. ure zjutraj. Naslov: Germova 3, Novo mesto.

24-006

POD PREŠERNOVO GLAVO

V četrtek smo v črnomaljskem kulturnem domu po dolgem času spet videli dobro predstavo: z dramo Alenke Goljevšček Pod Prešerno glavo se nam je predstavilo Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane. Črnomaljši so se izkazali in napolnili dvorano. Želim si še takih predstav, ki so pri nas redke.

IRENA SPREIZER
OŠ Črnomelj

Ime mesta Črnomelj

PREKLETSTVO SKOPEGA MLINARJA

Brez dvoma je bil Črnomelj naseljen že v starejši železni dobi. O tem namreč pričajo odkriti žarni grobovi na Sadežu. Drugo prazgodovinsko grobišče je bilo v bližini gimnazijskega poslopja. Pri gradnji osnovne šole leta 1888 pa so našli bronasto tulasto sekuro. Precej je najdb tudi iz rimskega časa, med njimi več rimskih nagrobnikov. Trije so vzdani v mestnem ali Flekovem mlinu ob Lahinji, eden v cerkvi sv. Duha in eden v župni cerkvi. V Lahinji pa so odkrili ostanke s kamni zidanega kopališča. Leta 1951 pa so ob župni cerkvi našli več staroslovanskih grobov.

Kraj se v zgodovinskih dokumentih prvič omenja leta 1228 pod imenom Schirnomel. Črnomaljski grad pa je že leta 1165 sezidal Oton Kraški, ki je po njem prevzel ime gospod Črnomaljski. Stal je tam, kjer je zdaj mali Stoničev grad. Kasneje so Črnomalci zgradili večji grad, ki se je po raznih prezidavah ohranil do danes. Leta 1277 se Črnomelj prvič imenuje kot trg, leta 1407 pa je bil zaradi turške nevarnosti povzdignjen v mesto. Tedaj je dobil iste pravice kot Metlika. Lastno sodstvo in mestno upravo ter pravico do sedmih sejmov na leto.

Kuga je pustošila v letih 1348, 1510, 1646, 1647, 1691 in od 1270 do 1794. Turki so mesto prvič napadli že leta 1408 in ponovno leta 1411, ko so požgali vso njegovo okolico. Leta 1529 je postal obrambno oporišče ter s tem zbirališče in izhodišče vojaških pohodov proti Turkom. Kasneje so Črnomelj nadlegovali tudi Uskoki in hajduki, ki so jih avstrijski orožniki zatrli šele sredi 19. stoletja. Močno pa je mesto prizadel tudi požar leta 1655.

PREKLETSTVO STAREGA MLINA

V Črnomlju se je vse do danes ohranilo mnogo starih gradenj, vendar pa je celo večina zgodovinarjev mnenja, da je najstarejša zgradba v mestu stari mestni mlin ob Lahinji, ki danes počasi, vendar zanesljivo razpada. Menijo namreč, da je mestni mlin, ki se ga je prijelo ime po poslednjem lastniku — Flekov mlin — stal ob Lahinji, ko še ni bilo naselja niti starega črnomaljskega gradu. In prav v zvezi s tem mlinom se je med okoliškim življem v dolgih stoletjih napletla vrsta pripovedi, ki mlin povezujejo z nastankom imena mesta Črnomelj. Žal pa so se te zgodbe do danes skoraj pozabile.

Da je ime Črnomelj nastalo prav zaradi mestnega mlina, nam v pripovedki Kako je Črnomelj dobil svoje ime, leta 1956 v knjigi Zaklad na Kučarju, poročila Lojze Zupanc. Ker je pripovedka zapisana po še ohranjenem ustnem izročilu, jo navajam v celoti:

»V starih časih, ko je Črnomelj bil še vas in ko še ni imel niti svojega gradu niti svojega imena, je ob Lahinji živel bogat, a skopuški mlinar Stonič, ki je kmetom mlel rumeno debelačo, zlato pšenico in črno rž. Nekega dne pa je prišla k njemu gorjanska vila, spremenjena v staro, zgrbljeno ženico, ter ga prosila, naj ji podari merico bele moke za bolnega sina. Skopuški mlinar, ki je bil trdega srca, pa je neznanke nasul v bisago črne moke in se hudobno zakrohotal: »Na stara, le nesit to moko domov, saj je bolne padani sneg!

In vila je odšla v Gorjance, da bi bolnemu sinu spekla pogачo. Ko pa je prišla v vilinski grad, je opazila, da jo je hudobni mlinar ukani. Vrnila se je k skopuhu, stresla črno moko v grot, nad mlinskim kamnom in preklela mlinarja in njegov mlin rekoč: »Da bi tvoji mlinski kamni vselej črno moko mleli!

In zares: naj so poslej kmetje prinašali v mlin ob Lahinji še tako lepo pšenico, mlinski kamni skopuškega mlinarja Stoniča so vsako zrnje zmleli v črno moko. Mlinar je obubožal in od žalosti umrl. Iz vasi ob Lahinji pa je postalo mesto. Belokranjci pa so mu zato, ker je mlin skopuškega mlinarja samo črno mlel, vzdeli ime — Črnomelj.»

KJE JE IZVOR PRIPOVEDKE?

Da je imel Črnomelj brzkone povezano s stari mestni mlinom, še danes zatrjujejo mnogi domačini, vendar pa podrobnosti pripovedke ne pomnijo več. Eni smatrajo, da je mlin preklela čarovnica, drugi, da gorska vila, in nekateri celo, da je bila mlinarjeve nesreče kriva beračica, ki so ji pomagali svetniki. Iz

Vlado Vardjan

množice teh pripovedi, ki so se do danes ohranile le v drobcih, pa lahko izluščimo dejstvo, da je mlin ob Lahinji zavoljo prekletstva mlel črno moko oziroma otrobe.

»Za omenjeno pravljico sem slišal,« mi je zatrdil 54-letni inženir Vlado Vardjan, ki že od rojstva živi v Črnomlju. »Teško pa bi vam danes povedal, kje sem jo prestregel, če jo nisem morda celo bral. A zdi se mi, da sem jo slišal že v osnovni šoli, ko nam je učiteljica razlagala krajevno zgodovino. Morda pa sem jo slišal tudi drugod. Res ne vem več.

Se dobro pa se spominjam svoje tete, ki mi je kot otroku pripovedovala mnogo pripovedk. A večina letih je bila z junaško vsebino. Na primer o kraljeviču Marku in o bojih s Turki. Lahko vam zatrdim, da je bila vsaj v Črnomlju v moji mladosti najbolj razširjena hrvaška pravljica z junaško vsebino.

Nobenega dvoma ni, da ima legenda o mlinarjevem prekletstvu podok. Kaznovana skopost, ki dobi svoj višek v stavku: »Sedaj boš ti samo črno mlel!« Motiv, ki pa se pojavlja predvse v češki splošni pravljici, kjer so mlinarji šestokrat kaznovani za svojo skopost s prekletstvom. Pri tem lahko pomislimo, da smo dobili motiv črnomaljske legende prav iz Češke in to v času, ko so pričeli ljudje množično iskati izvore slovenskih krajevnih imen. Najpreprostejšo razlago imena Črnomelj bi seveda najlažje izpeljali iz »črno-mel« in ta razlaga bi se lahko porodila tudi med preprostimi ljudmi. Ničesar sicer nočem trditi, toda možno je, da so celo strokovnjaki pod vplivom množičnega etimologiziranja iskali motiv pri drugih narodih.

Zanimiva pa je predvsem upodobitev mlina iz prejšnjih časov, je še pripomnil Vardjan. Pred kakimi osemdesetimi leti je bil mestni mlin še popolnoma tak, kot ga je upodobil Valvasor, le da so bila tedaj mlinska koleša manjša. Podobna pa je tudi upodobitev slikarja Ferda Vesela. Torej lahko upravičeno trdimo, da se zgradba v mnogih letih ni bistveno spremenila. Da pa je mlin zares star, dokazuje tudi izročilo, da je menda celo jez pri slapu zgrajen iz starih rimskih kamnov. Pravijo celo, da je tudi dno tolmuna tlakovano s takimi kamni. Takšne kamne pa so morali vgraditi že davno tega, saj jih danes skorajda ne najdemo več.

KAKŠNA JE RESNICA?

Brez potrebe in pravega učinka bi iskali v stari pripovedi o kaznovanem skopuškem mlinarju razlago o nastanku imena Črnomelj. Nesporno je namreč dejstvo, da je ime starejše od pripovedke in da je pripoved nastala pod vplivom imena.

Dokaj sprejemljivejša se zde razlage izvora imena Črnomelj v poročilu Leopolda Podlogarja v knjigi Kronika mesta Črnomlja in njega župe iz leta 1906. Podlogar navaja, da je bil tudi zgodovinar Rutar mnenja, da je stal mestni mlin doli prej, preden so pozidali grad in je nastalo okoli gradu mesto. Okoliščani so v tem mlinu mleli zrno (žrno, žirno) in mlina se je oprijelo ime »zrnomlin« in po njem tudi gradu in mestu. V najstarejših listinah najdemo ime mesta oziroma vasi, trga: Schiromel (1228), Zermeli (1277), Czernomel (1323), Chernomel (1354) in Schernemel (1426).

Drugi so mnenja, da se je nahajal tu v davnem času, preden se je začelo razvijati mesto, ročni mlin, katerega ustreza staroslovensko ime »žerna«. Tretji pa izvajajo ime iz »čer« in »mel«. Prva beseda pomeni namreč pečino, druga pa kakovost pečine. Pečina ali skalna plošča, na kateri se je razvilo mesto, je bila podobna snežnim nametom ali zametom, za kar je bila v staroslovensčini beseda »metel« ali skrajšano »mel«. Mogoče pa je pri imenu svojo vlogo odigral tudi nemški »Scier (sxhierumflissen), na kar bi se dalo sklepati iz starega imena mesta »Schiromel«.

Vse te razlage seveda niso dokazane. Vendar bi lahko med njimi le iskali osnovo za izvor krajevnega imena mesta — Črnomelj.

RADO RADEŠČEK

MARINČ RAZSTAVLJA V LJUBLJANI

LJUBLJANA — V razstavišču črnomaljskega inštituta Boris Kidrič v Črnomlju je razstavljalo že več črnomaljskih likovnikov. Ta čas se v razstavišču s svojimi deli predstavljajo akademski slikar Jože Marinč, likovni pedagog na kostanjeviški osnovni šoli. To je že njegova deseta samostojna razstava, sodeloval pa je tudi na enajstih skupinskih. Letos razstavljal na 7. mednarodnem simpoziju umetnosti v žilskem Valpavcu in v avstrijskem Jennessdorfu. Pravi, da poskuša v slikah dosti globino, umirjenost in poenostavitev, poudarek pa daje na harmonične ploške.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 7. novembra — Okt. soc. rev. Petek, 8. novembra — Bogdan Sobota, 9. novembra — Teodor Nedelja, 10. novembra — Leon Ponedeljek, 11. novembra — Martin Torek, 12. novembra — Emil Sreda, 13. novembra — Stanislav Četrtek, 14. novembra — Lovrenc

LUNINE MENE

12. novembra ob 15.20 — mlaj

KINIO

BREŽICE: 8. in 9. 11. ameriški film Zafkanti, 8. 11. nemški film Seksi igre v internatu, 10. in 11. 11. italijanski film Jor — lovec iz prihodnosti, 12. in 13. 11. ameriški film Ninočka.

maliglas

službo dobi

TAKOJ ZAPOSIM KV ali polkvalificiranega avtoličarja. Avtoličarstvo — Alojz Luzar, Gor. Brezovica 13, Sentejnerje.

GOSTIŠČE ŠTUPAR, Dvor 96, takoj zaposli dekle, ki ima veselje do dela v gostinstvu. Stanovanje v hiši. OD po dogovoru.

ZAPOSIM dva kovinarja ali KV ali NK, zaželjen vozniki izpit B kategorije, delo je dinamično, na terenu. Kovinsko strojno vzdrževanje — Boris Kos, Gubčeva 11, Krško, tel. 72-711.

stanovanja

MLAD PAR IŠČE garsonjero ali večje stanovanje v Novem mestu, po možnosti v bloku. Tel. 26-678, razen sobote in nedelje.

motorna vozila

PRODAM LADO 1300 SL, letnik 1976, v dobrem stanju. Tel. (068) 44-686.

TOMOS APN 6, letnik 1984, prodam. Tel. 25-687.

PRODAM popolnoma nov štiribrzinec, brezspitni APN 6, še po stari ceni. Joško Živic, Dolenji Boštanj 124/68294, tel. 82-074.

126 P, letnik 1976, pograd 200 x 110 in rolete za balkon prodam. Tel. 24-825 po 14. uri.

PRODAM LADO 1300, novo, še neregistrirano, po ugodni ceni ali zamenjam za traktor. Anton Rozman, Rdeči kal, Dobrič.

PRODAM ŠKODO 105 L, letnik 1981, Janez Marn, Dol. Dobrava 13, Trebnje.

UGODNO PRODAM R 4 GTL. Tel. 22-521, Strojna 22, Mežnar.

PRODAM R 4, starejši letnik, registriran 16. januarja 1985, motor v okvarji, karoserija dobra. Tel. 21-134 int. 24, dopoldan.

PRODAM DIANO, letnik 1977, Roman Lešnjak, Dobrava 11, Sentejnerje, tel. 32-020 int. 278, dopoldan.

PRODAM R 12, letnik 1976, Tel. 85-164.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto, USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko. UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din. Letna naročnina 1.500 din. Za delovne in družbene organizacije 3.000 din, za tujino 15 ameriških dolarjev-ov. 50 DM (ali ustrežna druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4465/9 (Ljubljanska banka — Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 900 din, za razpise, licitacije ipd. 1.200 din, 1 cm na prvi ali zadnji strani 1.800 din. Vsak mali oglas do 10 besed 500 din, vsaka nadaljnja beseda 50 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK Novo mesto 52100-603-30624. Naslov: Dolenjski list 68001 Novo mesto, Gervova 3, p.p. 33, telefon uredništva (068)23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 8. 11. ameriški film Iktagon, 10. 11. japonski film Obracun, 10. 11. ameriški film Furija, 12. 11. nemški film Lily Marlaine, 14. 11. francoski film Veličastni.

KOSTANJEVICA: 9. 11. ameriški film Dvojna eksplozija, 10. 11. ameriški film Rocky II.

KRŠKO: 10. 11. ameriški film Barbarosa, 12. 11. francoski film Vročica Cecilija, 13. 11. francoski film Ne nojci, draga.

MIRNA PEČ: 8. 11. ameriški film Disciplina brez milosti.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 7. 11. filmsko gledališče — jugoslovanski film Na svidenje v naslednji vrnji, 8. 9. in 10. 11. (ob 16. uri) ameriška komedija Judy v uniformi, Od 8. do 10. 11. ameriški film Hundra, 9. 11. nemški film Šampioni postelje (ob 22. uri) — nočna predpremiere, 12. in 13. 11. francoski film Nočna patrola, 14. 11. filmsko gledališče — ameriški film Heroji Gvadala kanala.

POCENI prodam 850 po delih. Informacije vsak dan od 16. ure naprej na tel. 26-733.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1984, ali zamenjam za zastavo 101, enako staro z doplačilom. Slavka Gruma 18, stanovanje 7, Novo mesto.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1976. Cena 11 SM. Drečeta pot 18, Novo mesto, tel. 26-443.

UGODNO PRODAM avtomatik A3MS, star 14 mesecev. Tel. (068) 71-443.

PRODAM ali zamenjam golf D, letnik 1984, za boy 15 S ali podoben stroj. Naslov v upravi lista (6053/85).

WARTBURG KARAVAN prodam. Stanko Rožman, Artiče 25, tel. 69-343.

Z 101, letnik 1979 prodam. Jože Podražaj Cegelnica 51, Novo mesto.

PRODAM GOLF diesel, letnik 1979, in štiri gume s platišči 165/70-13. Tel. 25-862.

PRODAM NSU 1200, letnik 1971-69, oba vozna. Zvone Uhernik, Ragsavska 7, Novo mesto.

UGODNO PRODAM LADO 1200, letnik 1983, karambolirana sprednja desna stran. Jože Zagorec, Gor. Dole 7, Škočjan.

PRODAM ZASTAVO 101, letnik 1974, neregistrirano, potrebna popravila. Majde Šilc 22/96, Novo mesto.

ZASTAVO 750 in prikolico ugodno prodam. Jože Turk, Ostrog 27, Sentejnerje.

PRODAM Z 750, letnik december 1978, Anton Košak, Ul. talcev 13, Kostanjevica.

DIANO prodam. Rabzelj, Sentejnerje, tel. 32-177.

126 P, letnik 1981, prodam. Florjančič, tel. 24-513 (zvečer).

kmetijski stroji

PRODAM traktor Zetor, tip 2011, v dobrem stanju. Franc Bebar, Dragovanja vas 2 B, Dragatuš.

NUJNO PRODAM traktor Ursus 35 s kabino, 1400 ur, gume 12, nove, »šrotar«, obračalnik za BCS, nov lok za deuta. Jan ez Kastelic, Vrh pri Pahi 13, Otočec (pri lovskem domu).

PRODAM Traktor Pasquali, 30 KM, s plugom, in 2-tonsko prikolico. Plut — Štrucelj Niko, Mavren 4, Črnomelj.

PRODAM TRAKTOR URUSUS C 335 s kabino, v zelo dobrem stanju. Jože Bizjak, Kržišče 11, 68274 Ruka.

PRODAM TRAKTOR STEYER 28 KM tip 188, generalno obnoven, in avto Z 101, prva registracija 1979, registriran do avgusta 1986. Kuzma, Perudina, Vinica pri Črnomlju, tel. 55-380 Zvečer.

TRAKTOR TV 522, star 2 leti in pol, prodam. Franc Kovačič, Gorjane 41, 68282 Koprivnica, tel. (068) 71-007, od 7. do 15. ure.

IŠČEM diferencial za traktor Steyer T 84, letnik 1957, Zvonko Vrtin, Vrtača 31, Semič.

PRODAM traktor Štore 404 in kobilnico BCS ter jermenico za traktor. Franc Andrejčič, Segonje 1, Škočjan.

PRODAM traktor TV 523, star dve leti, plug in brane. Alojz Rauh, Uršna sela 48.

PRODAM traktor Ursus 35, dobro ohranjen. Jože Kastelic, Brezovica 28, Šmarješke Toplice.

PRODAM traktor Steyer (18 KS) s koso. Jožef, Šmarješke Toplice 1.

TRAKTOR DEUTZ (16 KM) prodam. Kapler, Šmarjeta 8, Šmarješke Toplice.

PRODAM traktor Zetor 47 s 3000 urami, dobro ohranjen. Franc Jazbinšek, Dročanje 14, Sevnica.

PRODAM traktor IMT 533 s koso Mortl, Kopina, Družinska vas, Šmarješke Toplice, tel. 84-050.

PRODAM trosilec hlevskega gnoja VTG 2700 sip Šempeter, malo rabljen. Tel. 43-876, Težka voda.

PRODAM harmoniko, 120 basov, in TV mini, star eno leto. Zvone Uhernik, Ragsavska 7, Novo mesto.

SOBNO ROŽO disenbahijo, visoko 1 meter, prodam. Tel. 22-486.

PRODAM kravo simentalko s telefonom, 9 let staro. Jože Turk, Ostrog 27, Sentejnerje.

UGODNO PRODAM pohištvo za spalnico. Tel. 22-639 popoldne.

DVE PLASTIČNI CISTERNI po 1500 l ter oljni gorilec Calomat (oboje še neuporabljeno) prodam. Florjančič, tel. 24-513, zvečer.

BIZAM krzveno jopo št. 36-38 za 60.000 din, novo žensko kolo MARATON za 45.000 din in otroško stajico za 4.500 din prodam. Tel. 26-710.

PRODAM novo peč za centralno ogrevanje. Jože Tomc, Žužemberk 164, ali po tel. 84-245 od 14. ure dalje.

PRODAM kupersbusch na drva. Pot na Gorjance 29, Novo mesto.

ZAMRZOVALNO omaro, brezhlbno, staro eno leto, nujno prodam. Tel. 44-609.

DIRKALNO KOLO SPRINT prodam. Tel. 44-609.

DVOREDNI pletilni stroj Singer — Hemomatic, nov, prodam. Srečko Volk, Krška vas 27 a, Brežice.

PRODAM dve leti staro centralno peč Ferroterm, 25.000 kkal. Tel. 21-239, popoldne.

PRODAM skoraj nov enofazni hidrofor. Božo Kuhar, Ljubljana, poizve pa se pri Krhinu, Ostrog 34, Sentejnerje.

NOVO KRZVENO JAKNO BIZAM prodam za polovično ceno. Jakše, Ob Težki vodi 21, Novo mesto, (Šmihel).

PRODAM novo peč za centralno ogrevanje Emo central, 23000 kalorij, ter prednje blatnike in prage za fiat 126 P, Andrej Zupan, Brezovica 32, 68220 Šmarješke Toplice.

UGODNO prodam I profil nosilce, dolge 5,70 m. A. Blažon, tel. 25-321.

POCENI PRODAM rabljena garažna vrata LIP Bled, Lado Hočevar, Hrastulje 30, Škočjan.

PRODAM elektroagregat Honda, primeren za vikend brez elektrike, in camp hladilnik Elektrolux (50 l), Tel. 25-097 od 16. do 19. ure.

PRODAM diatonično harmoniko CFB, Tel. (068) 71-555.

PRODAM rastlinjak — 40 m², proizvod Agrostroy Ljubljana, Tel. (061) 772-142.

RAČUNALNIK SINKLER SPEKT-RUM 48 K, prodam. Tel. 25-021.

PRODAM brejo kobilu z žrebetom in žrebico, staro dve leti, novo prikolico Krpan ter prešo za grozdje. Vidmar, Jezero 19, Trebnje.

PRODAM dekliški plašč št. 38, Tel. 24-663.

PRODAM gramofon Tosca 20, Tel. 22-000.

PRODAJAM AKVARIJSKE TROPSKE RIBE. Semenič, Ragsavska 14, Novo mesto, tel. 20-361.

PRODAM sadne sadike (jablane, hruške, breskve, marelice in češnje). Za sorto in kvaliteto dam garancijo. Jože Prelog, Adamičeva 13 (Gm), Novo mesto, tel. 26-310.

PRODAM dober hlevski gnoj ter dober voz hrane za prašiče. Jože Cimermančič, Vrhe 7 pri Dolžu.

TERMOAKUMULACIJSKI peč Elind (cena 25000 din) in črno-bel TV sprejemnik prodam. Boris Sajevic, Žužemberk 26.

KUPIM rabljen pisalni stroj, Tel. 24-663.

KUPIM samonakladalko (od 17 do 19 kubikov) Jože Gramc, Stankovo 2, 68262 Krška vas.

KUPIM pašnik, travnik ali opušen vinograd s staro zidnico ali podobno zgradbo ali ruševinami v izmeri 20 — 30 a. Oddaljenost do 20 km iz Novega mesta. Naslov v upravi lista (6050/85).

V Novem mestu ali bližnji okolici kupim manjšo vrstno hiško ali dvosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (6052/85).

MANJŠO novejšo hišo v Sentejnerjeju kupim. Tel. (068) 71-448.

PRODAMO DOMAČIJO s približno 4 ha obdelovalne zemlje v Hrvaškem Zagorju, oddaljeno 3 km od Bizelskega. Hiša je na lepem kraju ob asfaltni cesti, prav tako vsa zemljišča. Informacije dobiti pri Jožici Fekonja, Maribor, tel. (062) 23-238, ali Novo mesto (068) 24-232.

PRODAM vinograd in šrambo v okolici Telč. Naslov v upravi lista (6054/85).

PRODAM staro gospodarsko poslopje v Jedinšči in travnik (80 a) v Pogancih. Tel. (068) 25-867, 24-350.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM staro gospodarsko poslopje v Jedinšči in travnik (80 a) v Pogancih. Tel. (068) 25-867, 24-350.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

PRODAM ali dam v najem stanovanjsko hišo v središču Brežic. Hiša je primerna tudi za obrtno dejavnost. Pojasnila dobiti po telefonu (068) 61-771 po 20. uri.

NOVO! NOVO! NOVO!

VULKANIZER! V Metliki na novo odprta vulkanizerska delavnica. — Vulkanizacija, centriranje, montaža in demontaža osebnih in tovornih gum. Priporoča se NIKICA STRAHINIČ, Breg revolucije 5, Metlika, tel. 58-764.

PO UGODNI CENI POSOJAM poročne obleke, Jurčević, Vlačka 70, Zagreb, tel. (041) 418-014.

ZAGAM DRVA V Novem mestu in okolici. Tel. 21-360.

GOSTILNA JOŽE ZUPANČIČ, Žužemberk, 19. prireže vsako SOBO-TO PLES.

CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da popravljam gospodinjne aparate na terenu. Specializiran za Gorenje. Popravilo gospodinjnih aparatov, Viktor Subotič, Ločna 16, Novo mesto, tel. 22-133.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine ČRNOMELJ, KRŠKO, METLIKA, NOVO MESTO, RIBNICA, IN TREBNJE

Z datumom 31. 10. 1985 je izšla 18. številka Skupščinskega Dolenjskega lista, v kateri objavljajo:

— občina Novo mesto sklep o spremembah in dopolnitvah sklepov o začasnih ukrepih družbenega varstva zoper SOZD IMV Novo mesto, njegove DO, TOZD in DSSS ter o ugotovitvah v zvezi z izrečenimi ukrepi, odlok o spremembi odloka o proračunu občine Novo mesto za leto 1985, sklep o članih volilne komisije in sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka v krajevni skupnosti Šmihel;

— občina Ribnica odredbo o ceni toplotnega ogrevanja v stanovanjskih soseskah Trg Veljka Vlahoviča in Prijatelj trg v Ribnici za kurilno sezono 1985—1986, odlok o obvezni uporabi in plačevanju obratovanja in vzdrževanja kurilnic v stanovanjskih blokih in soseskah na območju občine Ribnica, odlok o ureditvenem načrtu — kare med Šeškovo ulico, cesto na Ugar, Gallusovim nabrežjem in Urbanovo ulico, odlok o spremembi odloka o proračunu občine Ribnica za leto 1985, odlok o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Ribnica za leto 1984 in sklep o povečanju cen odvoza smeti;

— občina Trebnje odredbo o veterinarsko sanitarnem redu na sejmiščih, dogonih, razstaviščih in drugih javnih pregledih živine.

EPS-DL

Iskra

Iskra — Industrija za avtomatiko Ljubljana, n.sub.o. tozd Tovarna energetske elektronike Novo mesto, o.sub.o., Velika Cikava 22

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1. navijalec I. — varilec
2 izvajalca
Pogoji:
— poklicna šola — IV. stopnja strojne ali elektroenergetske smeri
— 1 leto delovnih izkušenj
— tečaj za varjenje barvnih kovin

2. orodjar II.
2 izvajalca
Pogoji:
— poklicna šola — IV. stopnja oblikovalec kovin — smer orodjar
— 2 leti delovnih iz

Trud in trpljenje
je bilo moje življenje.

ZAHVALA

V 71. letu starosti smo izgubili našo dobro mamo, staro mamo in teto

JOŽEFO — PEPCO VODOPIVEC

z Vel. Slatnika 17

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in spremili pokojno mamo na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo internemu oddelku (drugo nadstropje) bolnišnice v Novem mestu, zdravnikom in strežnemu osebju. Zahvaljujemo se sodelavkam Laboda, travmatološkemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, patru Petru za lepo opravljeni obred ter vaščankam za zapeto žalostinko. Erelahovim pa za vsestransko pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 68. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA JERELE

Čadraže 17

Zahvaljujemo se vsem sosedom za pomoč, sorodnikom in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Hvala osebju ZD Šentjernej, Interni bolnici Novo mesto ter župniku za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste se poklonili pokojni in jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MARIJE PESKAR

iz Šmavra 10

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali pokojni cvetje ter jo spremili na zadnji poti. Zahvala tudi Zvezi borcev Svetinje, pevskemu zboru Dobrič in gospodu župniku za cerkveni obred.

Vsi njeni žalujoči

Zlati oče si nam bil,
dom ljubiti nas učil,
a ta sedaj je pust in prazen,
ker tebe dragi oče, v njem več ni.

ZAHVALA

V 76. letu nas je zapustil naš dragi oče,
stari oče, brat, stric in svak

JANEZ PEZDIRC

iz Biršta 11, Gradac

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Hvala ZB Podzemelj, Društvu upokojencev Gradac, tov. Marici Lozar za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Tragično je preminila naša sestra in teta,
nana

ANA KLEMENC

iz Rodin

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom, sosedom, ki so nam pomagali, izrekli sožalje in darovali cvetje. Posebna zahvala pevkam in župniku za opravljeni obred.

Žaluojači: vsi njeni

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustil naš oče

ALOJZ MIKLIČ

iz Trebnjega, Vina gorica 2

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v času bolezn obiskovali, še posebej pa dr. Kramarju, njegovemu oddelku in dr. Humarju za zdravljenje v času bolezni. Hvala sosedom za pomoč, delovnim organizacijam za darovano cvetje in izraženo sožalje, govornikom za poslovilne besede, pevcem in kaplanu za lepo opravljeni obred in vsem, ki ste nam v žalostnih trenutkih kakorkoli pomagali in našega očeta pospremili na zadnji poti.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, brata, svaka in strica

JURIJA JAGODIČA

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pismeno in ustno izrazili sožalje, poklonili pokojnemu toliko lepega cvetja ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovo poslednjo pot. Zahvaljujemo se za poslovilni govor pred domačo hišo Frideriku Vebru, gasilcem in godbi PGD Predgrad, predsedniku KS Predgrad ter Wajsu za poslovilni govor pred odprtim grobom, DO UNIS TOS Ljubljana za udeležbo in poslovilni govor ing. Honraku ter zastopnikom DPO podjetja. Hvala sestanovalcem Slovenčeve 76, 78 za udeležbo pogreba in župniku za opravljeni obred. Posebno zahvalo smo dolžni VMS Gorinšek za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Žaluojači: vsi njegovi
Ljubljana, Kočevje, Predgrad-Dol

ZAHVALA

Neizmerno težka je bolečina in spoznanje, da nas je v 42. letu starosti nepričakovano zapustil naš ljubi mož, očka, brat, stric, nečak, bratranec, zet in svak

MILAN BELE

Pot na Gorjance 56, Novo mesto

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, ustno ali pismeno izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom, sorodnikom, znancem, prijateljem, kolektivoma PTT Novo mesto, Novotehna Novo mesto, Združenju šoferjev in avtomobilov Novo mesto, učencem in tovarišicam 4. d OŠ Grm, govornikom za tople besede slovesa ob odprtem grobu ter pevcem za zapete žalostinke.

Žaluojači: žena Nada, sinova Gregor in Boris ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA BOŽIČA

iz Stopič 44

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Posebna hvala velja DO Ljubljanske mlekarne-TOZD Novo mesto, Požarna varnost Novo mesto, Labod-TOZD Commerce, Cestno podjetje-TOZD Uprava GG Novo mesto, Gasilskemu društvu Stopiče, govorniku za poslovilne besede, pevcem, dekanu za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 73. letu zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE MALNARIČ

iz Vavpče vasi 24, Semič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in vaščanom za vsestransko pomoč v težkih trenutkih, za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Hvala govornikom za občutene besede slovesa. Zahvala velja tudi delavcem iz Iskre Semič in iz Beti Metlika, DU Semič, ZB Semič, GD Semič, godbenikom in župniku za opravljeni obred.

Žaluojači: vsi njegovi

Če bi naša solza tebe, draga mama,
prebudila,
ne bi te črna zemlja krila.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

JOŽEFE AVGUŠTIN

iz Cerovca pri Dolenjskih Toplicah

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, kolektivom NOVOLES Straža, IMP Ivančna gorica, ISKRA Novo mesto, BOR Dolenjske Toplice, KZ Straža, duhovniku za opravljeni obred in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žaluojači: vsi njeni otroci z družinami

EKSKURZIJA V LABORATORIJE

5. oktobra smo se člani biokemijskega krožka naše šole odpravili v laboratorije v Novo mesto. Najprej smo si ogledali Krkine laboratorije, potem smo odšli v Zavod za socialno medicino in higieno. Tam so nam laboratorne uslužbenke pokazale, kako se gledujejo razne pijače in jedila. Na koncu smo si ogledali laboratorije v Stopiču. Eni naših učenc so vzeli kri in nam pokazali, kako jo razkužujejo. Obiskali smo tudi Jakčev ŠIŠKO HELENA, 8. b nar. heroja Ivana Kovačiča—Efenke

O DELU RK

Pred kratkim se je v Šentrupertu sestel odbor krajevne organizacije RK. Razpravljal je predvsem o delu RK v prihodnje. V načrtu imajo naslednje akcije: zbiranje papirja za RK, vključevanje mladih članov, pomoč mladim članom RK stariim ljudem in vsem pomoči potrebnim v sosesčini, sodelovanje z občinsko organizacijo RK, pobiranje članarine, obdarovanje starostnikov in njihovo srečanje. Pri vsem je organizaciji RK v veliko pomoč naša osnovna šola. BARI RUGELJ, 8. i OŠ dr. P. Lunačka Šentrupert

O AKTUALNIH DOGODKIH

V četrtek, 17. oktobra, nas je obiskal Boris Dular, predstojnik medobčinskega študijskega središča pri politični šoli ZKS. Pogovarjali smo se o aktualnih dogodkih doma in v svetu, od oboroževalne tekme pa do težav, ki jih imajo države zaradi prevelikih dolgov. Pogovor je bil zanimiv. Dopolnil je mnoge informacije iz časopisja ter marsikomu poglobil znanje o stanju v svetu. TOM VIDMAR Dom za učence M. Šilc Novo mesto

OB 40-LETNICI OZN

Tudi na naši šoli že več let deluje klub OZN. Ob letošnji 40-letnici te človekoljubne organizacije je bilo za člane kluba organizirano srečanje z afriškimi študentoma, ki sta nam predstavila svojo deželo Mali. Predavanje je bilo popestrjeno z barvnimi diapozitivi. Komisija za mednarodno sodelovanje pri OK ZKS pa je v sodelovanju z našim klubom OZN organizirala večer afriške folklore v DKD Edvard Kardelj Program so izvajali člani Zveze afriških študentov v Sloveniji. Obenem je bila odprta zanimiva razstava o delovanju OZN v štirih desetletjih. ALENKA KUNEJ

POMAGALI NA KMETIJI

Pred kratkim smo delali na kmetiji Radejevih v Kladju. Obirali smo koruzo. Kar veliko njivo koruze smo obirali v 45 minutah. Gospodar kar ni mogel verjeti, da smo že opravili delo. Povabil nas je na sladek jabolčnik, gosposinja pa je pripravila okusno malico. V šolo smo se vračali veseli, da smo opravili dobro delo. MARICA ŽIBERT

POHOD NA LISCO

Prvi športni dan v tem šolskem letu smo učenci sedmih in osmih razredov

odšli na daljšo pot, na Lisco. Z vlakom smo se odpravili do Brega, od tam pa peš krenili na vrh 947 metrov visoke Lisce. Pri Tončkovem domu smo se odpočili, se igrali in pogovarjali. Ogleдали smo si tudi meteorološko postajo, ki je najodobnejša v Sloveniji. SANDRA RAČIČ

IGRIŠČE PROPADA

RIBNICA — Ribniško rokometno igrišče propada. Dotrajale so tribune in ograja je že močno poškodovana. Na tem igrišču so včasih igrali zelo dober rokomet. Zdaj so se športne aktivnosti preselile v dvorano, igrišče pa je vedno bolj pozabljeno. M. G-č

STANE ŠEŠKO

Ko so se v teh letih v kaki vasi sevniške občine začeli zanimati za napeljavo telefona, jih običajno pot ni vodila najprej na PTT, marveč k inž. Stanetu Šešku v Stilles, ki se ni izkazal samo z znanjem, temveč tudi z iznajdljivostjo. Ko so v občini zmajevali z glavami, češ kje bi dobili težke milijone za debelo ožilni kabel, ki bi povezoval Stajersko in Kranjsko stran, so Šmarčani (Stane je v njihovem kraju doma) preskrbeli in pol-ožili prav tak kabel. Prav bo prišel tudi drugim.

Stane po poklicu ni telefonist ali strokovnjak za napeljavo. Doma je s kmetov na bližnji Ledini, po osnovnem poklicu pa je mizar. Kmečka moštost, ki se je je nalezel na vasi, mu pride zelo prav pri opravljanju različnih funkcij, predvsem pa pri predsednikovanju v sevniški krajevni skupnosti. Inž. Šeško je med tistimi ne ravno pogostimi ljudmi, ki so odšli v svet s trebuhom za kruhom, a so se kasneje premislili in vrnili. Po petletnem delu v Mariboru se je vrnil v Mizarstvo kot tehnolog in se vpisal na izredni študij ob delu. Na njegovi delovni mizi v Stillesu,

kjer je razvojni tehnolog, ne manjka inovacijskih predlogov delavcev, ki jih v tovarni spodbujajo, kjer je le mogoče. V Stillesu znajo marsikaj sami narediti, to jim priznajo daleč naokoli, pa tudi z umetniško žilico se izkažejo pri svojih izdelkih, vendar nikoli ne odklonijo pomoči strokovne ali znanstvene ustanove. Stane je vedno med pobudniki za tesno in konkretno sodelovanje z njimi. Tudi sicer ceni predvsem znanje in ustvarjalnost. K temu naj bi pripomogli tudi seminarji, na katerih so družno proučevali proizvodnjo, racionalizacije in medsebojne odnose skoraj vsi člani kolektiva, ne oziraje se na to, ali delajo v delavnici ali v upravi.

V kriznih časih, ki jih živimo, je tako, da se ob stanjšani rezini kruha ljudje najprej odpovedo stvarim, ki jih ne potrebujejo tako nujno. Tu je potem prizadeto tudi izdelovanje pohištva, zlasti stilnega, kar prinaša težje čase tudi za sevniške mizarje. Ob krizi pa se pokaže tudi, kaj kdo zmore in kdo lahko stoji na lastnih nogah. Inž. Stane Šeško s svojimi sodelavci pri tem še ni rekel zadnje besede.

V tovarni sicer ni mogoče izvirati, kdo je oče predelane odzračevalne naprave, ki bo to jesen in zimo v stare proizvodne prostore vračala segreti zrak in s tem prispevala k zmanjšanju stroškov, vendar ima Stane skoraj gotovo kaj zasluga pri tem kot pri drugih razvojnih tehnoloških rešitvah, ki so zanimive tudi za druge strokovnjake, celo z ljubljanske univerze in iz zagrebškega Inštituta za drvo. Sevniški mizarji so pred kratkim skromno, a dostojno počastili 40-letnico tovarne. Sedmerica njenih delavcev je prejela državna odlikovanja, med njimi inž. Stane Šeško red dela s srebrnim vencem. Družbeno priznanje je šlo v prave roke.

A. ŽELEZNIK

20 let na Mirni gori

Marlja in Vinko Aupič sta že dve desetletji oskrbnika doma na Mirni gori — Premalo obiskovalcev

MIRNA GORA — V današnjih časih res ni prav pogosto, da nekdo 20 let vztraja pri istem delu in na istem delovnem mestu. Če pa sta to delo in delovno mesto na »visoki ravni, je to še toliko bolj redko. Marlja in Vinko Aupič že dve desetletji vodita in oskrbujeta planinski dom na Mirni gori, ki stoji tik pod vrhom te 1.048 m visoke belokranjske gore, ki je priljubljena izletniška točka. »Toliko časa ne bi tu gori zdržal nihče drug,« pravi Marlja, »zlasti ne zato, ker je delo težko in slabo plačano. Dom je odprt do 7. januarja, tako da je silvestrovanje še tu, potem pa ga do srede aprila zapremo. Letos je sicer pri nas več obiskovalcev kot zadnja leta, vendar je to še vedno premalo. Največ prihajajo na Mirno goro spomladi in jeseni, in to v glavnem napovedane sindikalne in druge skupine. Planinci in pohodniki prihajajo k nam pozno jeseni, ko je konec sezone za hojo v višje gore. Zgodi pa se, da cel teden ni nikogar.«

delati vse nedelje in vse praznike, za novo leto, skratka, ob petkih in svetkih. Le v primeru, če bi imela za več kot 200 milijonov starih dinarjev prometa, bi se nama plačala. Do sedaj smo letos ustvarili za kakih 150 milijonov dinarjev prometa. In potem v črnomaljski gostilni Lovski rog, ki prav tako spada pod planinsko društvo, pravijo, da delajo za nas! Zame nihče ne dela, jaz zase in za tisto, kar zaslužim, dobro delam! Če bi pri 53 letih samo pospravila in počistila vseh 36 prostorov, kolikor jih je v domu, bi bilo za ta denar dovolj...«

Aupičeva si je v teh letih dela in življenja na Mirni gori načela zdravje. »Težave imam s kolkom in hrbtenico in bi šla rada v invalidski pokoj. Pred kratkim sem bila na glavni komisiji in čakam, kaj bo iz tega. Ne morem več cele dni delati, zdravnik mi je pa rekel, naj delam samo 8 ur. Po osmih urah naj pa dom zaprem ali kaj?! Če ne bom šla v invalidski pokoj, bom šla čez nekaj let v rednega. Samo kakšna bo pokojnina s to osnovo? Morda bova z možem dobila vsak po 800 jurjev penzije. Kaj bova s tem, odplačevala dolgove za hišo, ki sva si jo postavila v Tušemem dolu?«

A. BARTELI

Martin Radej: »Redkokatero soboto in nedeljo nisem na ohceti...«

Vse vikende preživi na svatbah

Martin Radej nadaljuje za očetom izročilo ljudskega godca

Le še ponekod na vasi se je ohranilo izročilo ljudskih godcev in pevcev, ki so številna kmečka opravila pospremili s pesmijo in pri nas, najpogosteje s »frajtonerico«. Le nekaj več je še vaščanov, ki raztegnejo meh, ne samo za svoje zadovoljstvo in razvedrilo drugih, ampak poskrbijo, da je veselo na tudi vse bolj redkih pravih kmečkih ohceti. Eden takih godcev je Martin Radej s Sremiča, vasice nad Krškimi.

Dvajset let, od končane osnovne šole sem, že igra frajtonerico, kot po domače pravijo diatonalni harmoniki, na ohceti pa je prvič raztegnil meh leta 1964. Pri svojih 38-letih je doslej igral že na več kot sto ohceti. Je samouk, nadaljuje pa izročilo očeta, ki je dal »skoz« že čez 370 ohceti, zdaj pa mu srce več ne dopušča takega napora.

»Jutri že sedmo soboto zapovrstjo igram. Ob šihu v krški Celulozi seveda ni lahko držati takega tempa, kajti na kmečkih ohceti je treba igrati tako rekoč dva dni in dve noči. Zdjaj kane celo kakšna »solza« manj, kot je včasih, ko so pobirali za »muzikanterja« v klobuku. Največkrat igram sam, le včasih ob spremljavi trobente.

Imel sem že tudi 90 svatov, pripoveduje Martin Radej. Največ igra na ohceti v okolici Blance, Zdol, Sevnice, njegove viže pa so razveseljevale na ohceti ob Breganc ob Sotli do Planine pri Sevnici. Tudi krški hotel Sremič ga včasih povabi, da razvedri goste, ki pridejo na izlet na Sremič, v Kostanjevici pa je »Pod lipo« igral tudi Italijanom.

P. P.

Vsako leto vsaj 30 novih vrst gob

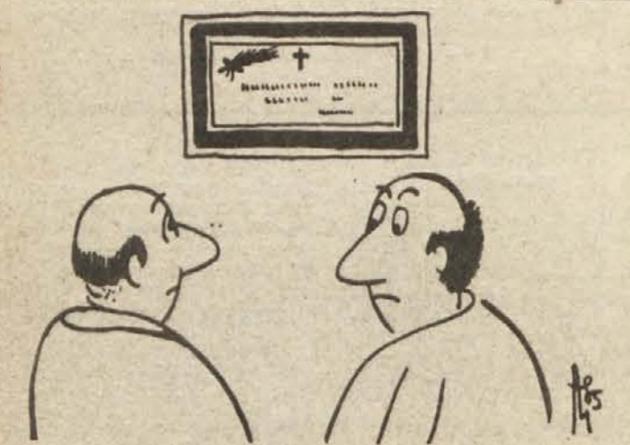
RIBNICA — »Gobe so kot prometni znaki: več ko jih poznaš, manj možnosti je, da pride do nesreče,« pravi dolgoletni predsednik 85-članske gobarske družine Ribnica Vinko Oblak, ki odlično pozna gobe.

Čprav letos vreme ni bilo naklonjeno gobam in gobarjem, ribniški gobarji niso počivali. Skozi vse leto so nabirali gobe in nato na razstavi ob Ribniškem semnju predstavili 240 raznih gob.

»V Inlesu, kjer sem zaposlen, nimajo več toliko razumevanja za delo našega društva, kot so ga imeli včasih. Več let smo predavali po osnovnih šolah o gobah, vrstah gob, njih razpoznavanju in varstvu narave. Letos smo zaradi nerazumevanja v Inlesu morali odkloniti prošnjo ene izmed osnovnih šol, da bi pri njih predavali. Veliko razumevanje pa ima za delo naše gobarske družine Riko, ki nam daje na razpolago prostore za sestanke, predavanja, razstave in druge dejavnosti društva.«

Cilj društva je, da vsak gobar spozna na leto vsaj 30 novih vrst gob. V Sloveniji raste okoli 2.500 različnih gob, med njimi pa je le 30 smrtno nevarnih, med njimi najbolj zelena mušnica, ki je jev ribniških gozdovih veliko.

M. GLAVONJIĆ

— Od česa je umrl? — To vsak vpraša, ne pa, od česa je živel.

Na suhem že šest sulcev

Zaradi nizke Kolpe je lov uspešnejši

KOČEVJE — Komaj se je sezona lova sulcev začela, že so v slabem mesecu dni člani ribiške družine Kočevje uplenili šest sulcev (lani v vsej sezoni le tri), težkih od 5 do preko 10 kg. Lov je bil v sušnih dneh

● NARAVI JEMLJIMO ZMerno — Nekateri ribiči že predlagajo, naj bi omejili število sulcev, ki jih lahko vsako sezono uplenijo domači in tuji ribiči. Taka omejitev na Krki že velja. Po tem predlogu naj bi tudi uplenitelj sulca pet let ne smel več loviti tega kralja naših vod, da bi tako dobili možnost za ta lov praktično vsi ribiči. Del ribičev še nadalje zagovarja prost lov sulca v vsej sezoni lova nanj. Tudi, da bodo sicer sulce polovili člani drugih ribiških družin ali pa krivolovci. Hkrati izražajo prepričanje, da je lov sulcev ob sedanjem nizkem vodnem stanju pravzaprav koristen, saj bodo sicer sulci pojedli druge ribe, ki se jim zdaj nimajo kam skriti. V prihodnje bo gotovo najbolj koristno, da omejimo odlov rib, tudi sulcev, na razumno mero, hkrati pa izboljšamo čuvajsko službo, preprečimo onesnaževanje voda ipd.

razmeroma lahak, gotovo pa mnogo lažji kot ob normalnem vodnem stanju Kolpe, ko je težje ugotoviti, kje sulci so.

Prvega sulca je spravil na suho že kar prvi dan lovne sezone 1. oktobra

Jože Klarič. Sulce je meril 92 cm in bil težak 6,20 kg. Največjega in najtežjega sulca je uplenil spet Andrej Hrovatin iz Kočevja, in to 11. oktobra: meril je 106 cm in bil težak 10,51 kg. Andrej Hrovatin je lani 1. oktobra uplenil sulca, dolgega 113

NAJTEŽJEGA UJEL HROVATIN — Andrej Hrovatin s 106 cm dolgim in z 10,51 kg težkim sulcem, ki ga je uplenil te dni v Kolpi.

cm in težkega 13,10 kg, kar je najtežji sulce, ki ga je kdaj uplenil član RD Kočevje v Kolpi. Ostali sulci so bili dolgi od 86 do 92 cm in težki od 5,20 do 5,75 kg, uplenili pa so jih Tomaž Arko, Silvo Verderber, Jože Poje in Franc Cebin.

Kočevski ribiči menijo, da bo šlo v tej sezoni iz Kolpe okoli 30 sulcev. J. PRIMC

DERERMINATORJEV NI BILO

KOČEVJE — Komaj ustanovljeno Gobarsko društvo Kočevje šteje že 46 članov. Za ponedeljek, 28. oktobra, so plakati po Kočevju vabili vse gobarje, tudi nečlane društva, na determinacijo (razpoznavanje) gob, ki jo bosta opravila gobarska strokovnjaka iz Ljubljane. Kočevski gobarji so prišli, prinesli s seboj tudi precej gob, obljubljenih strokovnjakov iz Ljubljane pa ni bilo.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ BRESTANICE

BRESTANICA — Razstavo fotografij Brestanice, ki sta jo pripravila Društvo fotografskih delavcev Slovenije in Turistično društvo Brestanica 12. oktobra na brestaniškem gradu, so zaradi velikega zanimanja, podaljšali do 8. novembra. Razstava del osmih avtorjev (Vladka Kobal, Tončka Kos, Ivan Krahelec, Carmen Narobe, Boris, Nada in Edo Primožič ter Bojan Vrdeja), ki se predstavljajo z 90 izjemnimi fotografijami o brestaniški industriji obrti, kulturno-zgodovinskih spomenikih idr., je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure.

BOGATA RAZSTAVA MALIH ŽIVALI V BREŽICAH

BREŽICE — V soboto bodo v telovadnici tukajšnje gimnazije odprli razstavo malih pasemskih živali, ki jo v društvu združeni rejci prirejajo že nekaj let zapored. Letošnja razstava bo obsežnejša od dosedanjih. Na njej bodo prikazali okoli 200 kunccev, 150 golobov, 100 zastopnikov raznovrstne perutnine, pa tudi akvarijske ribice in ptice. Razstavljalec se tokrat prvi pridružuje lovske družine z območja brežiške občine in dopolnjujejo prireditev z razstavo lovskih trofej. Pokroviteljici razstave sta občinska skupščina in Agraria Brežice.

KRATKO IN JEDERNATO

BES — Bližajoča energetska kriza.
DOLGOVI — Doma ostaja le glavobol ob velikih zgubah
OGENJ — Odhajanje gasilskih ekip na Jadran
MOLK — Milijoni odhajajo lahko kamorkoli.
NIMAMO — Našim iluzijam moramo avtomatsko menjati osnovo.
DAVEK — Državna administracija vidi edino kapital.
GROZA — Gospodarstvo resno ogroženo zaradi administracije.
MARJAN BRADAC

kozerija

PREPOVEDATI ŠE MARSIKAJ!

V naši ljubi Repičevini prepovedo od časa do časa kakšno številko časopisa ali revije, ki bi po mnenju odgovornih vnesla v javnost vznemirjenje. Jaz osebno se sicer ne morem šteti za javnost, sem pa brez dvoma del te javnosti. Ker v mojem imenu repiški varuhi odločajo o tem, kaj me bo vznemirilo in kaj ne, sem se odločil, da jim pomagam.

Poleg Mladine, Pavlihe in Tribune bi bilo treba prepovedati radijska poročila. Vznemirjajo me, še posebno takrat, ko govore o podražitvi sladkorja, olja, električne energije, bencina, cigaret, avtomobilov.

Prepovedati bi bilo treba politične govore, v katerih je polno praznih besed in obljub. Prepovedati bi bilo treba zgrešene naložbe. Te me še posebej vznemirjajo, kajti v takšnih primerih ni nihče kriv, grehe pa plačujemo vsi. Prepovedati bi bilo treba nekatere televizijske oddaje, še posebej Dnevnik, prispevke, ki govore o naših predstavniških v tujini, nadalje poročila o zunanjetrgovinskem primanjkljaju, ne nazadnje tudi filmske zapise o prevozu živine iz naše države. Te zadeve me vznemirjajo, jezijo, dvigajo mi pritisak, lahko doživim infarkt veliko prej, kot če preberem, kakšne razmere

vladajo v nekaterih naših zaporih. Prepovedati bi bilo treba razprave in zapise o osebnih dohodkih delavcev. Vznemirja me dejstvo, da so delavci slabo plačani, da marsikdo komajda živi ali sploh ne more živeti več od svojega dela, na drugi strani pa se posamezniki šopirijo v obilju.

Vznemirja me nakupovanje tujih valut na črno, vznemirja me naraščajoča inflacija, vznemirjen sem ob številnih prometnih nesrečah na naših cestah, ob podkupovanjih na vseh ravneh, vznemirjen sem, ko vi-

dim sredi delovnega dne polne bifeje, gostilne in hotele delovnih ljudi in šefov, vznemirjajo me mladi ljudje, ki ne morejo priti do zaposlitve, še manj do stanovanj, vznemirjajo me zveze in zvezice, vznemirjajo me ekološke katastrofe, umiranje rek, gozdov, vznemirja me onesnažen zrak, vedno večje nasilje, vedno slabši medčloveški odnosi, vznemirja me moja žena. Slednji sem že prepovedal govoriti mi o cenah, ko se vrne iz trgovine. Želim, da bi enako storile naštetimi in nenapisanimi problemi tudi odgovorne repiške betice.

TONI GAŠPERIČ

DINARSKI SPAČEK — Dobro vemo, da se dinarju ne pišejo najlepši časi in da ga življenje neumljeno krotoviči, vendar bi le malokdo pomislil, da se vse to lahko odrazi v jasno vidni obliki. Na izrazitega dinarskega mučenca je naletel naš bralec Anton Božič iz Ljubljane, ko je prešteval kupček sveže natisnjenih bankovcev. Nenavadni primerek mu bo najverjetneje kar lep začetek za morebitno zbirko bankovcev.

